

309143

ప తి ది న ము ప్ర క టిం వ (బడు ను

VOL. 4.

జెన్న పల్లణము 1917 సం॥ మే నెల 5 వ తేది శనివారము

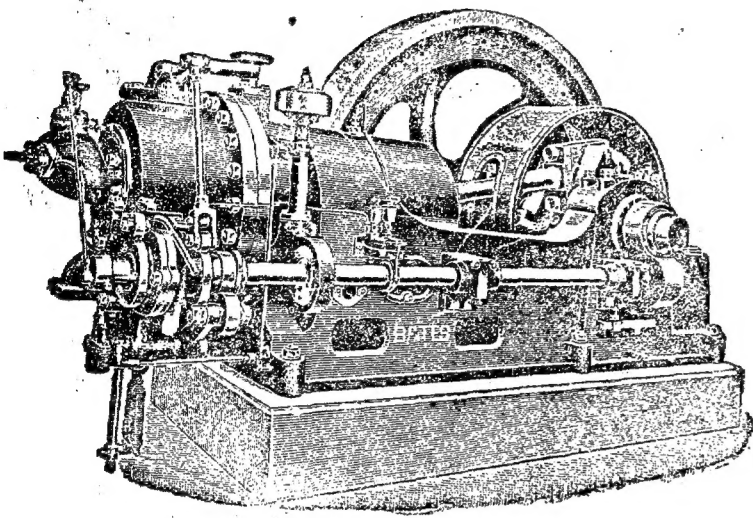
No. 30

నంపుటము. ౪

పిం గ శ నా మ సం వ త్స ర వై శా ఖ మా స శు ద్ధ చ తు ర్థ శి ౧౩.

నంచిక 30

బేటుగోల్లు మెడల్ శెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈక్రాల్ట్ టయిపు ఇంజనులు యెటు
వంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్ నో
నయినను సుమారు ఒకమాసము వేపరయి
జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే
మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి.
వి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులకంటె
యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక
వాటికొరకు ఖర్చు ఆయిల్ ఆయిల్ లో
సగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసి
కొనుచు వాటికంటె వేయిరెట్లు తృప్తి
కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్ర
ములు మొదలు 55 గుర్రముల పవరువరకు
పీట్టయొక్క స్పేరు సామానులు సహాయ
పూర్వకముగా స్టాకులో సిద్ధముగా
ఉండును.

109-141

డి. యల్. శాస్త్రి, అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

(బొంబాయి:—బెనాద్, రాజమండ్రి

బాధాపడియులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసపరిల్లా

ఈవరకుభాగ్యం రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కీరీటుమంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గొడమలను
తొంద్రము, ప్రాణశోషణలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

ఈసావధిసారసపరిల్లా, గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యరచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను
పోగొట్టును. కీరీటుమంటి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాశసంబంధమును నోవలను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. కీరీటాశోగమును గలగ జేయును. 16 రోజులవరకు ఉండుటకు 4 పోస్సుల బుడ్డిలో అమ్ముబడును.

ప్రావైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా సప్రతి.

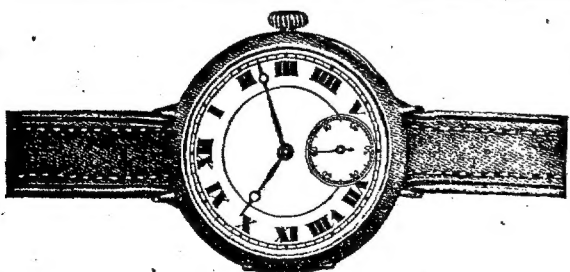
ఇది శ్రీయుక్త కట్టనంది రామలింగారెడ్డి గారిచే
జాయబడినది. కల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఏకభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది నెస్టెలకంటె అపూరయ విరచితము.

కల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర సప్రతి కా కార్యాలయము, 6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మంచి గడియారమునుకొని,

సంవత్సరముల పర్యంతము

వాడుకొనుడు.

(707)

నమక నైన మణిబంధపు గడియారములు

ప్రతీ నమక నైన మణిబంధపు గడియారములు మాకు క్రొత్తగా వచ్చియున్నవి.

ప్రతి గడియారమును సరిగా పోవుననియు, శుద్ధమయిన దనియు పూచియివ్వబడును.

నెం 584 "వడిల్ పీస్" మణిబంధపు గడియారము కట్టుకోడ సహా 6-8-0

నెం 585 వ డిల్ పీకటిలో గంటలను చూపగలడయలు సహా 9-0-0

ప్రతి ఆరుగడియారములకు 1 గడియారముఉచితముగ బంపబడును.

E. A. WATCH COMPANY.

36, RATTAN BAZAR 10 D, MADRAS.

ఇ. ఎ. వాచ్ కంపెనీ,

36, రేటకబజారు రోడ్, మదరాసు. ఇ.సి.

A Majic Cure for Scorpion Sting.

సర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(8జిప్టర్ల క్షేడు మార్కు)

586

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.

REGISTERED

ఇది ప్రతి కుటుంబమునం దుండ
వలసిన యావృశ్చికవిషము. ఆంగ్ల,
యూనాని, హేయలైద్లులచే పోష
ద్దగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
యించినను మందు గుణముమాటదు,
తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక,
కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నుపయో
గించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0
పోస్టేజి 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్లు
వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజిలేదు.

ఒకే నాటి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనునాటికి పోస్టేజి ఇవ్వం.
కర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,

1/6 వెంకటేశ మేష్ట్రీ, వీధి, సౌకారుపేటపాడు, మదరాసు.

ప్రాఫసరు రామమూర్తి నాయుడు

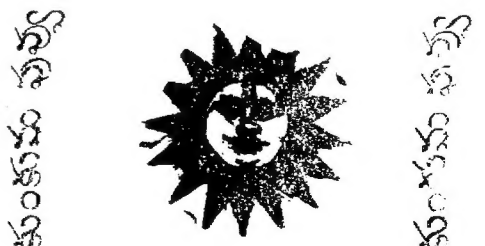
గారి ప్రోగ్రాము.

—:—

దినములు.

గుంటూరు	5-5-17 to 7-5-17	3	"
తెనాలి	8-5-17 to 11-5-17	4	"
ఏలూరు	12-5-17 to 15-5-17	4	"
రాజగుహేంద్ర	16-5-17 to 19-5-17	4	"
అమలాపురం
రాజోలు
నరసాపురం
పాలకోల్లు
భీమవరం
తణుకు
అత్తిలి
నెంటపాడు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనుగారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరన్యాకృతియైన మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,

(58) 21. హమ్మంవీధి, బొంబాయి.

126

చిన్న పురుగులు

100

పెద్ద పెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలుగుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన జరుగును.

Don't Let 'em Dig

ఈ పురుగులను తొలగించుటకు ముందుగా ముత్యములను పనిచేసినచో మీ మీ గృహములలోని నీలకొట్టెలు బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈ చుండు పురుగులకు, అతివ్యాధికము చేసినచో తేనెటీగ వాహకంగా నుండగలగును. చుండు అంగిరసుయిన వెంటనే నిరోధక నిష్పంధద్రవ్యములను పయోగింపక ఈ చేపించిన అచిరాకాలముననే బట్టలను వారితో సహాధ్యాయ గావలసివచ్చును. కావున నట్టి పరమకల్పపును

"కామినియా నూనె"

సహాయమున సంహరింపును. చుండును బోగొట్టును. కెండుకలను గాలనివ్వదు. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ ముగంధద్రవ్యము.

శుభ్రతని, కడుగు ను నెలకొన కలుగున చేయువారి నుగా యున పడవగు.

జీల బొట్టి 1-2 గు. 1-0-0 వి. పి. దు. 0-4-0
" 8-8 గు. 2-10-0 వి. పి. గు. 0-7-0
ఉ చి తి ము.

ఈ చుండుముల నుజువుపరచుటకయి. అర్ధజాబితీ తంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత చానె గల నీసా ఉచితముగ బంపబడును.

హోలు ఏదెల్లము:—

ఆంగ్లయుగిడియోన్ డ్రగ్స్ ఆంగ్ల కెమికల్ కంపెనీ,
No 155, బ్రామ్లెయిన్ స్ట్రీట్, లండన్.

మద్రాసు గోదావరి:— మెహతాపురమేత్తయ్యశ్రీ,
29, చై నాబజార్ రోడ్, నందరాను.

పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

యోగ్యతాపత్రములు.

ము. ౧॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ థెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. జె. ఇన్స్టిట్యూట్, లండన్ కన్వల్షన్ కెమిస్ట్రీ ఎగ్జియర్ వెన్. సం. 2. బొంబై, వీరు వ్రాసినది. తమ "లోకానుయోగ కర్మూరి మాత్ర"లను, ఉపయోగించుటవలన, బ్యాసోచ్యాపముల వ్యత్యాసము, కణ్డము, చలఃకము, ప్రక్కవోషి, కమపువోషి, ఆవ్నా కణ్డము, పిత్తసంబంధకము, విడ్డల యెముకవాతముల న్నియు, గుణగుణ్యము, తమకర్మకు ప్రతిదినము వచ్చుకోగు లకు, వీకన్డూ మాత్రలనే, స్వదేశీ వైద్యులు ముఖ్యముగా తయారుచేయుచున్నాను.

ము. ౨॥ పి-ఎస్-అయ్యరెడ్డి, సీనియర్ సర్జన్, స్వామివారి కమిషనర్, మైసూరు గవర్నమెంట్; వీరు వ్రాసినది. "లోకానుయోగ కర్మూరి మాత్ర"లను నే నుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు వారిచే ప్రతికయందు ప్రచురపరచినట్లే అనేకతాత్పర్యమును, గుణగుణము ఈమాత్రలు గలిగి యున్న వని నేనుచెప్పట కానందభరితుడనగుచున్నాను.

రిజన్లైన యావ్యాపారగురువులు, ప్రతి నీసాయందుకు ఉచితము; చూచి తీసికొనవలెను.

వైద్యశాలలో ననేకవిధముల గునట్టియు నుపయోగకములగు కిక్కురిక మూలికలనుండియు యావధములను తయారు చేయుచుండును."

అనువాదపత్రము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 250 మాత్రలన్న నీసా 4 అణాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల నొకసారి తేప్పించికొనిన బుపాల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-8-0
12. సీసాలొకసారి కొనిన 2-12-0
25. సీసాలొకసారి కొనిన 5-0-0
సమస్తకోగములకు మావద్ద ఆయుర్వేదిక దీక్షా సిద్ధాంతములు దొరకును.

విలాసము:— శ్రీ సీతా రాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

చిత్రవార్తలు

జార్జి చక్రవర్తిగా రఘుదేవుడు తల్లిగారి మార్బులో మందరమునకు తీరుబడిచేసికొని మధ్యాహ్నముపూట వెల్లి తేయాకు పానీయమును గ్రోలినచుండును. ఇపుడంత తరుచుగ పోవుట కవకాశము లేదు. చిన్నతనమున జార్జి చక్రవర్తి గా రీతుందిరముననే పెరుగుటచే వారచటి కేగవచ్చును బాల్య దశావిశేషములు చాలస్మృతికి వచ్చు చుండును. ఎడవచక్రవర్తిగారు సజీవులై యున్నపుడు ఆమందిరముననుండిన ఏర్పాటులలోనిపుడు సూర్యమియును లేదు. అలెగ్జాండ్రా రాజీగారి అంతోపురమునందు జార్జి చక్రవర్తిగారి చిత్రపట మొకటి కలదు. ఆయన 10 ఏండ్ల ప్రాయమున నున్నపుడు నావికవసనములను ధరించియుండగ నాచిత్రపటము తీయబడినది. ఇప్పటికిని అలెగ్జాండ్రా రాజీగారు దాని నత్యాదరముతో చూచెదరు.

* * *

మేరీ రాకుమారికి వస్త్ర వ్యయమునకు ప్రత్యేకముగ కొంత హెచ్చు మొత్త మిచ్చబడును. అట్టిచుట్టలో మేరీ చక్రవర్తిగారి రేమియును వెనుపియుట లేదు. మాతామతల వ్యయములకు ప్రత్యేకముగ లెక్కలు వ్రేదముగ నుంచబడుచు ఎక్కువ సంపన్నత లేనివారి విడ్డలవలెనే ఇపు డీ గాకుమారి గూడ వస్త్రములు మున్నగువానిని కొనునపుడు వారి నాణ్యమునే గాక వెలుగుగూడ నడిగి ఖరీదు చేయుట కలదు. వస్త్ర ధారణముం దామెకు ప్రత్యేకాభిప్రాయములు కలవు. తల్లిగారి వస్త్రధారణమున గూడ నపుడపు డామె నూచించుచుండును.

* * *

లాయిడుజార్జి గారింట: భోజనమునకు రసవత్తుములును శాక పాకములును పక్వాన్నములును సామాన్యముగనే యుండును గాని హెచ్చుగ నుండుటలేదు. ప్రధాన మంత్రిగారి భోజన గృహమున నమర్చబడు పదార్థములకును వారి సేవకుల భోజన గృహమున నమర్చబడు పదార్థములకును భేదమే యుండదు. అట్టి భోజనమున కంగీకరించని సేవకులు స్వీఘ్రముగ నెలపు పుచ్చుకొనవలెను. ప్రధాన మంత్రిగారింటి ముహూర్తములను నవకాయ విడిచివంటలతో భుజింపజచ్చునని పనికి నుదిరిన యొక పరిచారిక మూడు పూటలలో మూట చంకబెట్టి పోవలసి వచ్చినది. లాయిడుజార్జి సతి పాకశాలలో జరుగు వ్యయముల నన్నిటిని స్వయముగ గమనించును.

* * *

కన్యారాజకుటుంబమునకు 21,308,000 యకరముల స్వంతభూమిగలదు. చాల గనులు, యంత్రశాలలు వ్యాపారములు మున్నగునవి గలవు. వీరివలన సాలుకు 2,000,000 పానులు నికరము లాభము వచ్చును. ప్రత్యేకము భూముల వలన గతశతాబ్దమున 80,000,300 పానులు వచ్చెను. ఇటీవల గాజ్య పరిత్యాగముచేసిన జారుగారు రమ్యజపాను యుద్ధము జరిగినపుడు యుద్ధాధిక 20,000,000 పానుల నిచ్చిరి. ఆయనకు సాలుకు 10,000,000 ఆదాయము వచ్చును.

—

కృష్ణజిల్లా గుడివాడయందు గతనెల 28తేదీని కుమ్మల పల్లి గోపాలకృష్ణమూర్తి పంతులుగారు నూతనముగా నిర్మించిన "కృష్ణ విలాసము" అను హోమ్స్టేటికి మంగిరమునందు దివ్యజ్ఞాన సమాజపు ఉచిత పఠశాలయము పుస్తక భాండాగారమును నెలకొల్పిరి. ప్రస్తుత మీ భాండాగారమునకు 505 ఇంగ్లీషు తెలుగు సంస్కృత పుస్తకములును న్యాయుండియా మున్నగు పత్రికలును పెద్దతీరునా మొదలగునవియు కలవు. పాఠశాలభోగ్యవ సంకల్పమున పంతులుగారిచే నాహ్వనింపబడి న్యాయుండియా పత్రికా సంపాదకులగు బి. పి. వాడియాగారును ఉపకార వేతనము మొదలైన న్యాయాధీశులగు వాని లాల శివావధానులు గారును మరికొందరు అన్య గ్రామ వాసు లగు పెద్దవరువులును పురప్రముఖులును విచ్చేసిరి. బి. పి. వాడియాగారి క్రాసన ములంకరించి సాయంత్రం 5-30 గంటల మొదలు 7 ఘంటలవరకు "మతము" ను. గురించి అంగ్లమున నుపన్యసింపిరి. చురునాటి యుదయమున 7½ గంటలు మొదలు 9½ గంటలవరకు పురప్రముఖుల కోరిక ననుసరించి మాయూరి ప్రభువు నాటిక సమాజపు మందిరమున "జాతీయోద్యమము" నురించియు సాయంత్రం 4½ గంటల మొదలు 6 గంటల వరకు యుద్ధానంతర మిండియా స్థితిని గురించియు అంగ్లమునను వాచనమిచ్చిరి.

బళ్ళారి సరసవిహార్ దిన సభ 764

ఈ సభవారిచే ఈ దినము సాయంకాలము 5½ గంటలకు

సారంగధర.

మేనెల 6 వ తేది ఆదివారము సాయంత్రం 5 ఘంటలకు

కృష్ణలీల.

అను నాటకములను

విక్టోరియాపబ్లిక్ హాలులో

ప్రదర్శించెదరు.

ధర లెప్పటివలెనే.

రావుబహద్దూరు } బి. మాధవరావు,
సి. హెచ్. గౌడ్ } జనరల్ మేనేజరు.
[వెసిడెంటు.]

త్వరపడు! 774 కొద్దిప్రతులు మాత్రమే!

1. విద్యావిశ్వప్రకాశిని వెల రు 0-10-0 లు. దీనియందు శృతిప్రస్తారమున్న కల్పనాస్మరమునకు ఉపయోగపడుటలు ఖండప్రస్తారమున్న సంపూర్ణముగా భక్తి, హఠయోగ భేదముల కభేదమున్న తెలియబడును.

2. కృతిహస్తసారము- వెల రు 0-6-0 లు. దీనియందు కాళీ శతనామస్తుత్వాదికమున్న స్వరాలంకార గీత, వర్ణ కృతులకు శబ్దమున్న కొలిపించుకొనుటకు తెలియబడును. ఉదాహరణ- చాంసద్వనిరాగము రూపకంతాళము.

తక్కిట యునుకొనుచు ఉపద్రవ్య నృసింహశాస్త్రి సన్నిప గ ర స సంగీత లక్షణవిద్యాన్ మనసుక రు గ అమలాపురము

బాద్ షాహీ సోప్

ఈ నూతనకేశ సంహారి ఒకతూరి ఉపయోగించుటవలన దేహమందలి యేదాగమున యుండు సోమును చెకుపుతేక శుద్ధముగాను యెటువంటి మచ్చలులేకయును బాధలేకయును నిర్మలమును. చక్కముయొక్క స్వభావమైన రంగును కాంతియు పోగొట్టని సోప్ ఇది ఒకటే. (144)

వెల 8 బిళ్లలుగల కెట్టె 1-కి రు 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 0-4-0

సోల్ ఏజెంటు:— మేతా పురుషోత్తం మూర్తి, 29 చై నాబజార్ రోడ్ పూలగడికి సమీపము, మద్రాస్

DO YOU USE ORIENTAL SOAPS THE BEST FOR ECONOMY & COMPLEXION ORIENTAL SOAP FACTORY:— GOABAGAN, CALCUTTA.

హనుమాన్ బోరక్సు సబ్బు.

దీనియందు సంతిచి తుల్యములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చెల్లినం బంధనుగు పుండ్లు, దు రద్రగజ్జ, పాడలు మొదలగు చర్మ వ్యాధులు అత్యాశ్చర్యముగా వా గగును. చర్మమునకు మృదుత్వమును, నునుపును, నాణెమును యిచ్చును. అన్నిచోట్లను క్రోయమునకు దొరకును. ప్రతిబిళ్ల వై మా హనుమాన్ గుర్తు జాగ్రత్తగా గమనింపును. (751)

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్సు, మదరాసు.

రూ. 1,30,000 లు
ముఖము కావలయును.

గుంటూరు కాటన్, జ్యూటన్, అందు పేపరు మిల్లు, కంపెనీ లిమిటెడ్, గుంటూరు నాటికి, ఆ కంపెనీకి గల కట్టడములు, నారను నడుగునాటియు, నేయునట్టియు, తయారు చేయునట్టియు (50 లాములు) ఇంజను బాయిలరు, ఎకానైజరు మొదలగు సుమారు రూ. 3,20,000 ల కిన్నుతుగల యాస్త్ర తాకట్టుమీద రూ. 1,30,000 లు ముఖము కావలయును. ఈ మిల్లు మంచినీటిలో నున్నది గడచిన మూడు సంవత్సరముల నుండి బాగుగ పనిచేయుచున్నది.

ఇందుకు తామియదలచిన సాధ్యమగునంత తక్కువ వడ్డీరేటును తెలుపుచు, 25 దినములలోపల నీ దిగువనాటికి దరఖాస్తులు పంపవలెను.

Secretaries & Treasurers,
Guntur Cotton Jute & Paper mills Co Ltd.,
Guntur.

ఆంగ్లేయవైద్య యోగచంద్రిక

డాక్టరు బి. గోపాలకృష్ణ యం.డి. గారినవల తెలుగుభాషలో రచియింపబడినది. శ్రీ పురుషోత్తమ తమ తమ కుటుంబములలో తిలకించు సమస్తవ్యాధులకు స్వ తియ్యగ వైద్యము చేసికొను నటుల సులభ వెలకు లభించే మంచి యోగములు యిందు చేర్చబడియున్నవి. ఆయుర్వేద, యూనాని, ఆంగ్లేయ వైద్యులయొద్ద యీగ్రంథ ముండి తీసవలయును. ప్రతిగ్రామమునూ యీపుస్తక మావశ్యకము. దీనివెల రూ. 1-4-0 మాత్రమే.

పు. లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రిగారు బి. ఏ, (750) రూబీ హౌస్, కాకినాడ.

Jewels! Jewels!! Jewels!!!
వైద్య చిన్న, మధ్యగల కమ్మలు రూ. 85, 25, 30
ఒకరాయి మూడురూళ్ల బుజులు రూ. 10, 13 1/2, ఒక్కరాయి అంటిబోడు రూ. 20. మూడులేక ఎనిమిదిరూళ్ల చేసరులు రూ. 6, 10. ముక్కు పుక: రూ. 3. పుస్తకముల కన్న మెరుగుయి, ఇమిడిమి కాళ్లచే చేయబడినవి.
20 రూపాయలన్న ఎత్తైన ఖరీదు ఆర్డరులకు 10 రూపాయల డిస్కంట్ గా పంపవలయును.
బి. ఏ. హాస్టల్ ఖర్చుల ప్రశ్నకము.
పి. ఎ. నరదాచారి, నగలనర్తకులు,
(754) వైదాపేట, మదరాసు.

మోటారు బస్సుకార్లు.

కాంటినెంటల్ అండు రిపబ్లిక్ బస్సుకార్లు సకాలమున అతిశీఘ్రముగ సరపరా చేయుటకును హిందూదేశ పరిస్థితులకు తగునట్లును రేడియేటరు వగైరాలతో సహా 20 లేక 25 మంది కూర్చుండుటకు తగినవి యున్నవి.

విలాసము:— వెగ్నోజు, రాయపేట,
(758) మద్రాసు.

ఆత్మజ్ఞానా.

ఇదియును విడిచితిరుకాతి ఆత్మస్థితి.
వయ్యము సద్భాగమును గురించిన శాస్త్రీయచర్య గ్రంథకర్త:— వా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నవైజా చక్రగి గ్రంథము. వెల రూ. 0.8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు

మోహినీ శైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు గు యోగ్యుడైనది. మెదడుకు చలువజేయును, శ్రువుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు గును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు.

జగద్గురు పీఠము.

శ్రీరవీంద్రనాథ ప్రణీతము

నేడెవరినైనను స్వదేశసంబంధమైన కార్యమును సొంత దుష్టని కోరికయెడల "ఏమిచేయునును, ఎట్లుచేయునును, ఎవరియొద్దకు బోయెనును" అను శంకలతో వానినెల గిరగిర తిరుగును. దేశయులలో ననేకులు తరుక క్రవ్యములను బాము గనుగొనజాల కున్నారు. పుస్తకదేయలు, స్వప్రభుత్వముల నేకముఖమునకు పిసికొని రాగల కేంద్రస్థాన మొకటి యుండవలయును. ఆ కేంద్రస్థానము వర్ణించుటకు అర్హతగల వాడుకు లుండవలయును. మనదేశమునందనేక సంఘములు పుట్టుచున్నవి. ప్రభుత్వాధిపతియైన గౌరవకార్యమును సాధింపుచున్నవి. కాని కొలదిదినములలోనే యంతరింపుచున్నవి. ఇందుకు అనేక కారణములు కలవు. సంఘములో జేసే ప్రతిసభ్యుడూ సంఘముయొక్క మైక్రమును దృఢముగ ననుభవించి రక్షింప జూడబాలకపోవుటయే ప్రధాన కారణము. అందువలన ప్రతివ్యక్తియొక్క కర్తవ్యమును వాని భుజస్థంభములనుండి జారి పడిపోవుచున్నది. అట్టి స్థితియందు సంఘము లేమపని చేయ గలవు?

మనము స్వయంసహాయము నవలంబింపక, పరల నాశ్రయించు నంతవఱకు ఈ యవస్థ తప్పదు. అన్యశక్తి నున సంఘము ననుసరించును తనవశము చేసికొన జూచుచున్నది. ఈ యన్యశక్తియే విద్యాలయమునండి: పబ్లికేషన్లు, రాజ్యము నేయ జూచుచున్నది. మన మిప్పుడు ఈశక్తిని ఎదుర్కొనవలయును. ఆత్మశక్తిని బూనవలయును. స్వయంసహాయము నే నమ్ముకొనవలయును. ఇట్లొనర్చుటకు ఒక్కయోపాయము మాత్రము గలదు. మన మిప్పుడు దేశనాయకులను నిర్ణయించుకొనవలసియున్నది. సంఘములోనివా రెల్ల రా నాయకుల యందు ప్రత్యక్షము గావలయు. శంకలేక, అనుమానములేక, పూర్తిగ వాని కాసహజీనులమై నడుచుకొనవలయును. అట్లు నడుచుకొనుటయే స్వాతంత్ర్యముయొక్క ప్రధానాంగ మని భావించెదముగాక! ఒకప్పుడు నాయకుడుగ నున్నవారు లభ్యము కావచ్చును. ఇంకొకప్పుడు దుర్భాగ్యుడు వొరకవచ్చును. నాయకు డెట్టివాడైనను, సంఘము జాగ్రత్తగా నుండినయెడల వానివలన విశేషవ్యయము రాజాలదు. దేశనాయకుని నిర్ణయించుకొని, వానిని సభాపతిగ నభిషిక్తుని చేయుటయే సంఘమును సుఖముగ నుంచుటకు తగు మార్గము. ఒక సంఘము తనయొక్కయున సొంత విశేషములనున బ్రత్యక్షముగ నుపలభి సెందినయెడల దానిశక్తి యజేయ నునుట నిస్సంశయము.

దేశముయొక్క వివిధభాగములు ఆయా ప్రాంతములందులి నాయకుల అధీనమునందుండవలయును. వారు సంఘములోని అభివృద్ధులను వోలగించి, సుభావనమును, ధర్మవ్యవస్థాపనమును జేయుచు బ్రజలకు జవాబుదారులై యుండురు. మన దేశమునందు క్షేచ్ఛాదానముచే ననేక భజన మంగిరములు, నేనాలయములు, చిత్రాంతి పురాములు, సత్తర పురు, నిర్మింపబడి పోషింపబడుచున్నవి. అట్టి దేశము ఇచ్చా పూర్వకముగ తనయాశ్రయస్థానమున తాను నిర్మించుకొనజాలదా? అన్న ముగ్ధము, జలముకొఱకు, ఆరోగ్యముకొఱకు, విద్యకొఱకు, తనకుదాను దానవ్రతను బూనవలదా? పూనినచో దేశముయొక్క కృతజ్ఞత మానముద్ర వహించియుండునా?

మున్నందు వికస్యస్థాపనము ఒక్కొక్కలయందే వేర్వేదవలయును. పిమ్మట నది యంతట నదియే దేశసంతయు వ్యాపించును. అంతియకాని, రాకీకృతవిచ్ఛేదముల నొక్కొక్కపాకా రముగ చేర్చినమాత్రమున నేకత్య మెన్నటికి స్థాపితము కాజాలదు. ఆత్మశక్తిని బ్రప్రభువున సొంత విశేషస్థానమున బ్రతిష్ఠింపుడు. ఆస్థానమున ఆత్మశక్తి ననుభవించిన పిమ్మట, దానిని సర్వత్ర ప్రయోగింపవచ్చును. అట్టి వ్యవస్థయుండు నేని వెలుపల నుండి ఏదియు సంభవించునను బ్రవేశించుండ జాగ్రత్తపడును. ఒకవేళ ప్రవేశించినను, శరీరమును నశపటచుకొనకుండ దానిని నిరోధింపగల ప్రాణశక్తిని సంఘములోపలనుండి ఉద్ఘాతించి గల ఆర్జనమును గలిగి యుండును.

మును విచ్ఛేదమును జేయజూచుచున్న సమస్తవిభాతములను నాలోగ్యపటచుటయు, సంఘభావము నాకర్షించి భద్రపఱచుటయు, జడులైనవారిని సవేతనలనుగ సేనార్చుటయు, మన విధానక కృషియులు. గవర్న మెంటువారు కొందఱకు బిరుదులును నొసగుచున్నారు. అట్టి పురస్కారము దేశసేవకులకు సంఘమే చేసినయెడల మనము ధన్యుల మగుదుము. సామాన్యకారణములచే హిందువులకును మహమ్మదీయులకును అవ్వదప్పదు కలహములు సంభవించుచున్నవి. వీరిని రూపుమాపి, పరస్పరము ప్రీతిని నెలకొల్పి, ఉభయముల స్వత్వములను, నియమిత మొనర్చుగల కర్తవ్యమును సంఘమునకే యుండవలయును. అట్లుండనియెడల సంఘము బలహీనమును, విచ్ఛిన్నము నగుట నిశ్చయము.

అత్యుబలము నెప్పుడును అవిశ్వాసముతో జూడవలదు. ఇప్పుడు: స్వశక్తిని బ్రదర్శింప వలసిన తరుణము వచ్చినది. భారతవత్సము నంతకు సొంత నూత్రమున బంధించి యుంచిన ధర్మము చిర కాలానంతముగ విరాజిల్లుచున్నది. ఎన్ని ప్రతికూలావస్థలు తాగినిల్లినను, ఎన్ని విఘాతములు సంభవించినను, భారతవత్సము ధర్మవ్యవస్థను గల్పించుకొని, తన యుక్తమును సురక్షించుకొనుచున్నది. ఆవ్యవస్థయే మనల నింతవరకు గాపాడగలుగుచున్నది. కావుననే నన్యభారతవత్సము వైనాకు విశ్వాసముగలదు. ఈధర్మవ్యవస్థయే ప్రాచీనమునకును నవీనమునకును సామంజస్యమును గలిగించుచున్నది. ఈధర్మవ్యవస్థ మనజ్ఞానభావమున బ్రత్యక్షము గావలయును. జడత్యము చేగాని, లేక విద్రోహచింతవలనగాని, మన మెప్పుడు ఈధర్మవ్యవస్థకు బ్రతికూలముగ నడువకుండుముగాక!

ఆర్యులభారతవత్సమున బ్రవేశించినప్పడు, వారికిని ఆదినునివాసులగు అనార్యులకును భూరవిరోధము తలకొనినది. ఆవిరోధమున ఆర్యులు జయమొందిరి. కాని అనార్యులు, ఆస్థిలిహ, అమెరికా దేశములలోని ఆదిమనివాసులవలె నాశనము చేయబడలేదు. ఆర్యులక్రమించుకొనిన స్థానములనుండి అనార్యులు తిరుమబడలేదు. ఆచార్యవరహారములయందు విశేష భేద ముండినను, వారికి సాంఘికతంత్రమునందు ప్రత్యేక స్థాన మివ్వబడెను. అనార్యుల నిల్లు చేర్చుకొనుటవలన, ఆర్య సంఘము విచిత్రరూపమున మార్పునొందెను. కొంత కాలమునకు హిందూ సంఘముయొక్క కట్టుబాటులు నడతెను. వాద్యధ్య ప్రభావముచే విదేశములలో సంబంధ మేర్పడెను. విరోధసంక్రమమునకంటె, స్నేహసంబంధమున గలుగు సామరజన్యము గురుతరము. విరోధమున బ్రతివ్యక్తియు ఆత్మశక్తిని ప్రయత్నమున జాగరూకుడై యుండును. మైత్రియందట్టి జాగరూకత యుండదు. అందువలన సమస్తము నేకాకారము సొందును. వాద్యముగమందు మనకు అట్టి స్థితియే సంభవించెను. ఆకియాఖండమునై వెల్లివిరిసిన వాద్యధ్య ప్రవాహము మూలమున నానాభాతుల ఆచార వ్యవహారములకలాపములు మన యందును బ్రవేశించెను. దేశీయులలో ఆత్మశక్తిని బురి కొల్పునట్టి లేకపోవుటచే, విజాతీయసంస్కారము నెదుర్కొను నారు లేకుండిరి.

కాని ఆ స్వేచ్ఛాచారమునందు సహితము ధర్మవ్యవస్థ స్థాపనాశక్తిని భారతవత్సము గోల్పోలేదు. అందువలన హిందూసంఘము వాద్యముగమనందు నూతనవ్యవస్థ స్థాపించుకొని, పూర్వముకంటె నెక్కువ విచిత్రరూపము సొందెను. సంఘము విపులవైచిత్ర్యము నొందుచుండినను, అందే యొక వికస్యనూత్రమును సర్వత్ర వ్యాపింపజేయుగల్గును. స్వవిరోధములచే ఖండములై జీర్ణమై, పడిపోయిన హిందూసంఘమునందా మైక్రనూత్రమేదియని నేను ప్రతివిద్యాధిపతుడు బ్రక్షింపుచున్నాను. దీనికి స్పష్టముగ బ్రత్యుత్తరం బొసంగుట మిక్కిలి కఠినము. పరిధి బ్రహ్మ ప్రాంతమున కొలదిని కేంద్రస్థానమును గనుగొనుట కష్టము. విమృశండును జూచినంతనే, దాని గోళాకారము గోచరమగును. కాని ఖండములుగను, నలుచదరముగను గన్నట్లు భూమి మండలాకారముగనున్నదని దెలిసికొనుట సులభసాధ్యము కాదు. హిందూసంఘ మనేకవైచిత్ర్యములతో గూడుకొని యుండుటచే, దాని యొక్కనూత్రము బహువిధముల యున్నది. నూత్రములై క్రేలునెట్టి చూపుట సులభముకాదు. కాని పరస్పరవిరోధముల వేరుక వికస్యభావము గలదు. దానిని జన ముపలభి సెందినలము.

పిమ్మట మనదేశమునకు మహమ్మదీయులరాడి వచ్చెను. వారు మనసంఘము నెంతమాత్రము నాక్రమించుకొనలేదని చెప్పవలనుపడదు. మహమ్మదీయు సంఘట్టనమున హిందూసంఘము సామంజస్య సాహసప్రక్రియలకు బూసెను. హిందూ మహమ్మదీయ సంఘముల మధ్యమందొక సంయోగస్థానమును సృష్టించుకొనెను. ఆస్థలమున సుభయసంఘముల సకహద్దుల రేఖలు గలసి పోవుచుండెను. వానక్, కరీరు మతములును, వైష్ణవ సంప్రదాయములును, ఈకార్యమును సాధించెను.

కాని జనసామాన్యము, ఆచారములను అవలంబించునట్లుగానే, పరస్పరము గలపొందుతుంటే. కాని విద్యాధికులకు మాత్రమే మాత్రములతో సంబంధము లేకుండును. వారికి అట్టి సంబంధముండేయన్న యెడల, సంఘచర్యమున నిష్పటికిని బని నేయుచున్న సామంజస్య సాధనాప్రక్రియయు బద్ధమైపోయేడిది.

అనంతరము, ఆచారవ్యవహారములందు దీక్షను, శిక్షను, వైకొనిన ప్రబలపాశ్వాత్యసంఘము మనదేశముపై బడిన. ఇవిధమున మానవకోటియందు ప్రధానముగ బరిగణింపబడుచున్న హిందూ, బౌద్ధ, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవ, సంఘములు, నాలుగును, భారతవర్షరంగమున సమావేశమయ్యెను. భారతవర్షమున, ఒక చూడగలసాంఘిక సమ్మేళనముకొరకు, ఈశ్వరు డిచ్చుట ఒక గానామరకగృహమును దెరచెనా యని ఆశ్చర్యము గలుగుచున్నా.

ఈ సందర్భమున మన మొకటిమ గుఱు మాత్రము మనసులో నందుకొనవలెను. బౌద్ధబౌద్ధ ప్రాచుర్యకాలమున, హిందూసంఘము కొంతవఱకు తలక్రిందులయ్యెను. కావున అప్పటినుండి ధర్మవిహ్వలముగ హిందూసంఘమునందు నాలుకొనియున్నది. ఆ సంతోషము, ఆ భయము, మరల నిష్పటికిని ఆశ్రయించియున్నది. ఈ సంతోషముతోడను, ఈ భయముతోడను, ముందుకు నడచుటకు సాధ్యముకాదు. తన కక్షిసంఘము ఆత్మరక్షణకై త్రివ్యకొను సంఘము ముందుకు అనుగడ జాలదు. తన “క్షితి” తోడ “గతి”ని గలిపి “క్షితి”ని సంపన్న మొనర్చుకొన గల సంఘమే జీవచ్ఛరము గాక, క్రమవికాసము మొదలగును.

బౌద్ధయుగానంతరము, హిందూసంఘము శేషించిన ఏకొంచెమునో గాపాడుకొనుచు, పరుల సంపర్కమునుండి తప్పించుకొనుట కొకవలను నిర్మించుకొని, దానియందు తానే తగుల్కొనెను. ఈ కారణముచే, మనమిట్టి యభోగతిపాలై నాము. ఒకప్పుడు భారతవర్షము జగద్గురువీరము నధిష్ఠించి యుండెను. విభావములయందు, దర్శనములందు, ధర్మమునందు, భారతవర్షమునకు ఏదేశమును పోలితేకుండెను. భారతీయుల చిత్తప్రకృతి యనిచ్చియును నేతుద్దమతక ప్రవహింపుచుండెను. ఆప్రవాహము జగత్తుమొక్క మూలమూలలకు వ్యాపించుచుండెను. అట్టి భారతవర్షము నేడు సింహాసనమునుండి ద్రవ్యమైనది. అంతటితో పోలేదు. నిర్వ్యాకృత బరజేయుల నాశ్రయించవలసిన గతికల్గినది. మరళాదయునుగను నిగొలిమైయున్న ఫిలియేకా, వీనికల విగూఢకారణము? గమ్యద్రవ్యమును విశేషించితిమి. సమద్రము జలగుయమా, లేక భూమియమా? మనము నివసించుచున్నది నిశ్చయము. కాని మనము నిలుచుచున్నది పల్లి. భూగర్భాపారమును బ్రాంతంబించినది భారతవర్షము. అది చివరము పెరిగి, జగత్తుమొక్క మొత్తమును గృధ్రిచేసెను. కాని నేడది మరళాదయులలోని నగల బెట్టెయందు మారి. సురక్షితముగ నుంటిని తలచుచున్నది.

జగద్గురువీరమును బోగొట్టుకొంటిమి. గాత్రైశ్వర్యమును మన మెప్పుడును పరమసంపదగ భావించి యెరుగము. బ్రాహ్మణ్యమే మనకు సర్వోత్కృష్టమైన సదవియై యుండెను. బ్రాహ్మణ్యవనగా, భూవనని-ధర్మవనని-తపవనని. తపస్సవనమే మన ప్రాణమునకు ఆధారము. కొన్ని యాచారముల నిలుగుము మాత్రము ఆపదని నామించుకొని యుండుటచే మన గురోగతిపాలై నాము. మాత్రమే సత్యములను, తపఃఫలమును, విశ్వోద్యమము వితరణము చేయుచుండెన బ్రాహ్మణులు తనమాహాత్మ్యమును బోగొట్టుకొని, సామన్యమునకు కువచ్చి కేవలము కావలివాండ్రైరి. ఇట్టి స్థితియందు భారతవర్షము అన్యదేశముల కొరకుగలిగిన దేని! పోగా మిగిలిన దానిని విక్రయ మొనర్చుకొంటిమి.

ప్రతిజాతియు మానవకోటియొక్క యంగము. అంగము అంగియై సహాయము నేయుచుండునో యట్లే ప్రతిజాతియు మానవకోటికి సహాయ మొనర్చుటకు సంసిద్ధమొనర్చు సాధ్యుని బట్టియే ప్రతిజాతికిని ఆధారముగలదు. అట్టికక్షి లేనిజాతి విరాట్పురుషునికే పక్షపాతము వచ్చిన అంగమువలె భావమొందును. అట్టి జాతికి సోగవ పెట్టు లభించును?

భారతవర్షము రాజ్యమునొకట గాని, వాణిజ్యము కొరకు గాని, ముద్దముచేసియెరుగదు. తమ దేశములకు ఆభ్యాగతులగు నయ్యుచున్న విరోధాపందవాసుల భయముచే, చీనా, జపానుజేతములు తమ ద్వారములను బంధించుకొనుచున్నది. కాని భారతవర్షమును, జగద్గురువీరమును బూజ్య భావముతో, చీనా జపానుదేశీయులు తమ స్వగృహములకు భారతీయుల నెంతయో యాదరముతో నాహ్వానింపుచున్నా

రు. కారణమేమి? భారతవర్షము వైశ్యములను పణ్యద్రవ్యములను దీసికొని ప్రపంచము నుద్ధరించుటకై బయల్పడలేదు. సర్వత్రను కాలిని, ఆరోగ్యమును, ధర్మమును స్థాపించుటయే భారతవర్షము మొక్క తపఃఫలితము. అది చక్రవర్తిపదవికంటెను వేయిమడుగులు త్రేయించిన కారా?

మన మిగతావర్షమును బోగొట్టుకొంటిమి. గ్రంథములను గట్టికట్టుకొని ఒకమూల మెదిగియుంటిమి. ఇట్టిస్థితిలో అంగియముల మనదేశమున బ్రవేశించిరి. వీరి ప్రబలాఘాతములన మనము భయకంపితుల మగుచున్నాము. మన గర్వణకొరకు నిర్మించుకొన్న తుద్రావగణముల నేక చోటుల భగ్నములయ్యెను. మనము భయపడిన కొలదిని వెలుపలనుండి హుంకారములు నల్పయి, మనపై నెక్కి కూర్చుండిరి. ఇప్పుడు వారిని దించు పెట్టు? మన ప్రాచీనములు భగ్నములయ్యెను. కాని యిందు వలన రెండు విషయములను మనము గమనిం గలిగితిమి. మనలో దాగియున్న ప్రాణశక్తిని ఉపలబ్ధి మొదలుచున్నాము. దీనితోబాటు మన ఆకర్షణశక్తిగూడ మనకు సుబోధక మయ్యెను. ఏదియో యొకమూలను అణగియుండుటచే ఆత్మరక్షణను జేసికొనజాలమను అంశమును బాగుగ గ్రహింపగలుగుచున్నాము. మనయందంతర్నిహితమైయున్న ఆత్మలలును మేల్కొల్పి నడిపించుటయే ఈశ్వరవిధానము. మన చిత్తము తన జడత్వమును వీడి, తనపథమున తాను నడచునంతవఱకును, అంగియములు దానిని వశపఱచుకొనుచు నేయుండురు. ఒకమూల నణగి యుండి, “గతిచివరి” అని నిలపించిన ప్రచోదనము లేదు. లేక సమస్తవిషయములలోను అంగియముల ననుకరించుచు, మారుజేషమున బ్రతుకజూచుటకంటె ఆత్మరంధన మింకొకటిలేదు. వారిని ఎంతయనుకరించినను, మన మెప్పుడును అంగియములను కాజాలము, అసంభవము. వారి ననుకరించుట చేత, మనము స్వతంత్రుల మగుదు మనుకొనుట మతంత అసంభవము.

మన హృదయము, మన బుద్ధి, మన యము, అన్యుల దుశాజములయందు విక్రయము మొదలుచున్నది. దీనిని నిరోధించుటెట్లు? మనకు మిగిలిన జ్ఞానసంపదను సజీరముగను, సచలనముగను మెచ్చుటయే మనకు తగురోపాయము. విదేశీయుల విరోధాఘాతములవలన, మనయందాబిడ్డమై యున్న తక్షణ విమక్తమైనది. నే దాశక్తి విశ్వమునందంతటను బనిజేయవలసినకాలము వచ్చినది. మన ప్రాచీనములు తపఃప్రభావముచే నాట్టించిన ఆత్మలలును బహు అమూల్యమైనవి. అట్టి తక్షణ నెప్పుడును ఈశ్వరుడు వ్యర్థ మొనర్చుడు. ఈ యాత్మత్వని విశ్వమునంతను వ్యాపింపజేయుటకే, ఈ విదేశీయుల ప్రబలాఘాతములన నిశ్చేష్టమైయున్న భారతీయులను మేల్కొల్పుచున్నాడు. ఆ నేకత్వమునందు విరోధపరియో, వైచిత్ర్యములయందు వికల్పసావకము భారతవర్షము మొక్క అంతర్నిహితధర్మములు. భారతవర్ష మెప్పుడును భేదమును విరోధముగ గాని, పరులను శత్రువులగు గాని కల్పకమైనను, దలంచియెరుగదు. అందువలన నే పకలహ్వముల నంగీకరింపుచున్నది. అంగీకరించుటయే కాదు, వానినాని విజ్ఞప్తమాన త్యయమును దర్శింపగలుగుచున్నది.

భారతవర్షమున దీగుణవిశేష ముండుట చేతనే మన మేగంధమును చూచినను నిరోధదృష్టివిజాది భయపడవలసిన కారణము లేదు. మనదేశమున హిందూ, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవ, మతములు పరస్పరము యుద్ధము సలుచున్నవి. ఇది మరణ కేతువుకాదు. ఇచ్చట నే సర్వ మతస్థులును, సర్వమతసామంజస్యమును గమనిం గుఱు. ఈ సామంజస్యమువలన హిందూవులు తమ హిందూత్వమును కదలననగములేదు. ఈ సామంజస్యమువలన హిందూవులు శ్రేష్ఠమైన హిందూవులు కాగలరు. ఈశ్వరోద్భవ మగు ఈయోగమును స్మరించుకొంటిమి మన లక్ష్యము స్థిరమగును. అజ్ఞాభయములు తొలగును. భారతవర్షము మొక్క అచరశక్తి ప్రత్యక్షమగును. సరస్వతీదేవి భారతవర్ష మనెడు శతసహస్ర దశవక్రమున ప్రకాశించి దశదశమును వికసింపజేయును. భారతవర్ష యతకు బ్రధానలక్ష్యము వికల్పసాధనము. యుద్ధజ్వరముచే బిడింపబడుచున్న ఈపుణ్యియొక్క సమృద్ధియును వివాట్కూపుని శుద్ధమానవత్వమును బ్రదర్శించుటయే భారతవర్షము మొక్క కక్ష్యము.

అనుహాసుదినము నచ్చుటకు బూర్వమే “తత్త్వి” యని మాతృభూమిని శతకంఠములతో బిలువుడు. భారతవర్ష యలక్ష్యభాండాదమున చిరసంచితభాగంగా విగాజిల్లుచున్నది. మిచ్చిల్లములను బరాధీనతనుండి తప్పించి, ఆజ్ఞానము నుపభోగింపుడు. దేశమధ్యమున సంతాపపరిశ్రేత మగు యజ్ఞశాల యందు మాతృమూర్తిని సందర్శింపుడు. మాతృమూర్తియొక్క

బంగారా దుంపలు.

—(0)—

తత్త్విత్వాన్నాయములు.

ప్రపంచమున పేనవారలు తమ ప్రధాన ఆహారపదార్థములలో బంగారాదుంపలు నాల్గవ వంతు బయపు గలిగియున్నవి. ప్రస్తుతము సంభవించిన బంగారాదుంపల కలపులన ననేకమంది ప్రజలు ఇతరపదార్థముల తత్త్విత్వాన్నాయముగ నుపయోగించి యనేకరోగముల పాల్గుచు చున్నారు.

బంగారాదుంపలలో విశేషముగ గంజిగలదు గనుక వరి మొదలుగాగల ధాన్యములు తత్త్విత్వాన్నాయముగ నుపయోగింపవచ్చునని కొందఱు భ్రమించుచున్నారు. గంజి విశేషముగ నున్నప్పటికిని ధాన్యములు తేగిన మాంసాభివృద్ధి నొసగజాలవు. ఈ సంగతి సాధారణ శ్రీపురుషులకు తెలియకుండువలన ఉరలగడ్డలకు బదులుగ ధాన్యముల నుపయోగించి రోగముల పాల్గుడి చనిపోవుచున్నారు.

ఉరలగడ్డలకు ప్రత్యామ్నాయముగ వరి నుపయోగించి చూడగ ముఖముబిచ్చుట పగుళ్ళ వెంబడి రక్తముకారుట మొదలు గాగల చిహ్నములు గల శిశు దనను భయంకర రోగ ముత్పన్నమయి అనేకమంది భ్రేషిలు మృతి జెందినటుల గవ్వ మెంటు రిపోర్టుల మూలమున వ్యక్తమగుచున్నది కాకముల నుపయోగింప వండుట వలన నిట్టి రోగ ముత్పన్నమగుచున్నదిని వైద్య విద్యా పోరీటులు తెల్పుచున్నారు. దానిని బట్టిచూడ ఉరలగడ్డలలో నన్నంత మాంస నిర్మాణశక్తి వీటిలో లేనటుల తేటపడుచున్నది. ఉరలగడ్డలు దొరకనప్పుడు వరి మిక్కిలి తక్కువగను కాకము లెక్కువగను ఉపయోగింపవలయునని అనేక గవర్న మెంటు రిపోర్టులలో వాక్రవ్యవదెను. అప్పుడు కొసిన కాదుగూరలను వాడుట శ్రేష్ఠము. అట్లు దొరకనపుడు వాడు పదార్థము లొకవంతుతో అప్పుడే కొసినవి నాల్గు వంతులు కలిపి ఉపయోగింపవలెను. లేకున్న శిశుదమురాక తప్పుదు. ఈరోగము తరచుగ నారికాయాత్రులలో గన్పట్టుచుండెడిది.

ఉరలగడ్డలకు బదులు (1) “క్యాబేజీ” దుంపలు (2) “టర్నిపు” దుంపలు (3) “పచ్చ కందములము” దుంపలు (4) “కేరట్టు” (5) “పొన్నపు” దుంపలు (6) “వీలీయాటు” దుంపలు (7) చిత్తకంఠగింజలు. వీని నుపయోగింపవచ్చును. చిత్తకంఠగింజలుతప్పకొన్నిన పదార్థము లుపయోగించునపుడు వరి, జొన్నలు, యరలు, పచ్చబియ్యము పటాణీలు మొదలగు కొన్నిపదార్థములను కొలదిగా కలుపవలెను.

కాకములు, బంగారాదుంపలు తక్కిన దుంపజాతులు మిక్కిలి బలమునిచ్చెడు వయ్య వాటివాటి బలాపాకద తక్షణ వండినరీతినిబట్టి విశేషముగ మారపోవు చుండును. కాకముల నుడికించు నీళ్ళను పానీపోయవలెను. కాకములను వైతొక్కలతో నడికించిన వాటిబలాపాదకశక్తి విశేషముగ తగ్గ నేర్చు

జీర్ణాహారమును సంస్కరింపగల శక్తి ఆమె పుత్రులయందు లేనా? కాని దొరల గృహమునలె మన తల్లిగృహము కూడ నుండవలెనని కోరుదురా? మన గృహమున వస్తువాసనములు, ఆడంబరములు తరుగవచ్చును. అట్లు, మన తల్లిపాక కాలను వదలివేసి, అయ్యల కంటయొడ్డకు పోయెదమా? మన మొకప్పుడు ధనమును తుచ్చుచు నిరసించియుంటిమి. గాత్రద్రవ్యమునోభన ప్రవరుగను, మహిమార్వోముగను దలంచుటకు దగు శిక్షను బొంది యుంటిమి అట్టి మహాపరిత్రుల సంతతివారమైన మనము ధనమునకు నాష్టాంగపడి సనాతనధర్మము నవమానించెదమా? మన తల్లితపస్విని. వైరాగ్యముచే గాక, సంయతచే గాక, స్వగోష్ఠిపకరణ జీవనదూత్రచే గాక, తపస్వినియగు తల్లి నెట్లా రాధించగలము? మన దేశమున మృణ్మయపాత్రలయందు భుజించుట అవమానముగ నెప్పుడును దలంచియెరుగము. కాని అతిథితక యెంటరిగ భుజించుట అవమానముగ నెంచితిమి. నే డట్టియవమానమును మనము తిరిగి పొందవలదా?

ఒకప్పుడు మనకు సులభసాధ్యమైన విషయము ఇప్పుడేల కఠినము కావలెను? ఆసంభవము! ఈకష్టసమయమున గూడ భారతవర్షము మొక్క నిశ్చిబ్ధ భావము నిగూఢముగను, మందముగను, మనలను తిరిగి జనుబిలుగునగ నొనర్చుచున్నది. నూర్జల్యందు ముఖ్యము జేసికొనిన విజాతియనిద్య మన సనాతన ధర్మప్రభావము నెప్పటికిని మరుగు జేయజాలదు. భారతవర్షము మొక్క సుగంధి రాహ్వనము మహూర్తము మహూర్తము మన హృదయాంతరాళమున బ్రతివ్యనింపుచున్నది. మనకు జెలియక పోయినను మన మాదిక్కుగో ఆకర్షింప బడుచున్నాము. మంగళదీపాభ్యుదయగు స్వగృహమునకు బోవుమార్గమున గృహోన్నతులుమై నిలిచి ఒక్కమ “అమ్మా” యని పిలిచెదము గాక!—కృష్ణపత్రిక

స్థానిక వార్తలు

జరుగజూపు సంగతులు

శనివారము 5 తేది.

మదరాసు కార్పొరేషను సభ 11 X౦.

9 బుధవారము మొదలు 11 శుక్రవారము.

చెన్నపురి రాష్ట్రీయ మహాసభ 2 X౦.

చెన్నపురి వైద్యశాల:- డాక్టరు కిలిథుగారు మృతిమొదలుచే చెన్నపురి వైద్యపరిషదమున సౌక ఫాసము ఖాళీఅయినది. ఇందు విషయమై మైలాపూరు నివాసులగు డాక్టరు పి. నారాయణస్వామి అయ్యలగారు ప్రయత్నించుచుండిన తెలియజచ్చినది.

మదరాసు బాద్ధసమాజము:- మదరాసు బాద్ధ సమాజమువారు తేపటిదినము 5 క్వి గంటలకు చింతాద్రికిట సెకండరీస్కూలు మందిరము బాద్ధనిర్మాణ 2506 వ వార్షికోత్సవమును జరుపుదురు. ప్రాధాన్యము లక్ష్మీవతిగారు రహస్య సింతురు.

సాధుసంఘ మహాసభ:- పెరంబూరు ప్రేమను పరిగరమున నున్న తోటయందు సానుసంఘపరిపాలన సభ వారు ముప్పదియవ సావత్సరీకోత్సవమును నేటినుండి మూడు దినముల వరకును జరుపుదురు. సాధుత్వలకును పిల్లలకును వృద్ధాప్తు మిడవకును ఉపన్యాసములు గూడ జరుగును.

ఒకమరణము:- ఈ వెల 2౪ తేది ౧౪. కుల మూల్య కాశ్రీగారు అతి మాత్రకోగమలన జవరలు ఆసు పత్రిలో కాలముజేసిరి. వీరికి 88 సం॥ బువకులు. వీరు హోస్పేట వాస్తవ్యులగు రావుబహద్రుడు పంపాపతి కాశ్రీగారి కుమార్తెను, మైసూరు సంస్థానోద్యోగియగు హెచ్. వి. సం జుండయ్య ఎమ్. ఎ. ఎమ్. ఎల్. సి. ఐ. ఇ గారి బావమరదులను అయిమున్నారు. వీరు కడప చిత్రావల్లభాలో పాత్రను ఇనస్పెక్టరుగా పనిచేసి ప్రస్తుతము విజయనగరమున సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరుగ నుండిరి.

శ్రీకన్యకాశరమేశ్వరీ ప్రైమరీశాల:- ఒక విలేఖకు డిల్లుప్రాయమున్నాడు:- శ్రీకన్యకా శరమేశ్వరీ దేవస్థాన విచారణసంఘము వారు బార్నిటాక్ ప్రాంటికా ముత్రియమొదటిది 29 వ సంబర గృహమున శ్రీకన్యకాలర కొలకు 1917 సంవత్సరము యేప్రిలు 1 తేదీన ఈపాద శాలను స్థాపించిరి. అందు బీదబాయిమ్మ ఉచితముగా విద్య నేర్పుటయే గాక, జీతము లిచ్చుటకు ఇష్టమున్న ధనికుల బాలురకు గూడ జీతములు వుచ్చునని, వ్యాపారమున కును ఇతర ఉద్యోగములకును అనుకూలముగా నుండుటల సంస్కృతాంధ్రాంక్షు భావలబాగుగ వెలగిన ఉపాధ్యాయులచే విద్య గలవెదరు. ప్రస్తుత వివాదకాలయందు నాల్గవతరగతి వరకు విద్య నేర్పబడును. బాలరభివృద్ధి యగు కొలదిని వైతరగతు లంచబడును. ఈపాదశాలయందు కొద్దికాలములోనే బాలురకు మంచిజ్ఞానము కలుగునట్లు కో ధింపజడుచున్నది.

ఆంధ్ర ప్రజాసంఘము:- చెన్నపురిలోనిఆంధ్ర జనుల రాజకీయాభివృద్ధికొఱ కొ సంఘము నేర్పజచ వల యనని చెన్నపురి ఆంధ్రపాఠ ప్రజీవల సమావేశమై తీర్మానిం చిరి. ఈ తీర్మానము ప్రకారము నియమింపబడిన యువసంఘ మువారు రాజకీయ సంఘమునకు వలసిన నిబంధనలను తయారు చేసిరి. నిన్నటి సాయంకాలము ఆంధ్రపత్రికా భవనమున ఆం ధ్రప్రజులు సమావేశమై ఉపసంఘమువారి తేర్పజచిన నిబం ధనలను చర్చించి అమోదించి నూతనముగా నిర్మింపబడిన రాజ కీయ సంఘమునకు ఆంధ్ర ప్రజాసంఘమున చేరు పెట్టి కార్య నిర్వాహక వర్గమువారి నెన్నుకొనిరి. ఈ సంఘమునకు గొ॥ బయ్యారావు సీనిపేష్యర శర్మగారి రధ్యక్షులుగను, వేమరెత్త రామబాబు, చల్ల గురుస్వామిపెట్టిగార్లు ఉపాధ్యక్షులుగను, ఉన్నర లక్ష్మీవారాయణ, సామి వేంకటాచలము పెట్టిగార్లు కార్యదర్శులుగను నియమింప బడిరి. 10 మంది కార్యనిర్వా హక సభ్యులు ఎన్నుకొన బడిరి.

స్వరాజ్యోపన్యాసము

డి. సి. హోమగారి

ప్రస్తుతస్వరాజ్యోపన్యాసమునందు మనము ముఖ్యముగ జ్ఞప్తియందుంచుకొనదగిన విషయ మొకటి గలదు. స్వరాజ్య సందేశము జనసామాన్యమున కంతకు సందేహములే ఆవివ యము. ప్రతి భారతీయుడును స్వరాజ్యమో యని మొరలిడు నట్లు జేయవలెను. జేయవలసినసభ వారును, మహమ్మదీ య సమితివారును ప్రతిసంవత్సరమును స్వరాజ్యమునుగూర్చి విశేషముగా ముచ్చటించుచు వ్నారకుట నిస్సందేహము. సభా ధిపతులు గంభీరోపన్యాసముల నిచ్చుచుండుట నిజము. కాని సంవత్సరమున కొకతూరి మాత్రమిట్లు స్మరించి యుండునడిన కార్యములు నెరవేరుట కడు దుష్టము. మనోవాంఛ లీ డేరుట కష్టసాధ్యము. కృతకృత్యుల మగుట యసంభవము. ఇక మన మెట్లు ధన్యుల మగుము? అయ్యో! మనమిట్లుదాసీనుల మగుటచే భారతీయులు స్వరాజ్యమును మనస్ఫూర్తిగా గోరుట లేదను దురభిప్రాయము విదేశీయులకు కలుగుచున్నది. మనము పాంశి:య విషయము న్యాయానుగుణ్యతని మనకు దృఢమత్యక ముండవలెను. తగుపరి జనులందరను స్వరా జ్యము గావలయునని యేకగ్రీవముగోరవలెను. కాని యూరక జేకీయ మహాజనసభలో తీర్మాన మొనరించుట చాలదు. 30 కోట్ల మంది భారతీయులు నేటిదినించి కోరిగోరకను నొర తనమువారు లుంఘించుట దుష్టము. కనుక జను తెల్లలకును స్వరాజ్యమునుగూర్చి బోధజేయవలెను. సర్వజనుల హృదయక మలములును స్వరాజ్య భావదాయమున వికసింపవలెను.

భారతీయులు మాతృదేశమునకు శక్తివంశము లేక స న్యార్థ వర్ణమునందు జేయగల్గిన యిదియే. హైందవుల కింత కన్న పవిత్రవంతమైన ధర్మము మరెవ్వటి లేదు. మనకోరిక యెల్లవిధముల న్యాయభూయిష్టమై యున్నది. ప్రజాపరిపాల నము హైందవ జనులకు నూతన విషయము కాదు. బిరోపా ఖండము నందు పూర్వము ప్రజాపరి పాలనము గల దేశములు గ్రీసు, ఇటలీలు మాత్రమే. నాటికే హిందూ దేశమునందు గ్రీసు ఇటలీ దేశములకు చెందిని జేర్చినను గూడ మిందుకట్టి పెద్దరాష్ట్రములు గూడ ప్రజాపరిపాలనమును కతా బ్రముల కొలదిగ కలిగియుండెను. పూర్వము జనులే తమకృపరి పాలించు ప్రభువు నేర్పరుచు కొనెడివారు. దేశభక్తుడు శ్రీ రాము నభిషిక్తుని జేయగోరవలెను జనాభిప్రాయమును గను గొనక పోవుటచేతనే రాముని యరణ్యవాసమునకు బంపవలసి వచ్చెను.

దక్షిణహిందూస్థానమునందు ద్రవిడ రాజ్యములో రా జులకు గలహానిచ్చుటకై పురోహితులును, బోధితస్థులును, వైద్యశిఖామణులును, సభ్యులుగగల ఒకసభ యుండెడిది. పూర్వకాలమునందు హైందవభూమియందు ప్రజాపరిపాలనము కలదనుటకు చారిత్రక నిదర్శనము లనేకములుగలవు. దేశము సం గ్రా మ ము ల ము ని గి యు న్న ను పర రా జు ల వశమైనను అన్య దేశీ యు ల దాడులచే ధవీన మైనను కుగ్రామములందు సహితము పంచాయితీ సభారూపమున నపుడు ప్రజాపరిపాలనము నిర్వాహుటయు జరుగుచుండెను. ఇందులకు చారిత్రకములగు నిదర్శనములు వేనవేలు గలవు. హిందూదేశము స్వరాజ్యమున కన్నునిగింపవలయున కంతటికిని లేటెల్లమైనది ప్రస్తుతము ప్రజాపరిపాలనము ఈదేశమునందు సుక్రముగా జరుగుననుటకు ప్రస్తుతపు ప్రజాసంఘములే నిదర్శనములు. ప్రజాసంఘములవై వంగజేశపు గవర్నరుగారికి సదభిప్రాయము కలదు. ప్రజాసంఘములు పరిపాలనా విష యములందు బాగుగ బనిజేయుచున్నవనియు నింకను బాగుగ పనిజేయుననుచుకయు వారికి కలదనియు నుడివిరి. మనము ఇట్టి ఫిలియందు స్వరాజ్యమును గోరుటకు ప్రాచీన, ప్రస్తుత పాలనా నిదర్శనములేగాక మరియొక కారణము గూడ గలదు. కనడాకు స్వరాజ్యము నొంగనినప్పుడు ఆ దేశము నందు విద్యాగంధ మెరుంగనివారును స్వరాజ్యమున నేమో యెరుగనివారును చాలవారి యుండినదన్నము ప్రభువుగారు చెప్పిరి. వారు అట్టికనడాదేశము స్వరాజ్యమునకన్న మని దల చిన మన ప్రభువులు నేమి హిందూదేశము స్వరాజ్యమున కన్న మని తలచుట గొప్పవంతు. ఇదియే కాక మరియొక ప్రబల కారణము కలదు. ఇప్పటి కొకమారుగాక నాల్గసార్లు స్వరాజ్యము నిచ్చెనను మన పాలకులు వాదనాను జేసియుం డిరి. తూర్పు హిందూదేశ వర్తకసంఘమువారు దొరతనము వారికి హిందూదేశ ము నొంగునప్పుడును విజ్ఞోరయా క్రకర్తని గారు 1858 సం॥ న వం బ రు 1 వ తేదీన

న్యాయస్థాన వార్తలు

ఒక కేసు తీర్పుజెప్పటలో కుంభకోణము సబార్డినేటు జడ్జిగా రాకసాక్షిని "కోలివరె నల్లగనుండెను" మున్నగుదూ మణి వాక్యము లందహరించిరి. ఈ వాక్యములు సాక్షికి హృద యభేదకముగనున్నవి గాన తీర్పుకుండి తొలగింపవలసిన దని మొన్నటిదినమున టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు విన్నవించ న్నాటిను, అబ్దుల్ రహిం, శ్రీనివాసఅయ్యంగారు వారి కోరికను మన్నించిరి.

ఒక ప్రాసోటు దావాలో (మాయవరము సబార్డినేటు జడ్జికోర్టు నూటికి సాయనకు 172 రూపాయలు వంతున వడ్డీ కట్టబడి యుండెను. నిర్ణయించుకొన్న తేదికి సాయుక్త చెల్లక పోయినందున 172 రూ॥వో॥వడ్డీ అపరాధముగ నియ్యవలెనని యనుకొన్న మరతు గాన చెల్ల నేరదని చెప్పెను జడ్జిగారు నూ టికి సాయకు 24 రూ॥ల వో॥ వడ్డీతో గూడ ఆసలు వైక మునకు డిక్రివిచ్చిరి. ఈ తీర్పుపై హైకోర్టుకు అప్పీలు చేయ బడెను. మోసము, బలవంతము మున్నగు కారణములు లేక బుద్ధి పూర్వకముగ నీ మరతు కంగీకరించినందున, మరతు చెల్లునని చెప్పెను, దిగువకోర్టు తీర్పును రద్దుపరచి, 172 రూ॥ వో॥ వడ్డీ నిష్పించిరి. ఈ యప్పీలు న్యాయ. సెస్సెన్సు శ్రీనివాసఅయ్యంగారు సమక్షమున విచారణ అయినది.

నీలగిరికొండలలో టెన్ ఫారెస్టునకు సమీపముననుండు ముదమల ఆరణ్యమును నీటిని నిలువచేయు నిమిత్తము దొర తనమువారు రాక్రమించుకొనిరి. ఇందువిషయమై జిల్లా యువ్యో గులు 172,000 రూపాయలు ముజరా యిచ్చిరి. కాని యీ ముజరా చాలదని నిలాంజ తిరుమలపాడు మున్నగువారు హైకోర్టునకు అప్పీలు చేసిరి. ఈ అప్పీలు నిన్నటి దినమున పరమృ. రిం ప బ డి న ది. న్యాయ మూర్తులు ఎయిలింగు, సదాశివయ్యగార్లకు అభిప్రాయ భేదములు కలి గినవి. మొదటి న్యాయమూర్తి ముజరా వైకమును మరి 7 వేలు హెచ్చించి మామూలు నూటికి 15 రూ॥ ముజరా క్షూద నియ్యవలెనని చెప్పెను. సదాశివ అయ్యగారు 56 వేలరూపా య లభికముగ ముజరా యియ్యవలెనని, గనక యిరువురు జడ్జిలు వీకిభవించిన 7 వేలును, మూమూలు నూటికి 15 రూ॥ వంతున ముజరాయను అప్పీలుదాన్ల కొనగబడును.

దొరతనము వారి అప్టాల్మిర్ వైద్యకాలనుండి కోసి గాకు అనువాక్కు లియ్యము, కాఫీ గుండ దొంగిలించెనని పోలీ సువారిదివరలో ఎస్. ఎస్. వి. రాజాచార్ గారి యొద్ద కేసుచేసియుండిరి. ముద్దాయి దొషియని తీర్మానింపబడి ఒక నెల కఠోకక్షుచు పడెనెను.

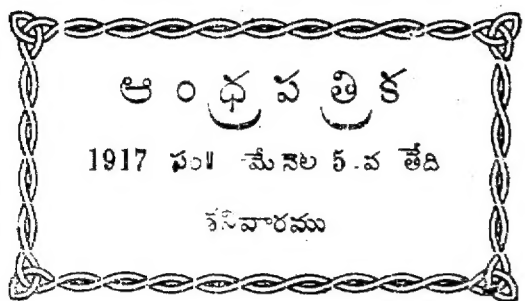
ఎగ్మూరు పోలీసు స్టేషనులో కానిస్టేబులు ధర్మలిం గం అను నాతడు గత మార్చి 1౪ తేదీన తన్ను కొట్టివట్టు కుప్పస్వామి నాయుడు ఫిర్యాదు చేసియుండెను. ముద్దాయి దొషియని నిశ్చయించి, బార్లిటోడు పోలీసుకోర్టువారు రాతనికి 10 రూపాయలు జరిమానాను విధించిరి.

ఉదకమండలములో గత గురువారము నాడిక విధ మగు మంచుబట్టి కూరగాయలకు, అందు ముఖ్యముగా బం గారాదుంపకెక్కువ వడ్డము గల్గించినది. ఆదిని కనుపచ్చగ నున్న పంటలు పాడుపడి నల్లగనున్నవి. ఇది కష్టసాధు ప్రద ర్శనకు శుభసూచకముగాదనియు అనేక నెలలవఱకు ప్రజలు బాధపడుదురనియు, సెక్ తంతివాన్ల డెల్చుచున్నది.

పంపిన సందేశమందు 1911 సం॥ ఆగస్టు 25 వ తేది హిందూ దేశపు పరిపాలనమును ఇండియామంత్రిగారి కప్పగించు నప్పుడును జెల్లడించిన విషయములను గమనించిన మనకు వారు జేసిన వాదనములు తెల్లమగును. ఆవాదనముల నెరవేర్చు కాల ఘాసన్న మైనది. అంతియొకాక ఆయాదేశములను ఆయా ప్రశ్నే పరిపాలించు కొనవలె నను ధర్మస్థాపనమునకు గదా దెల్చియును నారిపట్టును పరాగువారిపట్టును కనికరమునల్లిపి షు వారుశ్రువులతో బోరాడితమ జీవితముల నర్పించుచున్నా రు. అట్టి స్వేచ్ఛా పరులు అట్టి స్వతంత్రసిద్ధియులు, అట్టి స్వాస్థ్యత్యాగులు, నుమూపు రెండు శతాబ్దములనుండి రెవరు సోదరులయుగ నుండిననుమోడ నిరసనభావమును బావుట కడువంతగ నుండును. ఇట్లడింకను స్వరాజ్యమును మనకిచ్చు టకువీలులేదనిన ఆత్మాభ్యర్థము గలుగును.

విషయానుక్రమణిక.

చిత్రవాదము	2
జగద్గురువీరము	3
బంగారాదుండు	4
స్థానికవాదము, వ్యాఖ్యస్థానవాదము	5
ప్రధానవ్యాసము	6
ఆంధ్రోద్యమము	7
ముఖ్యసమాచారములు	8-9-10
విదేశీయతావాదము	11-12
ఇంగ్లీషు లెంతివాదము	13
సమకాలికాభిప్రాయములు	14
జాబులు	

ఆంధ్రవత్రిక

1917 సం॥ మే నెల 5 వ తేది

శనివారము

ఆంధ్రోద్యమము.

ఆంధ్రదేశము

ఆ ఆంధ్రోద్యమమునకు ముఖ్యాంగములు మూడు గలవు. ముఖ్యాంగవికాసము సర్వాంగ వికాసము నకును ముఖ్యాంగములసంకోచము సర్వాంగ సంకోచమునకును గారణంబగుచున్నది. ఆంధ్రోద్యమమునకు కేంద్రస్థాన మాంధ్రదేశము. ఆంధ్రదేశవృద్ధియములు ప్రజల వృద్ధియమునకును భాషావృద్ధియములకును గారణం బగుచున్నది. అంధ్రమునందంతటను ప్రజావికాసమునకు దేశము బీజము. స్థిరవాసము పురోవృద్ధికి ప్రథమసాధనము. స్థిరవాసము లేని జనులు దేశద్రిమ్మరులై కష్టపరంపరలకు లోనగుచుండును. స్థిరవాసము గల జనులు సుఖసాధనంబులైన వ్యవసాయమును పరిశ్రమను వాణిజ్యములను వృద్ధిచేసి క్రమముగ వికసించుచు జ్ఞానమతులగుదురు. దేశస్థితి ప్రజాశీలమును ప్రజాసంపదలను ప్రజాసౌఖ్యమును ప్రజావీర్యమును నిర్ణయించుచున్నది. దేశముయొక్క శీతోష్ణస్థితి, గనులు, జలాధారములు, నదులు, నగములు, సుత్తెత్రములు ప్రజల గుణశీలములను నిర్ణయించుచున్నవి. ఉష్ణదేశవాసులైన ప్రజా శీలమునకును శీతలదేశ వాసులైన ప్రజాశీలమునకును భేదము గలదు. సహజసంపదలు గల దేశవాసుల గుణశీలములకును సహజసంపదలు లేని దేశవాసుల గుణశీలములకును భేదముగలదు. సురక్షితమైన దేశము నందలి ప్రజావీర్యమునకును సురక్షితము గాని దేశమునందలి ప్రజావీర్యమునకును భేదముగలదు. సాధారణమైన దేశమునందలి ప్రజాశీలము సారవంతమైన దేశమునందలి ప్రజాశీలము భేదము గలదు. ఖనిజసంపదలు గల దేశమునందలి ప్రజాశీలము ఖనిజసంపదలు లేని దేశమునందలి ప్రజాశీలము భేదము గలదు. ప్రజల యాహారవిహారములు, వేషభారణము, దేహపోషణము, మనోవికాసము వారి స్థితికి కారణమైన దేశస్థితి ననుసరించి యుండును. గిరిచరులకు వనచరులకు భేదము గలదు. సమద్రతీరవాసులకు నదితీరవాసులకు భేదము గలదు. సమద్రదేశవాసులకును నిమోక్షస్థితి ప్రదేశవాసులకును భేదముగలదు. సుత్తెత్రవాసులకును సాధారణదేశ వాసులకును భేదము

గలదు. లాప్లాండు దేశవాసులకును సింహళదీవుల వాసులకును వేషభారణము నందును నాహార విహారములందును దేహమనోవికాసము లందును భేదముగలదు. ఆంగ్లేయుల ద్వీపీయస్థితి వారి గుణ శీల నిర్ణయంబునకును రుద్ర్యుల దేశ మధ్యస్థితి వారి గుణశీల నిర్ణయంబునకును గారణంబగుచున్నది. దేశస్థితి ప్రజల యాహారవిహారములను నిర్ణయించుచున్నది. శీతలదేశ వాసులకు సంపూర్ణ దేశోచ్ఛాదన మవసరము. ఉష్ణ దేశ వాసులకు సంపూర్ణ దేశోచ్ఛాదన మవసరము. శీతల దేశ వాసుల సుఖస్థితి కుష్టపదార్థభక్షణ మవసరము. ఉష్ణ దేశ వాసుల శుభస్థితికి శీతలపదార్థభక్షణము సాధనము. సూర్యప్రకాశము గల దేశములందు ప్రజల యుత్సాహము విశేషము. సూర్యప్రకాశము లేని దేశములందు ప్రజల యుత్సాహము స్వల్పము.

ప్రజాసంఘముల వ్యక్తిత్వమునకు దేశస్థితియే ముఖ్యకారణముగ నున్నదని ప్రపంచ చరిత్రము స్పష్టించుచున్నది. ప్రజాసంఘముల వ్యక్తిత్వమునకు మూలబీజమైన మాతృదేశము సకల జనులకు పూజాపాత్ర మగుచున్నది. మాతృదేశాధారము లేని మానవసంఘములకు పోషణము దుస్సరము. సుఖము దుర్లభము. వికాస మసాధ్యము. వర్తమాన దారుణసంగ్రామమునకు మాతృదేశాభిమానము మూలబీజముగ నున్నది. స్వీయసంఘ పోషణమునకును, సుఖమునకును, వికాసమునకును పరమాసాధనంబైన మాతృదేశ సేవకై ప్రజలు సంపదలను ప్రాణములను నమర్పించుట లోకమునకు సహజస్థితి తనతరణము వరులను తరింపజేయుటకు సాధనము. తనసంఘతరణమునకును తనతరణము మూలము. స్వదేశ వాస సంజాతంబులైన గుణశీలంబులు చిరకాలసంపత్తి తంబులై ప్రజలకు వ్యక్తిత్వమును గలిగించుచున్నవి. ప్రజలకు వ్యక్తిత్వము దేశవాసమువలనను గలుగుచున్న దని వివిధ దేశములందలి ప్రజాగుణశీలంబులను పరిశీలించిన విదితమగును. ప్రజాసంఘములకు లక్షణమైన భాషయును దేశస్థితివలన పరిణమించుచున్నది. ప్రత్యేక దేశ వాసము ప్రత్యేక భాష యు ప్రజాసంఘములకు వ్యక్తిత్వమును గల్పించుచున్నది.

ఆంధ్రదేశ చరిత్రను పరిశీలించినపు డాంధ్రుల వృద్ధిక్షయము లాంధ్రదేశ వృద్ధిక్షయముల ననుసరించి సంగ్రహింపవలసి విశదమగుచున్నది ఆంధ్రరాజులు మగధరాజ్యమున కేలికలై సామ్రాజ్యభారమును వహించినపు డాంధ్రుల ప్రతిభ భరతఖండమునందు హెచ్చియుండెను. గ్రీకు చరిత్రకారుడు క్లియ్డెమస్ నకు మూడువంద లేండ్లకు పూర్వము డక్షిణమునందు "ఆంధ్రరాజ్యమునకు మించిన రాజ్యము మరియెక్కటి లేదనియును ఆంధ్రరాజ్యము నందకప్పుడు ముప్పది దుర్గములును లక్ష కాల్బలము నుర్రులు వేలమార్కెట్లపై న్యాయమును సహసదంతావళులు నుండెననియు" నుడివియుండెను. ప్రాచీనకాలమునా దాంధ్రరాజ్య వ్యాపకమే ఆంధ్రుల బలశక్తిపరాక్రమములకు సిద్ధకముగ నున్నది. ఆంధ్ర విష్ణువు, శాతకర్ణి, శ్రీముఖుడు, శాలివాహనుడు మొదలగు పూర్వాగ్రేసరులతో నాంధ్రదేశ వ్యక్తిత్వము ప్రారంభమైనది. ఇరువది నాలుగు శతాబ్దములకు పూర్వము స్థాపితమైన యాంధ్ర వ్యక్తిత్వము నేటికిని విష్ణు పరంపరలకు పాలయ్యును నిలిచియున్నది. గతించిన యిరువది మూడు వందల యేండ్లయందును దేశమునందనేకములైన మార్పులు గలిగినవి. ఒకయుగమునం దాంధ్రదేశము వ్యాపించినది. ఒకయుగమునం దాంధ్రదేశము సంకుచితమైనది. ఒకయుగమునం దాంధ్రదేశము పరాధీనమైనది. ఒకయుగమునం దాంధ్రదేశము పరదేశముల నాక్రమించుకొనినది. ఆంధ్రదేశమునేరాజు లాక్రమించుకొనినను నాంధ్రవ్యక్తిత్వమునకు భంగము గలుగలేదు ఆంధ్రదేశ వాసమును గైకొనిన యన్యదేశ వాసులును నాంధ్ర వ్యక్తిత్వమును స్వీకరించిరి. ఆంధ్రదేశ వాసమును స్వీకరించిన కర్ణాటకదావిజాదు లాంధ్రభాషను మాతృభాషగ గ్రహించిరి. ఆంధ్రదేశ సాంప్రదాయాచారములను గ్రహించిరి. ఆంధ్రదేశ వ్యక్తిత్వమును తన్మూలమున నాంధ్ర ప్రజా వ్యక్తిత్వమును నవచ్చిన్నముగ చిరకాలమునుండి యును పర్యాప్తమగుచున్నదని దేశచరిత్రను విమర్శించుటవలన విదితమగుచున్నది. సంఘమునకు వ్యక్తిత్వమును దేశము భాష సంప్రదాయాచారములు ప్రతిపాదించుచున్నవి. ఆవ్యక్తిత్వ మాంధ్రులకు గల విధము ముందు విమర్శింపబడును.

సామ్రాజ్యసభ.

సామ్రాజ్యసభ సమావేశము ముగిసినది. ఆసమావేశ ఫలమును నిర్ణయించుటకు తగిన యాధారములు బహిష్కరము గాలేదు. బహిష్కరమైన విషయములు విషయనిర్ధారణను జేయుటకు ప్రయోజనకరములు గావు. సామ్రాజ్యరక్షణమునకు దగిన సాధనములను సామ్రాజ్యాంతర్భాగము లన్నియును చేరి చేయుట ధర్మమని నిర్ణయింపబడినది. ఆ నిర్ణయములు ప్రాదవ పైనికోర్కొగల సంప్రతింపుతో చేయుట యవసరమని నిర్ణయింపబడినది. సంప్రతింపు ప్రొందవపైనికోర్కొగలతో చేయుట గాని ప్రొందవ ప్రతిఘటనతో గాదు. సామ్రాజ్య సభ సమావేశములకు ముందు భరతఖండమునకు సంపూర్ణప్రాతినిధ్య ముండవలయునని నిర్ణయింపబడినది. సంపూర్ణప్రాతినిధ్య మన నేమియో యెవరు నిర్ణయించుమరో తెలియదు. ప్రాతినిధ్యము ప్రజాసంఖ్య ననుసరించియుండునో రాజ్యపరిమితి ననుసరించియుండునో ఆంగ్లాధికారుల మతము ననుసరించియుండునో నిర్ణయము చేయబడి యుండలేదు. సామ్రాజ్యాంతర్భాగములకు గల రాజ్యాంగ సంబంధమును దృఢపాశబద్ధము చేయవలయునని నిర్ణయింపబడినది. సామ్రాజ్యముయొక్క పరదేశ రాజ్యాంగములను నిర్ణయించుట యందు వలసరాజ్యములకును భరతఖండమునకును ప్రాజాపత్యముండవలయునని నిర్ణయింపబడినది. ఈనిర్ణయమును జేయునపుడు వలసరాజ్యముల స్వపరిపాలనస్థితిని భరతఖండపు ప్రాముఖ్యమును గమనింపవలయునని తెల్పుబట్టినది. వలసరాజ్యముల ప్రతిపక్షికి స్వరాజ్యస్థితి భరతఖండపు ప్రతిపక్షికి ప్రముఖతాసాధనములగు గైకొనవలయునని నిర్ణయింపబడినది సామ్రాజ్యాంతర్భాగములందు పౌత్వ స్వత్వములను బహుముతయందు సామ్రాజ్య వాసులకు సమానస్వత్వము గావలయునని నిర్ణయింపబడినది. వలసరాజ్యము లందు భారతీయులకు లభించెడి పౌరత్వస్వత్వము లెవ్వియో విచారించుటకు దగినవిషయము. సామ్రాజ్యవ్యాపారమును సామ్రాజ్యసంపదలనువికసించజేయుటయందు బ్రతిఘట్టివ్యయములకు వలసరాజ్యములకు భరతఖండమునకు సన్నిహితసాహచర్య ముండవలయునని నిర్ణయింపబడినది. వ్యాపారస్వాతంత్ర్యము లేని భరతఖండమునకును వ్యాపార స్వాతంత్ర్యము గల వలసరాజ్యములకును సన్నిహితసాహచర్య మెట్లు సాధ్యమగునో రాజ్యతంత్రజులు నిర్ణయింపవలసి యుండును. సామ్రాజ్యసంపదలకు వికసిత

ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రుల యున్నత విద్యాభివృద్ధి.

కొంతకాలము క్రిందట ననగా ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ తీర్మానము మన రాష్ట్రము శాసనసభలో నుపపాదించబడిన వెనుక ఉన్నతవిద్యాభివృద్ధికొర కాంక్షుని లేమి ప్రతిపక్షములు చేయవలసినదియు తెలియజేయుచు నొక లేఖ వ్రాసినందుచేరి. మనంతటను మే విశ్వవిద్యాలయమునకు గుఱవలసినంతయు సమకూర్చుట కష్టసాధ్యమనియు, అందరికలెనే మనముచున్నట్లు చెల్లించుచుండినపుడు, తక్కినవారితో సురుగు మనకుకూడ సౌకర్యముల నొడగూర్చుట దొరతనమువారి విధి యనియు, అట్లుగుటవలన తిరుగ ధనమును ఖర్చుచేసి మనకు వలయునగు యెల్ల మనమే తెచ్చుకొను చుండుటకంటె, నిరంతరంబుగా ధనము వలన మన వాంఛలన్నియు దొరతనమువారి తీర్పునట్లు చేయటంబు రాజనీతిగా నుండుననియు నుడిచియుంటిని కాని వట్టియొక ధనముతో ఊరకుండుటకంటె ఒకవంక నాందో ధన జేయుచు మరియొక ప్రక్క మన రెండవతరగతి కళాశాల నెల్ల మొదటితరగతి వానినిగా చేయుట కు న, క్రొత్తగా రెండవతరగతి కళాశాలలను స్థాపించుటవలన ప్రయత్నములు చేసినయెడల మన కొరక త్వరలో నీడరగలదని కూడ ననియు టిని. ముఖ్యముగా రెండవతరగతి కళాశాలలను మొదటితరగతి వానినిగా మార్చుట విశేషధన వ్యయములతో కూడుకొనిన దని యనేకులు నిరూపించుట గాంచి, యందునుగూర్చి ప్రస్తుతవ్యాసమును వ్రాచుచున్నామి.

మొదటి తరగతి కళాశాల లననతోడనే, అన్నిటిలో నొకే విధమున వ్యయచుగునని తలపఱాదు. ఆంగ్లవాద్యమును నన్ని కళాశాలలలోను బోధింపకలెను. అని నిష్పాదముగా పతనినమని విశ్వవిద్యాలయమువారు కాసిందియున్నారు. కాని దానితోకూడ బోధించుటలో గణితశాస్త్రము, పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రము, రసాయనశాస్త్రము, ప్రకృతిశాస్త్రములు, వేదాంత శాస్త్రము, చరిత్రభాషలు, వీరి నన్నిటినిగాని, కొన్నిటిని గాని బోధింపవచ్చును. వీరిలో మొదటి నాల్గింటిలో నేనివైన బోధింపదలచినయెడల విశేషముగా ధనమును వెచ్చింప సంసిద్ధులమై యుండవలెను. నూర్గొలిది విలువగల యుపకర

యుటకై ప్రత్యేక భాగమునందలి సహజపదార్థముల న్యభాగముల నిర్మాణపదార్థముల యుపయోగమునకై వినియోగింపదలచుననియును. బ్రిటీషు ద్వీపవాసులు సామ్రాజ్యంతర్భాగ రాజ్యములందు నివసించుట కనుకూలములను గల్పింపవలయుననియును నిర్ణయించబడినది. భరతఖండమునందలి సహజసంపద లితరరాజ్యముల సహజసంపదలకు వినియోగపడుటయును భారతీయులకు వలసరాజ్యములందు ప్రవేశము లేకుంటయును సుప్రసిద్ధమైన చివయమున వలసరాజ్యముల ప్రతినిధులు భారతీయులకు వలసరాజ్యములందు ప్రవేశముగలుగుటకై హొందవప్రతినిధులు తెలిపిన యాటంకములు యోచించబడునని తెలిపియుండిరి. భారతీయుల ప్రవేశ మనోన్యానుకూలముగ నుండునట్లు నిర్ణయింపబడునని ప్రతినిధులు తెలిపియుండిరి. సామ్రాజ్యసభా ప్రతిపాదనములను విమర్శించినపుడు హొందవ ప్రజల కీ నిర్ణయమువలనను సామ్రాజ్యసభయందు ప్రాతినిధ్య మేర్పడినను వ్యాపారపరిశ్రమ నిర్ణయంబులందు లాభమునకు బదులు నష్టము గలుగుటయును సహజము. సత్యేంద్ర ప్రసన్నసింహోగారు తెలిపినట్లులు హిందూదేశ సహజసంపదలు హిందూదేశ జేమమునకై వినియోగపడుట ముఖ్యధర్మము. ఈ ధర్మమును సామ్రాజ్యసభ గ్రహించినపు డితరసౌకర్యములును సహజము గలుగగలవు. ఈ ధర్మ మంగీకృతము గానపు డితరసౌకర్యములును నిరుపయోగములు.

ణములు, ద్రావకములు, రాసాయనికద్రువులు, విశాలములగు లాచరేటరీలు, చాల భిక్షుల బల్లలు, మొదలగునవి యెల్ల బాగ్యుల నెప్పలనీ నడంతును. మన రాజధానిలో నీ మొదటితరగతి కళాశాలలను తీసికొంటిమేని, మూడింటిలో మూత్రము, రసాయనశాస్త్రమును, నాల్గింటిలో పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రమును, ఒక్క కళాశాల యింక, ప్రకృతి శాస్త్రములును, వేదాంతిలో మూత్రము గణిత శాస్త్రమును బోధింపబడుచున్నవి. మన తొలుగు శమనందలి కళాశాలలయందైనను, నేను పేర్కొనిన మొదటి నాల్గింటిలో రసాయనశాస్త్రము మట్టుకు విజయనగరపు కళాశాల యందును, గణిత శాస్త్రమును, పదార్థ విజ్ఞాన శాస్త్రము మూత్రము రాజమహేంద్రవరమునందును, బోధింపబడుచున్నవి. బందరునందు వీరిలో నొకటియు బోధింపబడుటలేదు. కావున మొదటి తరగతి కళాశాలలు కావలెననిక, ఆ నాల్గింటిలో జేనివైన బోధింపవలెనని నిష్పాదము లేదు. మొట్టమొదట చరిత్ర వేదాంత శాస్త్రము, భాషలు మొదలగు వానితోనే ప్రారంభింపవచ్చును. వీరి కగు వ్యయము తక్కువ. క్రొత్తగా గృహములను కట్టకకర్తలేదు. క్రిందితరగతి లకగా మొదటి రెండవ మూడవ ఫాకములను జేస గృహములకు పంపిగాని, వాని కొరకు క్రొత్తగా కాలాలు (Sheds) నిర్మించిగాని, పూర్వపు గృహములలోనే బి. ఏ. క్లాసులు గూడ నుండుట కవకాశము కలుగజేయ వచ్చును. కొన్ని పుస్తకముల కొనుటకును, క్రొత్తగా మరకొందరు బోధకుల నియమించుటకు మాత్రము ధనము వెచ్చింపవలసి యుండును. రెండవతరగతి కళాశాలలయందు మొదటి నాల్గింటిలో గొప్పగో నొప్పగో ఆంగ్లేయవాద్యములగు గురించిన పుస్తకము లుండితిరును. మరి మూడునాలుగువల రూపాయలు ఖర్చుచేసినయెడల, బి. ఏ. కు సరిపోవునట్లుల చేయవచ్చును. చరిత్రకవలయు పుస్తకములు ఐదువేలకు వేదాంతశాస్త్రమున కకసరములగు పుస్తకము లింకొక యైదువేలకును, భాషలకు నూడించిన పుస్తకముల నొకవేలకిని సరు కూర్చవచ్చును. ఇక నుపాధ్యాయులమాట యాలించింపవలసి యున్నది. ప్రతిరెండవ తరగతి కళాశాలలోను ఆంగ్లభాషను బోధించుటకు ప్రసిద్ధులుగాక మరియొక యుపవాద్యమును దుండుట పాడుక యైనది. వారిద్దరుగాక ఇప్పుడింకొకరిని, ఆనర్హ పరీక్షయందు కృతార్థులైనవారిని యుపవాద్యపరునిగను బి. ఏ. పాఠ్యసూచిన యొకరిని ట్యూటరుగను నియమింప జాలును. చరిత్రను బోధించుట కిదివరకున్న సహాయవాద్యపరుడుగాక ఒక ముఖ్యోపవాద్యపరుని, అట్లులే వేదాంతశాస్త్రమునకును భాషలవిషయమై ఇదివరకున్న పండితుడు గాక ఆభాగము నందు బి. ఏ. పరీక్షయందు కృతార్థులగు నొకరిని నియమింపవలసి యుండును. వీరిలకు వ్యయమును లెక్కింపము. విజయనగరపు కాలేజియందలి వేతనములను నూచనగా దీసికొంటిమేని ముఖ్యోపవాద్యపరు లిద్దరికి మొదట చెరియొక 225 రూపాయలును క్రమముగా ఏటట పదునైదు రూప్యములనొక 850 వరకును, సహాయవాద్యపరునకు మొదట నెల 15 20 నొక ఎనిమిదవలలో రెండవవదలనిచ్చు పద్ధతినినను భాషలబోధించు వారెనికిని ట్యూటరులకును, అరువది వద్దనుండి ఏటట నాలుగు రూప్యములవరకును హెచ్చించుచు ఎవరిది వరకును జీతము లివ్వవచ్చును. మొత్తమువీడ బోధకుల వేతనములకై క్రొత్తగా వ్యయము చేయవలసినది మొదటి సంవత్సరమునకును 8500 గా నుండి క్రమముగా ఏటట ఎనిమిది తొమ్మిది వందల నొక పెరుగుచుండును. ఆసాటిఖర్చుచేయ నవకాశములేని యెడల చరిత్రభాషలను మాత్రమే యుంచవచ్చును. అట్లులే జేసినచో, మొట్ట మొదట పుస్తకములకొరకై ఖర్చుచేయవలసినిదానిలో 5000 కూడిక యగుటయేగాక వేదాంతశాస్త్ర ముఖ్యోపవాద్యపరునికై ఏటట 3000 ఖర్చుచేయ నక్కరలేదు. కాని వేదాంతశాస్త్రముకూడ నుంచుట యుక్తమని తలచి నట్లులే పండితుల వేసితిని. ఏది యెటులున్నను, ఏటట 10,000 కంటె నెక్కువఖర్చుగట కవకాశములేదు. ఇందులో రెండు తరగతిలలోనుకలెసి ముప్పదిమంది యైన విద్యార్థులందునితలచినచో, అందులో కొంతమందివద్ద నేమియు పుచ్చుకొనకుండిను, విద్యార్థి వేతనములవలన 2000 నిరాటంకముగా రాగలదు. క్రమముగా కళాశాలఖర్చులతోపాటు విద్యార్థుల సంఖ్య కూడ పెరుగుచుండును. కనుకసంవత్సరమునకు 8000 రూపాయలఖర్చు ఎక్కువమదింపబడే నవ్యవచ్చును.

తెలుగుదేశములోని రెండవతరగతి కళాశాల లేడింటిలో మదనపల్లిలోని కళాశాలను దివ్యజ్ఞాన సమాజము వారును ఆరంభపుక కళాశాలను దొరతనమువారును గుంటూరు కాలేజిని క్రిస్టియను మిషనువారును కాకినాడ కాలేజిని పితా పురపు రాజాగారును, మొదటితరగతి వానినిగా జేయ నద్యుక్తులై యున్నారని తెలియవచ్చుచున్నది. నెల్లూరిలో స్థాపింప బడబోవు రెండవతరగతి కళాశాలను పేకటగిరి రాజాగారు కొలిది కాలములోనే మొదటితరగతి వానినిగా చేయవచ్చును. అట్లుల గావచ్చును నాల్గింటికంటె ఎక్కువ కళాశాలలకు మనముసహాయము చేయ నక్కరలేదు. వీనివిషయమై మొదటనే సుమారు 60,000 ఏటట 32000 వెచ్చింపవలసి యుండును. ఇందులో కొంతవరకు డిప్రీట్టు బోధకుండి పుచ్చుకొనవచ్చును. ఏ జిల్లాలో కాలేజిలకు ఆడిప్రీట్టుబోధకు అయిదువేలకు తక్కువ గావలెండ ఇవ్వవచ్చును. మిగత ధనమును జమీందారులు గాని, ఇతర ధనవంతుగాని వారి కముల క్రింద నియ్యవచ్చును. రెండవతరగతి కళాశాలలను మొదటి తరగతి వానినిగా మార్చుటతో నూరుకొనవలయునని నాయభిప్రాయము గాదు- ఇట్టి మార్పుతోపాటు క్రొత్తగా రెండవతరగతి కళాశాలలకు కూడ స్థాపించు నుద్యమ ముండవలెను. ప్రతి జిల్లా బోధకు ఉన్నత విద్యాభివృద్ధి కొరకు ఏటట 5000 రూపాయలవరకును ఖర్చుచేయ నీకర్మించినచో, ఒక కాలేజియు లేని, కడప, కర్నూలు, బళ్లారి మండలములందును, మొదటి తరగతి కళాశాలను డిప్రీట్టుబోధకు ధనము నుండి పోషింప నక్కరలేని కృష్ణా, గుంటూరు, గోదావరి, అనంతపురం, చిత్తూరు మండలము లందును చేరి యొక రెండవ తరగతి కళాశాల స్థాపింపవచ్చును. డిప్రీట్టు బోధకు 5000 ఇచ్చుపుడు మిగత వ్యయమును ప్రజలు తీవ్రక ధరించెదరు. డిప్రీట్టుబోధకు లివిధముగా ధనము నిచ్చునట్లుల శాసన సభలలోను బయటను కూడ పట్టుదలతో ప్రయత్నించవలెను. పెంటనే ఇందరయు సుభద్రాధ్యక్షులు. తక్కిన ధనము నంతయు, చందాలమాలమున సమకూర్చవచ్చును. అనేక గొప్పసంస్థానములను, 170 లక్షలవలన కలిగియున్న యాంధ్రదేశము ఉన్నతవిద్యాధ్యమై మొదట సుమారుకలెడు ఏటట సుమారు 40000 రూప్యములను ఖర్చుచేయలేదనుట నవ్యవగదు. ఈ పాటి కార్యమైనను సాధింపలేక పోతిమేని, లోడి రాష్ట్రముల కనులలో యెల్లనయై, భావసంతతులవారి నిరసభావమునకు లోనగుచుమని జ్ఞప్తియందుచుకొందుముగాక.

వింజమూరి గోవింద రాజు- బి.ఎ.

సామ్రాజ్య ప్రతినిధులు-రాజాధిపత్యము.

సామ్రాజ్య ప్రతినిధులను శ్రీపంచభాగిగా నొక యింతు చేసి సత్కరించిరి. ఆవిండువరు హొందవ ప్రతినిధులగు నాహ్వీ నము చేయబడిరి. రాయటరు తండ్రివాద్యమును భోజనమును చేయునపుడు రాజుగా రిచటను రాజిగా రిచటను ఛేంబర్లకు గారు ప్రక్కను నాసీతులై యున్నారనువార్త తెలుపబడినది. ప్రతినిధులకు శ్రీచక్రవర్తిగారు తెలిపిన భావమును వివరముగ తెలుపబడలేదు. రాయటరు ప్రతినిధియును నతిసృలందు జేరి యుండెను. జార్జి రాజేంద్రుడు సన్మానప్రత్యయలకు సంతసమును చెలివెనను గొప్పవార్త తెలుపబడినది. ఈ వార్తను రాయటరు తెలుపకనే రాజేంద్రుని గుణలక్షణుల నెరింగినవారు గ్రహించగలరు. వందలకొలిది రూప్యములను నైకొని నిట్టి సామాన్యవార్తలకు చెలువుట విచిత్రముగ నుండును.

పూనా నగరములో హొందవ స్వచ్ఛంద వైశ్యములో జేరదమని పేరుల నొసంగిన 55 మందిలో 49 మంది బ్రాహ్మణులు. ఒక్కఁడు పాఠసీకుడు. మిగిలిన యందుగురుకు బ్రాహ్మణైకరులయి యుండవలయును. బ్రాహ్మణులకు యధాసాహసముగాని, కార్యనిర్వహణ శక్తిగాని బ్రాహ్మణైకరుల కన్నతలేదని "నాన్ బ్రాహ్మిన్" అనుపత్రికలో ఆ నేకపగ్గా యములు జదివియుంటిమి. బ్రాహ్మణులు పాఠములను బట్టివెట్టి పరీక్షలలో గృతార్థులగుట తప్ప మరేకైని కలిగియుండలేదనియు జదివెతిమి. ఆ యపకీర్త్యము క్షిప్రముగనే తొలగవలసి యున్నది కాబోలును. ఈ పటాలము లన్నియు బ్రాహ్మణ పటాలములు కాకుండుటకయి మాబ్రాహ్మణైకర సోదరులను వందలకొలిదివేరి బుద్ధిబలము నందును, ఆంగలము నందును బ్రాహ్మణులకు మించినవారనుని రుజువెచే నెదరు గాక యని కోరు చున్నాము. మన రాజధానిలో మనము 1000 మంది స్వచ్ఛంద వైనికులను ప్రోగుచేయవలసి యున్నాము. 4 కోట్ల ప్రజలలో 18 మొదలు 80 సంవత్సరముల లోపున నున్నవారు 1000 మంది దొరక రనుట పోహసాస్పదము. ఒక్కొక్క జిల్లానుండి 40 మంది వచ్చినచాలును. ఒక్కజిల్లాలో నెలవేది మంది దొరక లేని ఇంతటితో రాజకీయాందోళమును మనము చాలించి సిగ్గుపడుట భుంధి.

ఆంధ్ర దేశస్వరాజ్య సమితులు

ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకముగ సొంత రాష్ట్రము స్వరాజ్య కాగ్యదర్శి నియోజింపబడి యుండెను. చాలావఱకు సమితు లేర్పడియుండెను గాని సక్రమవిధాన మేర్పడి నట్లు మాత్రము కనబడెను. మరియు కాంగ్రెసు సంఘములకును స్వరాజ్య సంఘములకును సామరస్యము పూర్తిగ నుండినట్లుతో వదు. గవర్నమెంట్ మొక్కటియే యొక ముగ్ధానుసరణమునందు భిన్నాభిప్రాయము లేవో కలిగియుండుటచే నీ రెండుసంఘములవారును కొంచె మెడమొకము వెడమొకముగ నన్నట్లు లున్నదిగాని యిది ఫల సిద్ధికి సాధకము గాదు. జాతీయవాదులకును మితవాదులకును గల భేదములు తొలగి ఎల్లరును మరల సేకపతాక చ్యాను చేరుటవలన కలిగిన సత్ఫలితముకొరతవవంతులుట కాంగ్రెసు మోక్షములీరు - హోమురూలీగులవా రన్యోన్యముగ పనిచేయుట యత్యవసరము. మరియు వీరందరును కలసి యిప్పుడైన వెనుకటివీరును తొలగించెదరుగాక. నియోజనము స్థాక మగునట్లు చేయుదురుగాక. ఇప్పుడట్లు స్థాకమన మీరేమనియోజనము గ్రామస్థులుగ నుండవలెను. సామరజనులనబడు మహాజన సముదాయమే నియోజన మొనరింపవలెను. అట్లు జరుగవలె ననిన ప్రతి గ్రామమునను ఒక గ్రామ సంఘముండవలెను. ఆ గ్రామ సంఘమునందలి సభ్యులు గ్రామస్థులచే నియోజింపబడవలెను. ప్రతి గ్రామ సంఘమునకును ఒక స్థానముసంఘ ముండవలెను. ఆ సంఘము సేరంతరమును పనిచేయు చుండవలెను. ప్రతి గ్రామసంఘమునకును ఛేరి గ్రామనిధి యుండవలెను. గ్రామములోనివా రందరను నిరు పేద మొదలు ధన సంపన్నుని వరకును ఆనిధికి మానమున కింతయనియో వత్సరమున కింతయనియో నిర్ణయ పద్ధతివివక్షవలెను. మరియు గ్రామసంఘములు గ్రామమునకు సంబంధించిన సర్వ విషయములందును సంప్రదించు సభి కారమును కలిగియుండవలెను. అనంతరమునబట్టి ఆయా విషయములను గమనించుటకు శాఖాసంఘముల నేర్పరుపవచ్చును. కాంగ్రెసు-మోక్షము-హోమురూలీ లీగులు గూడ గ్రామశాఖల నేర్పించి వారిని గ్రామసంఘమున నుపశాఖలుగా నుంచవచ్చును. ఇట్లు సర్వ సంపన్నులు లగు గ్రామనియోజితసంఘము లేర్పడినచో నపుడు బలమగు పునాది ఏర్పడినను, బలమగు పునాది ఏర్పడిన సాధన ర్మాణము సుకరము. గ్రామసంఘములు చేరె తాలూకాసంఘ సభ్యులను తాలూకాసంఘములు చేరి జిల్లాసంఘసభ్యులను జిల్లాసంఘములు చేరి రాష్ట్రము సంఘసభ్యులను రాష్ట్రము సంఘములు చేరి యావత్ప్రాంతసంఘసభ్యులను నియోజించు పద్ధతి ఏర్పడినచో నపుడు నియోజకులు ప్రజాప్రతినిధులు. కారవటు కవకాళ ముండదు. మరియు రాష్ట్రము సామ్రాజ్య కానన సభలకు సభ్యుల నెన్నుకొనుట స్థానికపురపాలక సంఘములకు సభ్యుల నెన్నుకొనుట మున్నగునవి ఈ సంఘములవలన నే జరుపబడినచో రాజ్యాంగ సభలందు ప్రజాప్రతినిధులు సాధ్యంక నాములై పనిచేయుట కవకాళము కలుగును. జిల్లాబోర్డు సభ్యులను జిల్లాలోని అన్ని తాలూకా సంఘములును తాలూకాబోర్డు సభ్యులను తాలూకాలోని అన్ని గ్రామసంఘములును నియోజింపవచ్చును. పురపాలక సంఘసభ్యులను పట్టణసంఘములు నియోజింపవచ్చును. రాష్ట్రము సభల సభ్యులను మండల సంఘములును యావత్ప్రాంత సంఘములను సభ్యులను రాష్ట్రము సంఘములును నియోజింపవచ్చును. అట్లు జరిగిన నన్ని సభల సభ్యులను ప్రజలవలన ప్రజానియోజకులవలన నియోజింపబడినవారగుదురు. మరియు నిష్టానిధులు ప్రతిగ్రామమునను ఏర్పడినచో జాతీయనిధికి ధనలోపము లేకుండ నుండును. ఈ సంఘములు ప్రజానిధులును స్వాతంత్ర్యమును గలవియును అధికారుల ప్రజాపత్యము లేనివియును గాన నీ సంఘములలో నాయాప్రాంతముల ధనికులు జవించారులు సుసాధానికులును గూడ సభ్యులుగా నుండవలెను. మరియు వ్యక్తిసంఘములు ప్రత్యేకముగ నుండవలెనని యావత్వకర కల చేని యుండవచ్చునుగాని యవియన్నియును వానిలో వానికి గల యభిప్రాయభేదములను పరిష్కరించుకొనెటకు ప్రధాన సంఘముల నిర్ధారణ ననుసరింపవలెను. ఇట్టి సక్రమ విధానము నేర్పరుచుట కెవ్వరులేక ప్రభు బానలేదనుట కత్యయము. అట్లు శ్రద్ధ యూహవరకును సక్రమవిధాన మేర్పడెను. ఇందులకు ప్రస్తుతము యువజనప్రాము ధనికముగ గల స్వరాజ్యములవారు ముఖ్యముగ శ్రద్ధ కొనెంచి దేశము నకు సాత్వతమగు మహాపత్యమి నొనర్చి తక్కినవారికి మాండ్యమగు లగుదురుగాకయు కొరుచున్నాము.

ముఖ్య సమాచారములు

జపానుదేశముగూడ మోటారులుబేయుట కలవడినది. పది గుట్టలుల సామగ్ధ్యముగల్గి నల్లరు కూర్చుండుట కను కూలముగనుండు బండి సొకదానిని జపానుదేశమువారముక మనకు దెచ్చిట అమెరికా దేశమువారుగూడదాని నొడించ లేరట.

రాష్ట్రపతినిధిగారి కొమారుడు రణరంగమందు మృతి చెందినందులకు రాష్ట్రపతినిధిగారికి సానుభూతి జూపుదు బొంబయి కార్పొరేషను వారిక తీర్మాన ముపపాదించిరి. నాచాయన్నగువారు ఈసందర్భమున తమ సానుభూతిని తెలియజేసిరి.

ప్రస్తుత హిందూదేశ చరిత్రను బోధకేయు విశ్వవిద్యాలయ పండితులగు రఘుబ్రూహ విలియమ్సుగారు హైందవవైద్యమును గుర్తించు అలహాబాదు సంఘమువారి నాటకశాలయందు కొన్ని యుపన్యాసముల నిచ్చిరి. హైందవ వైద్యరంభమును గూర్చి నిన్న ముచ్చటించిరి.

1859 సం. కన్నంగునది గారిచే నెలకొల్పబడిన కలకత్తా వైద్యశాలోపచారికల (సర్దులు) ఆశ్రయమందు 179 గురు ఉపచారికులను గత సంవత్సరము పోషించిరి. ఈ ఆశ్రయము నకు సంబంధించిన 22 మంది ఉపచారికులు యుద్ధవైద్యశాల నాకలనై ఉపచారికులు జేయుచున్నారు. యూరపులో మరొక 5 గురు రెన్లుకాసుపరి చేయుచున్నారు.

ఏప్రిలు 28 వ తేదీనో నంతరుగు వారములో హిందూదేశమునందంతటను 8712 మందికి ప్లేగువ్యాధి సోకినది. 7345 మంది మృతికొనిరి. మరణముల వివరములు. ఢిల్లీ బొంబాయి 1159, చెన్నపురి 88, కలకత్తా 8, బీహారు 1313, సంయుక్త రాష్ట్రములు 2904, పంజాబు 238, బర్మా 74, మధ్యప్రదేశ్ కాలు 97, మైసూరు 318, హైదరాబాదు 536, మధ్యహిందూదేశము 107, రాజపుటానా 338, కాశ్మీరము 6.

యుద్ధము శీఘ్రముగ ముగించుటకు తోడ్పడుచున్న హైందవుల ప్రజాప్రతినిధులను సామ్రాజ్యసభ-కావ్యసము చేయుటయు తమపరి హైందవులను స్వరాజ్యముగల యధిని నేతములవారితో సమాసముగ గౌరవించుటయును అందరికి సంకేతమును కలిగించెను. ఆధిని నేతప్రజాప్రతినిధులను సన్మానించుటయు ప్రజలనందరిని దయాగ్రహిస్తాయమతో జూచుటయు హైందవ ప్రజాప్రతినిధులకు మిగుల తృప్తికరముగా నున్నది.

కలకత్తా నగరమును ప్రాప్తెట్టు మలే బోధకులందరును ఏప్రిలుమాసము 27-న తేదీని డబ్బూ. ఎస్. ఉద్ధాంతుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద ఒక సభ జరిగిరి. యుద్ధములు విషయమై ప్రజలను ప్రోత్సహింపవలెను దొరతనమువారు పూర్వము కాస్త్రనిరోధమనియు నీతివాద్యమనియు ఖండించిన లాటరీని మరల యుద్ధనిధి విషయమున ఆమోదించి ప్రజలను పురికొల్పుట కొందాముగాన నీ పద్ధతిని త్వరలో నాపుడేయవలెనని దొరతనమువారి కొక విజ్ఞప్తిని సమర్పించిరి.

లండను వాస్తా పత్రికలో నొక చిత్రవాద ప్రకటింప బడినది. ఒక విద్యార్థి సహాయకాస్త్రవిషయమున తరగతిలో పరిశోధన చేయుచుండెను. వైట్ల ద్రావకమును వేడికొయ్యి పూడిపాద పోషిన నేలకలుగునో అధిప్రత్యక్షముగ బాలురచే చేయించుటచే ఆవిద్యార్థికి అపాయము వాటిల్లె న. ఆబాలునకు 16 వత్సరములుండును. ఉపాధ్యాయుని మీదను, పాఠశాలాధికారుల మీదను చార్జి లేబడినది. అప్పుడు జ్యూరి వారు కనారణజేసి బాలునకు 250 పౌనులను తండ్రికి 25 పౌనులెవ్వరముల తీర్పుజెప్పిరి. ఇది ఆసనీక విధ్యాపద్ధతి ప్రభావమని లండను పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

1916 సం. నందు దక్షిణభారత దేశాభివృద్ధిపూర్వ వైద్యశాలలందు 211 మంది పిచ్చివాండు చేరిరి. అందు 165 మందికి పిచ్చి పూర్తిగా కుదిరినది వారు తమతమ గృహములకు పోయిరి. 129 మందికి పిచ్చి కొంతకరకు నయమై వైద్యశాలయందు దింకను చికిత్సచేయబడుచుండిరి. ఇక ఈశోగుల

లో మృతినొందినవారు నూటికి సుమారు 12 మంది యుండురు. రెంచిలాడ్ విరోహ దేశయులకు పిచ్చివాండు వైద్యశాల రాబోవు శీతాకాలమునందీ తెరువబడును. భవానీపూర్వ వైద్యశాలలో యున్నవారిని ఇక్కడకు బంపివేయుదురు. భవానీపూర్వ వైద్యశాలను తనికీ వైద్యశాలగా మార్చెదరు.

మైసూరు బంగారు గనులలో రు 60 లు నష్టకార జేతనము వైకొనుచున్న తామస్ జేమ్సుకార్సాలు, అనునతడు, 200 రూపాయలకు ప్రధాన నాకరిఫనికి బ్రవేశించెను. కొంతకాలమున కా గనులలో బంగారము కన్పరపని చేయు సామగ్రి పోయినది. అనుమానముచే వాని గృహమును పరిశోధించిరి. అందు రెండును కనబడినవి. తన పిల్లకు మంచము బాగుచేయుటకు కన్పరపు సామగ్రిని తెచ్చితినినియు, తన మీద నేరము మోపవలయునని, పోలీసువారు పరిశోధించుచుండగ, నెవరో బంగారమును దెచ్చి పడవేసిరినియు నాతడు చెప్పెను. న్యాయాధికారి విచారించి ముద్దయివైసి నేరముమోపుట కాధారములేక వానినిని విడుదలజేసెను. పోలీసువారు తగు సాక్ష్యముతో తమ వాదమును బలపరుపలేకపోయిరి. ముద్దాయి దోషియనిగాని నిర్దోషియనిగాని నిర్ధారణచేయుట కష్టముగ నున్నదని అధికారి నెలవిచ్చెను.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘము:— వ్యాసరావిడి యందుండు మందిరములలో సంఘమువారి యాజమాన్యము క్రింద రేపటి ఉదయము 8 గంటల కొకసభ జరుగును. "స్వభాములు" అను విషయమును గూర్చి బ్రహ్మానందస్వామి గారు ప్రసంగింతురు.

బ్రహ్మసమాజోపన్యాసము:— అణ్ణాపిళ్ల వీధిలో నందు ఉపాసనమందిరమున రేపటి సామంకాలమున కె. పున్నయ్య గారు ప్రవచింతురు.

రాజధాని మేజిస్ట్రేటు:— సి. బి. ఎస్. పెల్లిగారు 6 వారములు నెలపుతీసికొనిరి. వీరు ఈనెల 14వ తేదీ ఉద్యోగమును వదలెదరు. వీరికి బదులు 2వ మేజిస్ట్రేటు ఖాన్ బహదరు బజులుల్లా సాహేబుగారు పనిచేసెదరు.

ద్రోహము:— చెన్నపురి ఆర్మీయంటేటలో విల్ల యారుకో నెలవీధిలోనున్న మార్గనాయకర్ అనునతని ఇంటి పనిచేయుచున్న సుబ్రహ్మణ్యమొదలి అనునతడు కొన్ని టేకు చెక్కలను గత 24వ తేదీని దొంగిలించెనని పట్టుకడెను. మేజిస్ట్రేటు గారు విచారించి వానికి 1 మాస కారాగార విధించిరి.

హైకోర్టు:— హైకోర్టు నిన్నటి నాయంత్రము మాసి జేగుబడినది. సిటిసివిలుకోర్టు స్కూలుకాజా కోర్టులు 14 వ తేదీని మాసిజేమబడును. ఈరెండు కోర్టులు జూలై 18 వ తేదీని మరల తెరవబడును. స్కూలుకాజాకోర్టులో రెండవజడ్జి వి. సి. జేకాచారిగారు నెలపుకాలయందు జడ్జిగానుండి వారమునందు రెండు దినములు కోర్టుచేయుదురు.

అగ్ని ప్రమాదము:— ఎన్నటి గాత్రీ 12 గంటలకు బ్రాడ్వేలో ఓక్సు కంపెనీవారి బీహాఫ్ ఫర్నచ్యూరీ షాపుకొట్టునద్ద ఒకవోట నిప్పులుకొనెను. నిప్పునాన్న యంత్రములతో నిప్పునాన్నవారు వచ్చి త్వరలో అగ్ని నార్పిరి. అటు కొనకుటకు కారణము తెలియలేదు. కొంతనష్టము గలిగినది.

దేశరక్షక సైనికోద్యమము:— దేశరక్షక సేనలో సైనికవర్గమును గూర్చు సంఘమువారి తరపున తిరువలి క్లౌటి హిందూ హైస్కూలుల మందిరమునందలి శింగరావారి హోటల్ చిన్నపురి పౌరసభ ఈ నెల 7వ తేదీ సాయంత్రమున జరుగును. ప్రాధేస్తవ్య కె. బి. రామనాథయ్య, పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్యయ్య, జె. బి. రాజుగార్లవనస్సనిందుదురు. ఎవ్వోకేలు జనరలు ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:— ఈ సభవారు ఎన్నటి రాత్రి విక్టోరియా పురమందిరమునందు వడ్డాది గుర్బారాయుడుగారు రచించిన వేదీసంహారనాటకమును ప్రదర్శించిరి. ఇది వీరి రెండవ ప్రదర్శనమైనను ప్రదర్శనము మనోహరముగ నున్నది. అత్యంత భిముకు కన్పడు మర్యాదగల మున్నగు పాత్రలను ధరించిన వారు ప్రేక్షకులకు హృదయ యానందకరముగ వారి వారి పాత్రలను నిర్వహించిరి. అత్యంత పాత్ర ప్రదర్శనము రసభరితమై ప్రేక్షకులకు హృదయ ప్రసాదమును గలిగించినది.

విరోధామహాసంగమము

చిల్లి జర్నలి దేశములకు మైత్రి చెడుట

మిత్రమండలివారు హిందవబద్ధ పక్షాన్ని చిల్లి - ప్రాంతాన్ని బ్రటిషువారి వశమగుట.

(రైటరు వజ్రస్వీ)

ఇంతకు

సామ్రాజ్యము-యుద్ధము

చార్లెస్ క్రాస్ లెస్

లండన్, మే 31:—ఈ ఘోరసంగ్రామము సామ్రాజ్య మందున్న వారందరను శక్తికొలది ఆర్థప్రాణములనర్పించి సుప్రసిద్ధముగ సాయము చేసిన చింతించుచున్న సేనంత యుద్ధమును. ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వభాగ్యాలికి మూలాధారము లగు న్యాయపరిపాలన శిష్టరక్షణములందు చేదోడు వాదో డగు అధినివేశముల వైద్యములు చిల్లి మైత్రియంతో సమా నభారమును వహించి సంగరంగండు పోరుచున్నది. మరి కొన్ని వైద్యములు పోర నుద్వేగములై యున్నవి. ఈ సందర్భమందు భరతఖండమందున్న సంస్థానాధీశ్వరులకు, ప్రజలును యుద్ధవ్యయమునకు ఒనరించిన ఆర్థిక సహాయమును, గురించి నూచించుటకు నాకుకడు సంతసముగనున్నది. ఈ మహాపరాక్రమము చే కలిగిన ప్రేమాతిశయములు యుద్ధానంతర మున మరింత బలపడును గాక. ఒండొరుల కార్యభారములందు సమభారము వహించి ఆనోన్యాభివృద్ధికి పాటుబడవలయును. నేనును చక్రవర్తియు కలిసి అధినివేశములకు బోయి సేన్లు కొనిన క్రొత్తసంగతులను, పరిజ్ఞానమును తలచుకొనిన అమితసంతోషమగుచు ముగించుచున్నాము. నేను మా దేశ ములను సందర్శించిన సందర్భమున నా కొసంగిన స్వాగతంబును నే నెచ్చితిని మరునాటిను. విదేశములందున్న నా ప్రజల షేమాభివృద్ధికి నే నెల్లప్పుడును పాటుపడుచున్నాను. వారి కష్టముఖముల నరయు ప్రయత్నములలో నుండును. మనవిల్లులు కూడ మనవలెనే విదేశములకేగి ఆచటి క్రొత్తసంగతులనెత్తిగి పరిజ్ఞానమును బడసి ప్రభాభివృద్ధికిని, ప్రజా షేమమునకును నిరంతరమును పాటుపడెదరు గాక. మాతృదేశసందర్శనార్థము మాత్రు సంతాన మేగుదెంచి మాతృదేశము దీననలను బడసి సానుభూతితోను మాతృభక్తితోను మెలుగుచుండవలెను. నిరంతర సామ్రాజ్యసంరక్షణకు సానుభూతియు భ్రాతృ వాత్సల్యమును మూలాధారములు. సామ్రాజ్యములు ఎన్నడును కూడ వైకలబలములను రాష్ట్రవైకల్యములను రాష్ట్రపు రాజ్యాన్నత్యమునకు మూలకారణములు అనోన్యమైత్రి, పరస్పర విశ్వాసములు. మిరందరు స్వయముగ నిచటికేలింది నాకు స్వాగత మిచ్చినందులకు నేనెంతయు కృతజ్ఞుడనని సార్వభౌములు నుడివిరి. మికార్యము ముగిసిన విదప మిరందరు సురక్షితముగ నిల్చుచేరుటకు వైక మనఃగ్రహించుగాక చునిరి.

సామ్రాజ్య యుద్ధసభా ప్రతినిధులు

విండోనర్ మందిరమును సందర్శించుట.

లండన్, మే 31:—విండోనర్ లోనన్న రూటరు ప్రత్యే కనితేఖకు డిప్యూటీ గాయుచున్నాడు:—సామ్రాజ్య యుద్ధ సభా ప్రతినిధులు సార్వభౌమునికి ప్రభుత్వ క్రితాంత మయిన సన్మానపత్రము సమర్పించుటయు నానికి సామ్రాజ్యసంత సించి వారిని గౌరవించుటయు సామ్రాజ్యపరిత్రయలో ప్రధా నవిషయములు. వాల్టరు లూగు, డేవిడ్ డేవి, సర్ రాబర్టు బోల్డెక్, కోల్, హేజెక్, మ్యాసీ, వాల్టర్, జెనరలు స్కట్టు మారిస్, లీకనీరు మహారాజు, ఫర్ డేము మెప్సన్, సర్. పి. ఎస్. సింగ్, కార్మిద్దర్లు గు. ల్యాంబర్టు గార్లు మోటారు బండిలో నెక్కి విండ్సరు ప్రాసాదమున కేలేంచిరి. సార్వభౌమునకు చాలవరకు పూర్వపరిచితులగు ప్రతినిధులకు లాంగు గారు సామ్రాజ్యమునకు తెలియజేసిరి. ఈ ప్రాసాదమందు చక్రవర్తినితోపాటు మేరీ రాకొమారి, బ్లెస్సెడ్ హెన్రీ, బార్బి రాకుమారులు కూడ రహస్యముచేత స్థానముల నలంకరించి యుండిరి. సర్ రాబర్టు బోల్డెక్ గారు ప్రభుత్వ క్రితాంతమైన సన్మానపత్రము చదివినపుడు చక్రవర్తి గారి హృదయము చలించినదని చెప్పక తీరదు. సార్వభౌములు

స్వయముగ తమ ప్రభుత్వమును సభ్యులకు చదివి వినిపించిరి తదనంతరము వారందరికిని ఫలాహారములను సంగిరి. ముత్తపదా ధము లేవియు నొసకబడలేదు. కేవలము యుద్ధాహారపదార్థము లే యొసకబడినది. సార్వభౌముని దక్షిణవాసు పార్శ్వములందు లాంగు, సర్ రాబర్టు బోల్డెక్ గార్లు ఆసీనులైరి. సామ్రాజ్య కేదురుగ చక్రవర్తి గారు ఉచితానమునలంకరించిరి. ఈ మె తుడి యెడమ ప్రక్కల డేవిడ్ డేవి మ్యాసి గార్లు ఆసీనులైరి. ఫలాహారానంతరము సార్వభౌమును సభ్యులందరితో అరచుక లేకుండ ఆనందవాడుకముగ కొన్ని విషయములను ముచ్చ టించిరి. పిదప ప్రతినిధులు ప్రాసాదమునుండి తమ వీధుల కేగిరి.

సార్వభౌముడు-ప్రతినిధులు

ఒండొరుల సమావేశమును వివర్ణించుట.

ప్రతినిధులతో విండోనర్ ప్రాసాదమున కేగిన రూటరు విలేఖకుడు అధికారుల అనుమతితో నిటుల తెలియజేసినాడు:—సామ్రాజ్య యుద్ధసభా ప్రతినిధు లందరిని సార్వభౌములు అత్యంత గౌరవముగ సత్కరించి వారి మున్నకు పాత్రులైరి. వారి నిరంతర ప్రభుత్వ క్రిని కొనియాడిరి. ప్రతినిధులు సా మ్రాజ్య తమపట్ల చూపిన గౌరవాతిశయములకు చాల సంత సిందిరి. భావికాలమందు రాజుకుటుంబమువారు అధినివేశ ములను సందర్శించు సూచనను గురించి చాల సంతృప్తవృత్తి యులైరి. ఈ ఘోర సంగ్రామ విషమకాలమందు తాము లం డను సంగరమునకు వచ్చుటచాల శ్రేయస్కరమని ప్రతినిధు లందరు విక కంఠముగ వ్యక్తపరిచిరి.

ప్రతినిధులు వైద్యకాలకు బోయి చూచుట.

విండోనర్ మందిరమునుండి తమ విడుదలకు బోవు కాల మందు, జెనరలు స్కట్టు మారిస్, మ్యాసీ ముగ్గుగువారు రోహంప్ ష్టెక్ దగ్గరనున్న మేరీ వైద్యకాలకు బోయి వీక్షించి రి. ఈ వైద్యకాలయందు చాలవరకు ఊతగాత్రు లై నట్టియు వికలాంగు లై నట్టియు వైనికులు అధినివేశములవారే. వీరందరికి కట్టుగట్టి భాగు చేయుచువును వీరందరును దగ్గరకుబోయి వారు చేయుసాధనముల నన్నిటిని పరిశీలించిరి. కాలచేతులులేక పోయినను కట్టలో చేయ బడిన సాధనములను భరించి దృఢకాయము వోలె పనిచేయుచుండవాచి ఆశ్చర్య ముగ్గు లైరి. చేతులులేనివాడు గోతుల త్రవ్వచున్నాడు. కాళ్లులేని వాడు త్రొక్కుడుబండిని త్రొక్కుచుండెను. ఇదంతయు జూచి మీరు ఆశ్చర్యభరితు లైరి. వికలాంగులందరు వీరకందరికి స్వాగత మొసంగిరి.

విరోధామహాసందరు ఆహారపదార్థముల కొనుగ

లండన్, మే 31:—విరోధాయందు ఆహారపదార్థము లు కొనుగగా యున్నవనుటకు నిర్వచనముగా నాశ్వేవారు నియమితాహారము నిర్దుటకు మొదలిడుచున్నారు. స్వీదను దేశమువారు మాంసము, చేపలు, ఫలములు మున్నగు ఆహారపదార్థముల నితరదేశముల కెగురుతేయుట మానుకొనిరి.

పార్లమెంటు సభ

రహస్యసమావేశము.

లండన్, మే 31:—బోనగ్గా గారు కామన్సుస్థానో మా మునందర్మును బూనెల 10 వ తేదీని యొకరహస్యసమా వేశము జరుగవలయునని నుడివిరి. ఆయిందను విషయము డెప్పడు చర్చించుచుండియు శిష్టకాలమనిరి. ఆదాయపు పన్ను ను ద్వితీయము జేయుప్రయత్నములై తృప్తికరముగా లేదనియు యికన్ను జరుగనూడదనియు చెప్పిరి. కాని దానినిగూర్చి సచారించుట కిది సమయము. కాబట్టియు, యుద్ధానంతరము నిచారింపవలసినయు నుడివిరి. యుద్ధము సమాప్తమైనంతో నేనే చర్చించుటకు నియమమిదియే యనియు తమకట్టి ప్రధాన కార్యద్రాసు యున్నయెడల దీనిని నెగవేర్చి ప్రయత్నము చేయుదురనియును వాడుచున్ది.

బ్రిటిషు వర్తకసంఘము.

లండన్, మే 31:—బ్రిటిషు వర్తకసంఘమున లార్డుసా రింగుడను డబ్ల్యు హెచ్ గార్జును జె. హెన్రీసియ్యునగార్లు చేర్చుకొనబడినది తెలియచుచున్నది.

ప్రాస్తు

యదృశి.

లండన్, మే 31:—కార్యప్రస మందిరమున క్రిందోబా సంఘమువారి ఎదుట కర్ణము ప్రభువు గారు ఇట్లు ప్రస్తావించిరి:—జర్మను అంతర్జాములు మననాకలను సముద్రముల పాలుచేయు చున్న. మనయుద్ధమున కంతమాత్రమును నిరుత్సాహము కలుగు ట లేదని ఇంతవరకు కలిగిన నష్టముకంటె ముందు హెచ్చుగ కలుగదని చుంత్రివర్తమువారు అంచనావేసియున్నారు. రష్యా లో ఇంకను ఆందోళనముగనున్నది. జర్మనులు చాలవరకు కంపితులయిరి. జర్మనులు తిరోగమము గావించని రణరంగ మేలేదు. ప్రతిదినమును శత్రువులు పరాజితులై ప్రతివోటును యుద్ధసాయగ్రాని వడలి కొంతమందిని మనపైనికుల పాలుజేసి పోవుచున్న సమాచారములను మనము వినుచునే యున్నాము. జర్మనువైనికులందరు క్రమశిక్షకు విరోధముగ ప్రవర్తించు చున్నారు. నిర్బంధక ఆహార నియమమును మనదేశమందు ప్రవేశపెట్టుట ఆవశ్యకము. కాని విారెంత మూత్ర వివిషయ మున భయపడ నవసరములేదు.

దినమంతయు మాకునుకూలముగ నున్నది.

రోజుచుట్టుప్రక్కల ఫిరంగులయుద్ధము అతిఘోరముగ జరుగుచున్నది. దీనిని అతిపట్టుదలతో సంగ్రహించుకొనుచు న్నాము. చూలీకోర్టులో అతిదారుణముగ పోరుజరుగుచున్నది. దీని వెలుపలి భాగమందు మా సేనలతో దండువిడిసితిమి. పూర్వ ము మా స్వాధీనమైన చె:నేయిద్ద శత్రువులు ప్రతియుద్ధము చేసి మా సేనలను పారదోలిరి. మొత్తముమీద మాకు జయవంత ముగ నున్నదని విశ్వసనీయులగు పలువురు తెలచుచున్నారు.

ఘోర యుద్ధము.

లండన్, మే 31:—ప్రధానకార్యాలయ మందున్న రూటరు విలేఖకు డిప్యూటీ కంఠంబుచున్నాడు:—ముఖ్యస్థానము లం చెల్లెపోట్లను యుద్ధ మతి దారుణముగ జరుగుచున్నది. రణరంగ మంతయు కోలాహలముగ నున్నది. ప్రత్యేకముగ నేనప్రక్కను మేమును ప్రసిద్ధమగు జయమును గాంచితిమి. ఈ ప్రదేశములందు నిగూఢముగ నమచ్చబడిన శత్రువులు రణ మధ్యభాగమందు అగ్నిచక్రమును గురించుచున్నవి. ముఖ్య ముగ సార్వభౌమి చరయలో శత్రువులపోరు అతి తీవ్రముగ నడచుచున్నది.

హిందోబగ్గగారి పంక్తిని భేదించుట.

లండన్, మే 31:—నిన్నటిరాత్రి పత్రక లిట్లు ప్రక టించినవి.—కెంటు పడమర భాగమందు, ప్రెస్టోయి కు త్తరముఖమందు, విమిగ్రామమునకు తూర్పుభాగమందు యుద్ధ మతిదారుణముగ జరుగుచున్నది. శత్రువులు మరల శరవంపరలుగ క్రొత్తవైద్యములను, ఫిరంగులను కప్పించి అతి తీవ్రముగ సమరమందు పోరుచున్నారు. అనేక ప్రతియుద్ధములు జరుగుచున్నవి. రణరంగమందంతలను శత్రువులు విజృంభించి పోరుచున్నారు. సమరమునకు పూర్వము, సమరానంతరమును గూడ రిపులు మా కేంద్రకృతశిక్షిబ్యాలుల కాహుతిమైరి. హిందోబగ్గ గారెంత దిట్టముగ పోరినను మున్నెకులు వారి పంక్తిలో కొంతవరకు పోరినవిరి. కెంటు పడమర భాగ మందున్న హిందోబగ్గ. పంక్తిని కొంతవరకు ఆక్రమించు కొని రాత్రియు బయలును దానిని నిలబెట్టుకొంటిమి. శత్రువు లు అతిసాహసముతో పోరినను వ్యధ్యప్రయత్నములైరి. ఫేరీ నే చుట్టుప్రక్కలను, ఆరాసు కాండ్రెవస్తాను అడుగను, సార్వభౌమి నదీ భాగమందున్న ప్రదేశములు ఒండొరుల స్వాధీనమగుచు చిట్టచివరకు మా స్వాధీనమైనవి. వామపార్శ్వమందున్న రణరంగ మందు క్రెస్సీ, రెండు మైళ్ళవరకు దక్షిణ ఉత్తరముఖము లందు విస్తరించు ప్రదేశములను మావశము జేసికొంటిమి. దిట్ట టు వైరము భయమన్న కొన్ని కంపకములు మావశమైనవి. మరకొన్ని ప్రదేశములందు మరికొన్ని స్థానములు మా స్వాధీన మైనవి. యుద్ధము జరుగుచు నే యున్నది ఊతగాత్రులను రణహతులను గాక శత్రువులు అనేకమంది మాచే బెక్కిరి. విమానయుద్ధము తీవ్రముగ జరుగుచున్నది. 5 జర్మనువిమానములు నేనుకొల్పితిమి. 6 దింటిని నిచ్చుకొని న్ను విమానములను నాశనము జేసి కనిపించుటలేదు.

జీవీ స్వాధీనముగుట

ప్రధాన కార్యాలయమును ప్రత్యేకవిశేషము డిల్లీ ప్రాయమున్నాడు: వామపార్శ్వమున కనెడియనుట, దక్షిణభాగమున ఆస్ట్రేలియనులను సుధ్యరంగమందు ఇంగ్లాండు స్కాట్లాండు ఇండు వైస్యములునుపోరినవి. టెనెస్, బుల్గేరియా కర్ణ కొన్నిస్థలముల నాక్రమించుకొంటిమి. ఇచట ఆస్ట్రేలియనులు పీఠులవెంటడి పోరుచున్నారు. ప్రిన్స్సియని సంరక్షించుచున్న జర్మనులు మాడిమాటికి క్రొత్తవైస్యములను రప్పించుచున్నారు.

ఈక్రొత్తవైస్యములతో ఆస్ట్రాల్లను ముట్టడించ జర్మనులు యత్నించుచున్నారు. కాని కనెడియనుట దీనిని ముందుగ కనుకొనిరిపు పూలయంతను ముట్టడివేసిరి. హతశేఖులగు 208 వందల శత్రువైస్యముల గోళములతోను సన్నీలతోను పోరి కనెడియనులకులొబడిరి. గావెలవద్ద జయోపజయములను నిర్ణయించుటకు పీలులేకుండ పోరుచుంటిమి. ఇదివరకు జర్మన యుద్ధములకంటె ఇచట జర్మనులు అపారవర్ధముల పొందెరి. హిందెకబర్గారు యుద్ధము జేయుకుండ దాటుచుండెను. కాని ఇప్పుడాయన పారకలసినవచ్చిరి. జర్మనీ స్థితి చాల సంక్షోభముతో గూడుకొన్నది. వైస్యములు చాల కున్నవి. మేము నిరాటంకముగ విజృంభించుచుంటిమి. ఇట్టి సమయముందు హిందెకబర్గారు తమ మూలబలములను రణరంగమును ప్రవేశపెట్టి కోల్పోవకలసి వచ్చిరి. కనెడియనుట వైస్య యిని వశపరుచుకొనుటచే రెండు పంక్తులుగ పరిణమించుచున్న ఓస్ట్రియావోయ్య పంక్తి కవకాశము కలదు. ఆస్ట్రాల్ల స్వాధీనమైనపుడే మొదట కందకములకూడ మా వశమైనవి. నేను ఆంగ్లేయ సేనలు రెండవ భాగమును కందకములకు వశము జేసికొనెను. ఓస్ట్రియకు వ్యాపించు కందకముల నన్నిటిని కనెడియనుట స్వాధీనము జేసికొనిరి. ఈ ప్రదేశములందు శత్రువులవై మరఫిరంగులను తీవ్రముగ గాల్చి సమర మొనర్చిరి. ఓవీ అటవిప్రదేశమును ప్రయోగించినట్లు మరఫిరంగులను ఇదివరకెన్నడును ప్రయోగించలేదు. బుల్గేరియావద్ద జరిగినయుద్ధముండ హిందెకబర్గారు పంక్తిని పీల్చితిమి. ఇచట జరిగిన యుద్ధము అపవమము. జర్మనువైస్యములు గ్రామములలో నిలుచుటచే 4 పంక్తులుగ వారిని ముట్టడించవలసి వచ్చిరి. 12 గంటలవరకు ఉభయపక్షములను శత్రువులజ్వాలలతో రణరంగమునంతయు భస్మీభూతముగ జేసిరి. తదితర యుద్ధవర్ణనమును గురించి వార్తలుటకంటె ఉపించు కొంటుంటే ఉత్తము.

గొప్ప విమోచయద్ధము

లండన్, మే 4:—గతరాత్రి పాశునారిట్లు ప్రకటించిరి:—ఎయున రంగమును చిత్రముగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. రిపువైస్యములు రీమున్ను అతిదారుణముగ గోళములచే తగులపెట్టుచున్నారు. థేంపేయలో ఫిరంగులయుద్ధము మధ్య మధ్య జరుగుచున్నది. 4 శత్రు విమానములను నేలగుల్చితిమి. 15 వర్షపడి నేలపాడైనవి. మా వైమానికులలో కొందరు తిరుకో విల్లిలోనున్న కొన్ని కర్కాలయములు మున్నగు దానిపైగోళముల ప్రయోగించిరి. మేమాసము 1 వ తేదీని 820 ఫీట్ గ్రాముల పెల్లులను పోయినన్ను వై మావైమానికులు వదిలి చురుకెరిరాత్రిగూడ ఈ కల్లుమై పురికొన్ని బాంబులను ప్రయోగించిరి. పోయినన్నులోని శత్రువుల విమాన కాలలు అంటుకొనెను. 1,2 తేదీల రాత్రులందు మావైమానికుల బ్రెటివిల్లి, పోటుపావెరబరు, చేటులట్ రిటోర్నులను బాంబులతో తగులబెట్టిరి. అగ్నిజ్వాల లంతటను ప్యాండిరినవి. అనేకస్థలములందు కొన్ని యంత్రములు, మందు కొట్లు ఆంటుకొని ప్రేరినవి.

యుద్ధవర్ణన

జయము గావించగనే ఉత్తరముఖముగ ముందుకెగిలిమి. రణరంగము కనెడియనుట వైస్య యిని స్వాధీనము జేసుకొనిరి. ఎరుకుగ నేని ఓప్పిరి వశపరుచు కొనుట అసాధ్యమైన కార్యము అటవీ. ప్రదేశములందు మరఫిరంగులతోను తీవ్రకండలతోను నిండి, దుర్భేద్యముగనుండెను. ఈ ప్రదేశముందు అనేకములగు క్రొత్త జర్మను పటాలములను గుర్తించితిమి. గాల్వెన్లవద్ద నపువదిన స్థానములకెదురుగ జర్మనులు అద్వితీయమగు ప్రతియుద్ధ మొనరించిరి. కాని మాశత్రువులదారుకొన్ని చే దానినన్నిటిని చల్లార్చితిమి. రణము మదనెరిన చెప్పినవో ఆశ్చర్య

జర్మనులను చంపుట

లండన్, మే 4:—పడమటి రంగమును పదాతులు సమరము జేయుకుంటుంటే, రిపు వైస్యముల నురుమాటు మాని తిమని ఉపాదేశముడదు. దీనికి బదులుగ ఆంగ్లేయ శత్రువు దళములవారు ఆహారాత్రములు దారుకొన్ని వర్షములను కురిపించుచున్నారు. దూవే మైదానమును శత్రువులకు ఎటుల విశ్రాంతియు లేదు. చాలవరకు హిందెకబర్గారు వైస్యపంక్తి ఆంగ్లేయుల 72 జిక్కిరి. ఇంకొక భాగముందు అపామకముగు స్థితిలో నున్నది. అరాసు క్రొయిసెల్లు మధ్యన్న హిందెకబర్గారు వైస్యపంక్తి ఆంగ్లేయులవశమైనది. స్కార్పువది కుత్తరముఖమును జర్మనుల పురాతన స్థానములను 9000 గజములవరకు మేము స్వాధీనము జేసుకొంటిమి. ప్రాముఖ్యతల అన్నివోట్లను హిందెకబర్గారు పంక్తిని అరాసు రెన్నుల మధ్యముట్టడించినంతట బెట్టుచున్నాము. ఈ లోపుగ ఛాంపేను ప్రాంతముందు మారక విల్లియన్ను భాగముందు జర్మను సేనలను భేదించితిమి. దీనివేసి బెజ్జూ నోజెంటు ఆల్బెస్సినవద్ద నున్న దుర్భేద్యమగు స్థానములు పకనముకు సిద్ధముగ నున్నవి.

రష్యా

రష్యావారి నవీనాదర్శములు
వైట్రోగ్రేడు మే 4:—రష్యావారి యుద్ధాభిప్రాయములను తెలియజేయుచు యమ్. మిలియూకాఫ్ గారు మిత్రమండలివారికిరేఖను వ్రాసిరి. అందు రష్యావారి యుద్ధాదర్శములు మిత్రమండలివారి రాజనీతిజ్ఞులు విల్లును మున్నగు ప్రముఖుల యాదర్శములను బోలియున్నవి. రష్యావారు యుద్ధమునందు విజయాలగుటకు కృతసిక్కుతులైరి.

గ్రీసు

గ్రీసునందు నూతనమూర్తివర్ధము
ఏథెన్స్ మే 4:—గ్రీసునందు యమ్. జైమిసుగారు క్రొత్తకొరతము నేర్పరిచిరి.

జర్మనీ

జర్మనుల వార్త.
లండన్, మే 4:—జర్మనుల వాయువార్తాధికారు లిట్లుప్రకటించుచున్నారు. స్కార్పువది కిరపార్శ్వములందును శత్రువు యుద్ధము జరిగిన వెంటనే విస్తీర్ణవైస్య పంక్తివై యుద్ధ మారంభించిరి. క్రొను, వాక్సుయెనులకు మధ్యనుండు ప్రదేశమునందును, యెనుమారను కాలవ ప్రాంతమునందును, ప్రోనన కుత్తరపార్శ్వపు కనుమలవైనను శత్రువు యుద్ధముల తీవ్రముగా నున్నది.

బ్రెజిలు

బ్రెజిలువారు జర్మను మంత్రిగారిని యాపునలచేయుట
రియోడి జెనిరో, మే 4:—బ్రెజిలు విదేశమంత్రి యమ్ మ్యూలరుగారు రాజీనామాచేసిరి. జర్మనీలోనున్న బ్రెజిలు మంత్రిగారిని జర్మనులు నిరోధించుటచే బ్రెజిలు లోనున్న జర్మను మంత్రిని నిలుపునల జేయుటకు బ్రెజిలు వారాజ్ఞాపించిరి.

టర్కీ

బాగ్దాదు.
నవీమాగ్దును బాగ్దాదు పురమును చేరునపు డిరు ప్రక్కల మందు నారింజచెట్లు, ఆకసమునొరయు చుండిన చక్కని గోపురములను అతి మనోహరముగ నుండును. కాని పురమున మాత్రము సాగనగు సౌధములు మున్నగునవిలేవు. చక్కని మసీద్ కొక్కటి తప్ప బాగ్దాదుపురము కల్లు ఛామర్గ రాహిత్యమై యున్నదని చెప్పవచ్చును. గవాక్షములు లేని ఎత్తైన గోడలచే విభులు. సన్న గిలియున్న పీనిలో ననేకము చాల మురికిగనుండును. పావులు కున్నగు మనోహర ప్రదేశములు వెదకినను గానరావు. బజారులుమాడ చిత్రమై లక్ష్మీ కిరపు వైయున్నవి. బాగ్దాదు పురమున నెండ లతి లిట్లునుగుటచే బజార్లువై నెండ బాధలేకుండుట కష్టము జేయబడి యుండును. బజారు లన్నిటి యందును “వెద్ద బజారు” కడు ముఖ్యమైనది. అడిగిదువిశాలమై ఇరుప్రక్కల పెద్ద పెద్ద దుకాణములతో జన సమృద్ధముగ నుండును. మందు వేసవియందు

మిట్ట మధ్యాహ్నమున మాత్రము బజారునం దంత జన సమూహముండదు.

పురమున నెల్ల జాతులవారును గానవత్తురు. బాగ్దాదుపుర బుల్లులు విశేషమున్నాగు. ఎర్రని ఫేజ్ బోపీలతో, పొడవగు నంగీలధరించిన యూదులును, నేలకొబ్బరి కాపు, ఆర్మీనియను, సిరియను, సెస్సోరియను అదిగాగల క్రీష్టియన్ల కాఖోపకాఖ వారందరును ఇట నివసించియున్నారు.

యుద్ధమునకు పూర్వమున జర్మనులు బాగ్దాదునకు యి న పదారినివేయ నుద్ద్యమించిరి. చాల వరకు మార్గమేర్పరుప బడినది. గాని బాగ్దాదునకును యీ యిసుపదారికి ఇంక నెన్ని యో మైళ్ల యెడతలను కొండలున్నవి. ప్రస్తుతము బాగ్దాదున పడవ బిడారు వర్తకములు జరుగుచున్నవి.

అనేక మగు బిడారువర్తక మార్గముల మధ్యస్థాన ముందుండుటచే బాగ్దాదునకింత ప్రాముఖ్యత వచ్చెను. రైలు పడిన తరువాత బాగ్దాదు వర్తకము యిసుపదారి మార్గము న నడచును. యుద్ధానంతరమున విచారింపకలసిన సమస్యలలో బాగ్దాదు యిసుపదారి సమస్యయొకటి. విశేషమగుచర్చ జరుగ నిది యీ ప్రశ్న తీర్మానింప బడ నేరదు.

గ్రీసు

గ్రీసువారి వ్యాపారము.
పారిసు, మే 4:—గ్రీసువారు తమ ద్వీపములలో వర్తకము జేయుటయును తమ సత్త్వకర్తనమునకు ధరాకతుగా రెండు యుద్ధనౌకలను వెంజలుగుగారి వశము జేయవలెనని పరాసు దొరతనమువా రడిగిరి.

హాలండు

హాలండునొక తప్పించుకొనుట.
లండన్, మే 4:—యందుగ తెలియజేయుకుండు వాకను హొరాత్తుగ జర్మనులు దాకిరి. కాని యది కొని యొడ్డుచేరెను.

ఆర్గంటయిను

ఆర్గంటయిను యొడను ముంచుట.
అపరాధముని జర్మనులు యొప్పుకొనుట.
బ్యూనోసు, యెర్రు, మే 2:—ప్రాటెగిసో స్టీపురును ముంచుట-శిప్పుని జర్మను లొప్పకొని పొందిననప్పుడు నిచ్చెదమని నడినిరి. మరియొకతూరి యాస్టీపురును కలసుకొనినపుడు తుమాపణ కోరెదమని జర్మనులు చెప్పిరి.

చిల్లీ

చిల్లీ జర్మనిదేశములకు సుబంధము చెడుట.
ఆముటరుడాం, మే 3:—చిల్లీ దొరతనము వారికిని బెర్లిను ప్రభుత్వము వారికిని బంధవ్యముచెడినదని తెలియజేసి బెర్లినులోనున్న చిల్లీరాయబారి ప్యాసుపోర్టల నడిగెను.

సింలా

అధికారుల వృత్తాంతము.
సింహ, మే 4:—మే మాసము 1వ తేదీని ప్రచురించిన కొన్ని సంగతుల సందర్భమున అరుణోదయముందు ఏప్రిల్ మాసము 80వ తేదీని 18వ తురుష్కుపటాలములను మా సేనలు ముట్టడించినవని జనరలు మాడు గారు తం తి నం పి రి. పాటెల్ ఆధీమవద్ద శత్రువులు కొన్ని స్థానమును యిరు ప్రక్కలను బలపరుచుకొనిరి. ఇది క్రీకికి 25 మైళ్లు వైరుతిమా లగుచున్నది. శత్రువులవై ఆకస్మికముగ బడితిమి. రిపుల మొదటి రెండు పంక్తులను, గ్రామమునందున్న మరొక దుర్గమును మా సేనలు దొమ్మి జేసినవి. మా సేనలు మహావైర్యముతోపోరెను. తురమ్మ వైస్యములు అతిదారుణముగ పోరుటచే మాస్వాధీనమైన గ్రామము మరల రిపుకు ఆధీనమైనది. మేసుస్థానమును మరల వైకొంటిమి. తురమ్మ వైస్యములు పూయినమైపోవుచున్నవి. మేమాసము 1-వ తేదీనిమా ఆశ్మికదళముల వారు వీరిని జెబల్. హమిక్ కొండలలోనికి పారదొలిగి. ఏప్రిలు 80-వ తేదీని 869 మంది శత్రువులను బండిలుగ జేరితిమి ఇందులో 21 మంద ఉద్యోగస్థులున్నారు. ఇద్దరు సేనానలకు గాయములు తగులలేదు. దృఢశరీరులుగ నెబదికృతులను జేసితిమి. మరకొన్ని మరఫిరంగులు, ఆయుధములు మున్నగునవి మావశము జేసుకొంటిమి. 182 మంది తురుష్కు వైస్యములను నమాధిచేయుడిరి.

ఆంధ్ర మాత.

తెన. బి. కలకంఠి సంతకము.

(బాలకవి, కోన వేంకటరావు శర్మ గారు.)

భా|| శ్రీరాజుల సుమనోహరములు వాసిగాంచి యైశ్వర్య వి
ష్ణుగోదారము లైనవంతు మదిలో జరిపించి, యెట్లు
యారంభించినవార లైతిగదా? యోగశ్రోద్యమం, విష్ణుదా
మ్రోహాన్నితాంత విద్యహాని భారం జెట్లు పైరింతుకో.
శా|| పుత్ర రత్నములార! మీరలును బెంపుగాంచి సద్గుణితో
మిత్రత్వంబు వహించి దేశమునకు మేల్కొని, యవ్యాజహా
మాతృప్రేమను జూపి, యేకమతనిర్వాణంబు గావించి, నే
స్తోత్రంబును దేశభక్తి యుతులై సౌపాపముగా మారలె.
మ|| కరతాళంబులు, సింహవాదములు, నిక్కంబైన దేశానురా
గ రసాదించిత దివ్యకీర్తనము లాకర్ణించి మీరెల్ల సో
దరభావంబున రాష్ట్రాధిపములు, విద్యాధిపముల కిరుక్కుం
దురుగా యందులంచువాన నదియొక భారమై తోచునే.
శా|| విద్యా నాయకులందఱు కైద సమావేశంబుగా నిందువో
నుద్యద్యత్నము లాచరించి యెపు డత్యుత్సాహములై యొప్పువో
హృద్యంబయ్యెకటంచు నెంచుటకు వీలేలేదు; మీ రందఱుక
సర్వోత్కల హేతులై తిరిగి నా స్వాంతంబు ఘోషించెడికె.
(ధర్మ సాధన.)

నాతావరణ సిద్ధి

1917 సం॥ మే 5-వ తేదీ శనివారము.

ప్రదేశములు.	కడచిన 24 గంటల లో, నీడను ఉష్ణోగ్రత	వర్ష పాతము.			
		అర్ధరాత్రు ఉష్ణోగ్రత	అర్ధరాత్రు ఉష్ణోగ్రత	కడచిన 24 గంటల లో, నీడను	వర్ష పాతము.
గోపాలపురము	29.786	89.173.8	...	1.47	0.93
వాల్తేరు	29.806	92.175.6	...	0.73	1.00
కాకినాడ	29.824	92.575.7	...	0.02	0.75
బందరు	29.797	96.277.2	...	0.25	0.70
గుంటూరు	...	100.076.5	...	0.32	0.72
నెల్లూరు	29.779	102.378.5	...	0.05	0.46
చుదామ	29.807	97.479.8	...	0.03	0.65
కడలూరు	29.816	96.377.2	...	0.88	0.79
నాగపట్టణము	29.825	95.477.9	...	0.40	11.55
కొలంబూ	29.848	86.073.4	...	7.56	5.11
తిరువనంతపురము	29.834	87.274.8	...	0.83	6.12
కొచ్చి	29.845	87.973.8	...	3.77	4.56
కల్లికోట	29.832	88.873.6	...	0.63	1.66
మంగళూరు	29.812	92.076.0	...	0.05	4.41
బొంబాయి	29.816	88.175.1	0.08	0.08	00.6
హైదరాబాదు	29.797	91.672.1	...	1.79	1.13
అనంతపురము	...	96.073.3	...	2.07	0.80
బళ్లారి	29.825	95.572.2	...	0.67	1.09
కర్నూలు	29.835	95.872.4	...	0.55	0.86
కడప	29.807	101.178.2	...	0.46	0.58
తెంగుళూరు	29.823	85.564.8	...	3.42	1.84
కొడైకానూరు	22.749	67.248.2	...	3.28	5.16
ఉచకమండలము	22.974	69.841.2	...	1.94	3.61
కోయంబత్తూరు	29.849	95.566.0	...	0.73	2.10
నెల్లూరు	29.804	98.573.0	...	0.38	1.66
సేలము	29.833	98.871.1	...	0.61	2.64
తిరువనాపల్లి	29.828	100.876.0	...	0.90	2.34
పునకోట	29.833	100.278.1	...	0.80	1.81
మధుర	29.817	96.175.8	...	2.88	2.75
తిరువల్వేలి	0.84	3.29

బంగాళోభాతమున కుత్తరమున నాయుభారము ఎక్కు
వైతి దిగున బర్మామును మార్పులేదు. బంగాలమున దత్త
లముగను పశ్చిమతీరమున దత్తధికముగ నున్నది. ఉత్తర
సర్కాలం దచ్చటచ్చట వాయువునందు చలన ముగి పోయిన
దని యాయదమును తెలియజేసింది. రాజధాని ఇతరభాగ
ములందు పశ్చిమమున నైనను, నైరుతి దిశ నైనను వాయువు
వీచుచున్నది. పశ్చిమతీరమునందు కొద్దిగా గాలివీచుచున్నది.
మొత్తమునూ రాజధానియందు దంతటను మధ్యమోష్ణము ఎ
క్కువగనున్నది పగటి, రాత్రి యుష్ణములు సాధారణస్థితికి
గ్రహణగమమున్నవి. గాలియందు ఆర్ద్రతయు, తక్కువగాను
ఉన్నది. ఉత్తరసర్కాలందు మేఘములు దట్టముగా గలవు.
కొద్దిపొట్ట ఉరుములును దుమారములును ప్రబలింపని.

ఆర్. ఎల్. జోన్సు, వాతావరణావ్రుక్షకు.

జపాను, అమెరికా

అన్యోన్య గౌరవ మిత్రత్వసూచన.

ఇటీవల కాలభర్త్యునాందిన అమెరికా రామభార
విల్మిన్సు గ్రామిణికి జపాను రాష్ట్రీయు లానర్పణ గౌరవము
అమెరికా జపాను రాష్ట్రీయుల మిత్రత్వభావమును స్ఫుట మొన
ర్చుచున్నది. సుమారు నాలుగు సంవత్సరములక్రితము గ్రామిణి
జపాను రాష్ట్రీ రాంబారాగ నేర్పరపబడిరి. జపాను రాజ
మాత యుత్తరక్రియల సందర్భమునను వర్తమాన చక్రవర్తి
పట్టాభిషేకాత్మక సందర్భమునను, గ్రామిణి తమయధ్యక్షుని
ప్రతిభాగ నిలిచి.

గ్రామిణి కరుణ దోమిర్తి సంవత్సరములు వయస్సు.
వీరు పిల్లబుద్ధివత్సవిద్యాలయమున పట్టపాఠ్యపత్రమునుబడసి
న్యాయవాదిత్వమున మెరిగి రాజకీయ వ్యవహారముల కడు
శ్రద్ధ బుచ్చుకొనిరి. వీరు 1876 సం॥న టెల్లనునియోజకులకు
న్యాయవాదిగ ప్లాండ్బోర్డు నెమట వాడిరి. 1880 సం॥న
డిమోక్రాటిక్ నేషనలు కమిటీకి సహాయ కార్యదర్శిత్వము
ను బడసిరి. 1896 సం॥న గ్రామిణి నేషనలు కన్వెన్షను సభ
కు ప్రతినిధులుగ నుండిరి. 1906 సం॥ మొదలు 1909 సం॥
వరకు పిల్లబుద్ధుమేయరుగనుండి అనేకమగు మార్పులనొనర్చిరి.

టోక్యోయొ నగరమున వీరినిగౌరవించే యామోదకరమై
యున్నది. ప్రాముఖ్యులు విదేశమునందు తమ దేశప్రతినిధు
లుగనుండు గౌరవము వీరికి సాధక మైనది. జపానీయులు
వీరిని గౌరవించు నే వయం దు. తమకుండు నట్టి
గౌరవమును కార్యరూపము గా గూడ నొనర్చిరి.
గతించిన రాయభారిక కేరమును గానిపోవ జపానుచక్రవర్తి
తనయధ్యక్షాక నొకదాని నియోగించెను. వెనుక, రాయభారిక
గారి విషయమునగూడ ఇంగ్లండు దేశ మిట్టిగౌరవమునే జరి
పియుండెను. జపాను చక్రవర్తి సంయుక్త రా
ష్ట్రాధ్యక్షునకు వ్రాసిన లేఖయు, తదధ్యక్షుని యామోదనము
ను నర్వజనసమావేశములై యున్నవి. ఈగౌరవసూచన
ములను జపాను అమెరికా రాష్ట్రీయు లుభయమును కలకాల
ము జ్ఞప్తియందుంచుకొందురు. ఇదిగాక వీరివలన రెండురాష్ట్ర
ములకును క్రమమగు అన్యోన్యసంబంధములు బలపడి వర్ధిలను.
(టోక్యో)

జన సమ్మరణ

నాగరికత తన మొదటి నొక యువద్రవము నీచుకొని
వచ్చుచున్నది. ఎల్లరును పురములకేరి కాలిడ సందులేక పురము
లు జనబాహుళ్యమై యున్నవి. తెలివోనున గనిపెట్టిన డాక్టరు
అల్బెర్ట్ డెవర్ గ్రాహమ్ బెల్లుగా రివిషయమునువిచారించి, యిం
దుల ముఖ్యోరణమును వెల్లడించుచు, తత్ప్రతిబంధక నిర్మూల
నోపానును నూదించు చున్నాడు. వాషింగ్టనులోని మెక్సెన్సి
పాఠశాలావిద్యార్థి సభయందుపర్యాయించు వీరిముల బెప్పిరి
రాకపోకలభర్త్యు లధికమగుటచే ఎచ్చటివారకకడనే యం
డవలసివచ్చుచున్నది. తమ్ములమున పురములు ప్రజలచే క్రి
క్కిరిసియున్నవి. కాన మార్గసౌకర్యము లానర్పణ జనసమ్మర
ముతగ్గి ఉపయోగద సహకారము కలుగును. ఎచ్చటనుండి,
ఎచ్చటి కంచినను, ఉత్తరమున కొకచోట. మనుజులవిషయ
మున గూడ రాకపోకల వ్యయము లటులే యుండవలయును.
ఇదివరలో వాషింగ్టనునుండి న్యూయార్కుకుం బె వాషింగ్ట
నునుండి బోస్టనుకు ఉత్తరపుచ్చాడ్ యధికముగ నుండెను.
అది న్యాయమని! మేనుందర మప్పుడు నాటిస్థితిగతులనుబట్టి
సంతోషించుచుంటిమి. ఇప్పుడన్ననో మీపొరుగువారికి కుత్తర
ము వ్రాసినను, జపానున కుత్తరమంచినను ఒకచోట నీయవల
యును. మనుజుల విషయమునగూడ నిట్లే జరుగుచుండవల
యును. గాని కోట్ల వేయిలయందు చాలధనము వ్యయమగును
గాన మనుష్యులనుగూడ ఒకలేము కల్లుప్రదేశములకు దీసికొని
పోవుట తటస్థపడనేరదు. మున్నందు కోట్లతో నగత్తయే
యనవలెను. విమానసంచార మేర్పడి మనకు కోట్లబాధ వద
లును. అప్పుట్లో అన్నిప్రదేశములనును సులభముగ పోవచ్చును
జనసమ్మరణ ముండనేరదు.

కృష్ణజిల్లా ఆకులకున్నాటి కోదండరామస్వామివారి
నిత్య వైవేద్య దినారాధనల కొరకు ఏర్పడిన 13 ఎకరముల
మామూలు పల్లం ఇసాం మొకను హెడ్లక్రొందికి మార్చివేసి
రనియు, వీరివలన వైవేద్యారాధనాదులు జరుగుట కన్యంత
రము గలుగుచున్నదనియు, మామూలు పల్లం ఇసాం విద్యార్థం
తరముగా సాగుచేసికొను ఉత్తరపు సర్కార్వ్యవస్థనియు 2.50
ప్రాయమున్నాడు.

కృష్ణజిల్లా గుడివాడతాలూకా గుడివాడ రెవెన్యూ
పర్తిపాడు గ్రామస్థులు కొందఱును గ్రామమునందున్న రామ
చంద్ర పుస్తకభాండాగారమునకు 90 రూ॥ అ నొసంగి రని
తత్కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

తెనాలి తాలూకా అనంతకర గ్రామమునందు భారతీ
విలాసవిద్యా నిలయమువారిచే నెలకొల్పబడిన బాలికాపాఠ
శాల బహుమాన ప్రజాకోత్సవము గత నెల 29 వ తేదీని
తాలూకాబోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటు రావుబహదరు వెంకటేశ్వర
వేంకట స్వామ్యునికాశ్రీగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగెను.
శతావధాని జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్యకాశ్రీ గారు శ్రీవిద్యను
గూర్చి యుపన్యసించిరి. బాలికలు సంగీతాదులకు పఠించిన
వెనుక బహుమానము లొసగబడెను. పిమ్మట అధ్యక్షులు
శ్రీవిద్యనుగూర్చి యుపన్యసించిన అనంతరము సభ ముగిసెను.

An Irrigation Scheme in Gwalior.

ALLAHABAD, May 5.
H. H. the Maharajah of Gwalior has just given an im
portant contract to Mr. J. H. Abbott of Jhansi in connec
tion with his new irrigation scheme in Gwalior. The
contract embraces a solid masonry dam over one mile in
length and about 150 feet high and is said to be a much
larger project than Pahuj dam. The time given for con
struction is ten years and the estimated cost is forty
lakhs.

A Dacoity.

PALGHAT, May 4
On the night of Sunday last a dacoity was committed
in Muthulamada village, six miles from Kollengode. A
party of thieves numbering about 25 is alleged to have
entered a Gowden's house in the dead of the night and
commenced looting. Rupees two thousand worth of
property is said to have been lost. Messrs. A. F. Bulkley,
Assistant Superintendent of Police and Govinda Kidavu,
Circle Inspector, have proceeded to the village to make
personal investigation.

Young Indians ! Enlist.

Bombay Presidency Association's Appeal.

BOMBAY, May 5.
The Bombay Presidency Association has issued a stir
ring appeal to young Indians to enlist in the Defence of
India Force:—"The opportunity" says the manifesto, is
one which we have long been insistently demanding".
The manifesto admits that the opportunity now given is
not full and fair and regrets that "invidious distinctions
are still maintained, but hopes that positions of honour
and responsibility must come in due course after they
have proved themselves good soldiers. "No nation can
be worthy of any rights or any position unless its mem
bers are ready and capable of performing the first duties
of a citizen viz. the defence of their own country. No
amount of rights and privileges will make us a capa
ble nation unless they are accompanied by right and
capacity of self-defence. India as an integral part of the
Empire has to render all assistance she can. India real
izes that the working out of her destiny depends upon the
strength and integrity of the Empire India owes much to
the Empire and has more to gain. We, therefore, appeal to
all of you as are of proper age to apply for enrolment at once
so that our national ideal and India's future may be even
brighter than her glorious past.

150 Men Enlist in Calicut.

CALICUT, May 4.
Nearly 150 young men have signed Form II. Mr. F. B.
Evans, I. C. S., Collector of Malabar, has now issued a
Press Note intimating that Forms II are available in his
office and that application may be sent to him direct
instead of to the Commissioner of Police, Madras, which
would cause delay thereby.

Death of the Late Editor of
the "C. & M. Gazette."

LAHORE, May 4.
News has been received by cable of the death at home
of Mr. F. B. Wilkins, Editor of the "Civil and Military
Gazette". Mr. Wilkins has been in failing health for a
considerable time and a complete breakdown made it
imperatively necessary for him to go home before setting
in of the hot weather. He died on Thursday morning
(the 3rd instant) of heart failure. News of his death
will occasion deep regret among a wide circle of friends
in Lahore and Allahabad. Mr. Wilkins who was 47 years
in India, was on the staff of the "Pioneer" and had been
editor of the "Civil and Military Gazette" since 1909.

News received from Saigon states that the Pondi
cherry soldiers from classes 10 to 16 who were under
training there are ordered to France. The date of their
departure is not mentioned. It is further stated that all
the Rencents Christians in Indo-China from the age
of 16 to 51 are mobilised. Exemption is allowed to the
Government officials.

Another press communique of the Central Provinces
Government invites applications for posts of interpreters
for Turkish and Arab prisoners of war camp at Bellary,
Newgong, N.iktilla and Thayetmo on pay of Rs. 150 to
200 per mensem. Those who know English, Turkish and
Arabic languages should apply before the 20th instant.

In cons quence of the misconduct of Makhdam Karm
Hussain of the Muzaffargarh District in the Punjab, he
is hereby deprived of the title of Khan Sahib which was
conferred on him as a personal distinction in the notifi
cation of the Government of India in the Foreign Depart
ment No. 12-1 dated the 1st January 1896.

The District Judge of Chittagong has granted sanction
to prosecute Mr. Romesh Chander Das, retired Deputy
Magistrate for giving false evidence after the death of
his brother Dr. R. K. Gupta, Civil Surgeon of Midnapore.
Mr. Romesh Chander produced a will and applied for
letter of administration. The District Judge of Chit
tagong who heard the matter found that the alleged will
fabricated at the instigation of Mr. Romesh Chander
and granted sanction for his prosecution.

సంఘ సంస్కరణము.

IV

మన న్యాయస్థానములు, సంఘ సంస్కరణమున కే
మాత్రము తోడ్పడుట చున్నవో కొంచెము విచారితము.
మన కోర్టులలో, పూర్వము పండితు లేర్పడి, యుండుటచేత,
వారి సలహాలను బట్టి, ధర్మశాస్త్రముల ననుసరించి న్యాయా
ధిపతులు తీర్పులు చేయుచుండిరి. తరువాత, ధర్మ శాస్త్రము
లన్నియు, నింగ్లీషు భాషలో లభ్యమౌచే యు బడుట చే
అపండితులు తీసివేయబడిరి. కాని మన న్యాయాధికారులలో
చాలవఁదికి సంస్కృతము కాకపోవుటచేతన, వచ్చిన
వాదనను, విమోచనక నూత్రములు బోధపరచుకొనక
పోవుట చేతన, ఈ తర్జుమలను బట్టియే తీర్పులు చెప్ప
వారంభించిరి. పాశ్చాత్యధర్మములే మంచివని అభిప్రాయ
పడిన సంఘసంస్కరణప్రియు లగు కొందరు న్యాయాధి
కారులు, తమ కిష్టమగు న్యాయాధిపతులను చేయుటకు
మొదలు పెట్టిరి. ఈ న్యాయాధికారు లందరు, అంగ్లేయు
విద్యాధుని లగుటచే, ఒకామెకప్పుడు, తాము దైత్య మక
లందించి, కాలానుసారముగ మార్పులు కలుగజేయవలసిన
విషయములలో కూడ హిందూ ధర్మశాస్త్రములకు ధారాళ
మైన న్యాయాధిపతి చేయలేక జరుచున్నారు. అయినను,
వివాహవిషయములను గురించియు, వర్తకము, ధర్మములను
గురించియు, చేయబడిన కొన్ని తీర్పుల నిం దువాహరించు
చున్నాను. ఏ వర్ణము వారు, ఆ వర్ణములోనే వివాహములు
జరిగించుకొనవలయు నని ధర్మశాస్త్రములకు, ఆచారములు
ను కూడ, ఏక కం త్య ము గ చెప్ప చు న్న వి.
ఆ యా వర్ణ ము ల లో ఆంధ్ర శాఖ ల వారు
ఒండొరులతో వివాహములు జరిగించుకొనవచ్చునని న్యాయా
ధికారులు ధర్మశాస్త్రములను బట్టియే తీర్మానించి
యున్నారు. అస్సామి రాష్ట్రములో ఒక చాకలిశ్రీకిని
ఒక చెన్నా వానికిని జరిగిన వివాహము శాస్త్రసమ్మత మనిరి.
(15 C 708). ఇట్టి వివాహములు ఆంధ్రములలో లేవనను,
ధర్మశాస్త్రములు ఒప్పకొనవచ్చు నని కోర్టువారు నెల
విచ్చిరి. శూద్రులలో, కులటలకు పుట్టినవారు కూడ శూద్ర
జాతిలో పరిగణింపబడువాడే గనుక, వీరును ఇతర శూద్రు
లతో శాస్త్రసమ్మత మైన వివాహములను జరిగించుకొన
వచ్చును. (13 M I A 141; 14 M I A 846, 18 C 264).
లింగాయతు లనెడి శూద్రులలో అనేక తెగలున్నను, వీరిలో
వీరు వివాహ మావవచ్చును. (23 B 277) శూద్రులలో
అన్యోన్య వివాహములకు అంతఃజాతి భేదములు అడ్డు
రావు. (28 B 693; 22B 277; 11 B o m L R 822)
ఏరునల్వేరి జిల్లాలో కై ప్రకమతము పుచ్చుకొన్న ఒక శ్రీ
లింగి హిందుడై హిందూధర్మశాస్త్రప్రకారము ఒక సారె
వానిని వివాహము చేసికొని నుమారు నలువదియేండ్లు గర్భవో
శాపురము చేసెను. తోడి సాలీలందరు వీరిని తమ కులము
లోని వారికి భావించుచుండిరి. వీరి వివాహము ఆ సాలీల
కులాచారమునుబట్టియే గాక ధర్మశాస్త్రములనుబట్టియు
చెల్లెత్తి యున్నదని తీర్మానింప బడినది. (23 M 842) ఈ
కేసులో మన మద్రాసు హైకోర్టువారు, ద్విజులుకానివా
రందరు శూద్రులే యనియు, వీరిలో వీరు వివాహములు చేసి
కొనవచ్చు ననియు అభిప్రాయ మిచ్చిరి. ఒక బ్రాహ్మణశ్రీకి
తెల్లవాడవలన కలిగిన బిడ్డలు శూద్రులుగ పరిగణింపబడిరి.
(2 M H C R 1916) సంయుక్త పరగణాలో
ఒక బ్రాహ్మణుడు, నే పాశ్చాత్య మోయి, అక్కడి
యాచారప్రకారము ఒక క్షత్రయ కన్యను యథా
విధిగ పెండ్లిచేసికొని, తిరిగి తన స్వజేశమైన సోరహ్మను
జిల్లాకు వచ్చి చేరిపోయెను. ముఘైటిపురాజ్యములో హిందూ
ధర్మశాస్త్రముల ప్రకారము అట్టివివాహములు చెల్లవనియు,
అరాజపుత్ర శ్రీకి పుట్టిన సంతానము, సంయుక్తపరగణాలో
నున్న ఆశ్రీకి భాగాల్లులు కాగనియు హైకోర్టువారు తీర్మా
నించిరి. (23 A 458; 16 I C 222) క్షత్రయకులజు డగు బల
రాంపూరు మహారాజాగారు, ఒక మహమ్మదీయశ్రీని యుం
చుకొని, ఆమెవలన ఒకకొడుకునుగని, ఆపిల్లవానిని హిందూ
నుతాచారముల ప్రకారము పెంచి, హిందూశాస్త్రప్రకారము
క్షత్రయకులను తెచ్చి అగ్నిశిమివాహము జరిగించెను. ఈపిల్ల
వానికిపుట్టినపిల్లలు భాగాల్లులని ప్రతికొన్నినవారు తీర్మానిం
చిరి. మనహిందువులలోని ఇతరులు రావచ్చునని యాకేజు
ననిన స్వక్షుడునున్నది.

ఒక బ్రాహ్మణశ్రీ, ఒక శూద్రుని వివాహమాడినయెడల
ఆవివాహము అశాస్త్రీయమే గాక యెడతెగకండ అమెను
ఆశూద్రుడు తన ఉంపుకుకట్టెగా నుంచుకొనే తప్ప ఆమె,
అతనినిగాని, అతనివారసులనుగాని. మనోవృత్తి యైనను కోర
కూడదు. (14 Bom L R 547, 597). వివిధ వర్ణములవారు
వివాహము చేసికొన్నయెడల, వారికిపుట్టినపిల్లలు, తల్లివర్ణము
లోనే చేర్చబడుదురు. (27 M 13) ఒక హిందువుకు తురక శ్రీ,
వలన సంతానము కలిగినయెడల ఆసంతానమునకు మనోవృత్తి
ఆతడు ఈయనకుకల్గలేదు. (4 C.L.R. 154) ఒక హిందూ
శ్రీ, తన హిందూ పెనిమిటి యుండగానే మహమ్మదీయమత
మును స్వీకరించి, ఒక మహమ్మదీయుని పెండ్లియాడి, అనేక
మంది పిల్లలను కన్నది. మొదటి హిందూ పెనిమిటి యున్నంత
వరకు ఈ రెండవ వివాహము అశాస్త్రీయ మని కోర్టువారు
తీర్మానించిరి. (26 M. L. J 260) హిందూ ధర్మశాస్త్ర
ప్రకారము దంపతులలో నెవరైనను అన్యమతము స్వీకరిం
చినప్పటికి వారివివాహబంధము విమోచన మెన్నటికిని కాదు.
తాను హిందువులలో నుండి విడిపోవినని బహిరంగముగాను
స్పష్టముగాను వెల్లడిచేయనంతవరకు, ప్రతి హిందువునకు,
హిందూధర్మశాస్త్రము వర్తించును (37 I C 780)
మైన వ్రాసిన యంతములవలన ద్విజులుగానివా రంద
రు శూద్రు లని, ధర్మశాస్త్రములును న్యాయాధికారులను
చెప్పవలసినదేగా, తమకు శూద్రజాతియు వర్తించకూడదని కేతన
పీళ్లగా కేలవ్రాసికో నాకుబోధపడలేదు. ఈమాటలలో తప్పే
మియులేదు. మనహిందువులలో, చాతుర్వర్ణములు గాక మరి
యనేక వేలయుపజాతు లున్నవి. కాని ద్విజులుగాక, తక్కిన
వారందరిని శూద్రులనియే చెప్పవలసి యుండును. అట్లే గ్రంథ
ములలోను వ్యవహారములలోను వాడుకచేయుచున్నారు. ఈ
కట్టుకలన కడ జాతి వారిని కూడ గౌరవిం చు
చున్నాము. ఇది గాక ఈ శూద్రజాతులన్నియు,
ఒండొంటితో, భోజన ప్రతిభోజనములే గాక,
వివాహములకూడ జరిగించుకొనవచ్చునని ధర్మశాస్త్రములు
న్యాయాధికారులు కూడ అంగీకరించినపుడును వీరివలననే
భారతీయులలో ఐకమత్యము రాగలదని నమ్మినపుడును,
మనశూద్రు లందరు, తమ కులాచారములను ధిక్కరించి యేల
కలసిపోవుటకు ప్రయత్నింపవలె! అట్లు కలసిన తరువాత వీరు
మిగిలిన కొద్దిమంది ద్విజులను తమలో కలవవలసినదని కోరు
టయు, బాగుగారి బిల్లువంటి మరయొక చట్టమును ద్విజులకు
కూడ నేర్పవలయుటయు త్వరలో సంభవించుట కేమాత్రము
సంజేహము లేదు.
ఒక జేశ మన శూద్రులందరు బ్రాహ్మణదేవముచేత,
బ్రాహ్మణసమాజవలతోగాని, ఆర్యసమాజవలతోగాని చేరుటకు
ప్రయత్నింపవచ్చును. అప్పుడు వీరి కెవరును అడ్డు కలిగించు
వారులేరు. ఆర్యసమాజములు, బ్రాహ్మణసమాజములు, హిందు
వులే. కైనులు, శిఖ్కులవలెనే వీరును, హిందూసంఘములో
ఏన్నడిన నూతన సాంప్రదాయములలో చేరినవా రగుదురు.
వీరందరు హిందూధర్మ శాస్త్రప్రకారము శూద్రవర్ణములోని
వారే. వీరందరు, తమయిష్టము వచ్చినట్లు వైవము నాం
ధింప వచ్చును. బాత్రిక ఆరాధన మానివేయవచ్చును. కాని
వీరెవరును హిందువులలోనుండి బయటకుపోవ నవసరములేదు.
ఒక హిందువు అన్యమతము స్వీకరించి, కొంతకాల మైనతరు
వాత తిరిగి హిందువులలో చేరవచ్చును. కాని తన పూర్వపు
వర్ణములోనికి తీసికొనబడక పోవచ్చును ఎట్లయినను
ఆతడు అతని సంతానము శూద్రజాతిలో చేరగలగుట కేమియు
సంజేహములేదు. ఒక పూర్వాచారపరాయణుడగు హిందువు
సాధారణ బ్రాహ్మణసమాజముని పుత్రుని దత్తతచేసికొనగా, అట్టి
దత్తత, హిందు ధర్మశాస్త్రప్రకారము చెల్లు నని తీర్మానింప
బడినది. (30 C 999) శిఖ్కులు, కైనులు హిందువులే యని
ప్రతికొన్నిలు వారు నెలవిచ్చిరి. ఈ మతస్థులు బ్రాహ్మణసమా
జమత మవలంబించినంత మాత్రమున, తమరుపుట్టిన వర్ణమునుండి
తొలగిపోయిన డైందబడరు. బహిరంగముగ బ్రాహ్మణసమాజ
ములో చేరినపుడే అనగా అనుస్థానిక బ్రాహ్మణ అయినపుడే
ఆసమాజపు దాయ భాగవివాహచట్టములు అతనికి వర్తించును.
(31 C 11) బ్రాహ్మణధర్మము కూడ హిందు మతములో ఒక
భాగమైనను, ఆ సమాజములు సాశ్చాత్యుల ననుకరించుచు
తమకు వివాహముమొదలగు విషయములలో వేరుగ చట్టముల
సెర్పాటు చేయించుకొనిరి.
పరచు వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు.

చెన్న పురి బజారు రిపోర్టు

మే 5-వ తేది శనివారము 1917.

	య. అ.
వియ్యము కొత్తవి 28½ పళ్ల బస్తా	7-0-0
డిటా పాతవి 29 ప:	7-0-0
కొన్నలు 28 ప.	8-8-0
ధనియాలు బారున 1-కి	45-8-0
నెయ్యి మణుగు 1-కి	16-0-0
మిర్చి కొత్తవి బుట్ట 1-కి గుంటూరు	70-0-0
డిటా పాతవి పరికాయ	77-0-0
పొగాకు	240-0-0
దూదికొత్తది మార్పి, వాయిదా	285-0-0
కందులు బస్తా 58 ప.	9-0-9
నువ్వులు 11 ప	8-8-0
ఉలవలు ప- 48బ 1-కి	6-0-0
చింతపండు బారున 1-కి	40-0-0
పసుపు బా. 1 కి	90-0-0
చక్కెర మ, 1 కి	4-4-0
లెల్లు మ, 1-కి	2-4-0
కొబ్బరి మ. 1-కి	6-0-0
పోకలు మ. 1-కి	18-0-0
ఉప్పు బస్తా 46 బైటికి 3-4-0 చిల్లరకు ప1-కి	1-8-0
తోళ్లు పా 1-కి 1-8-0; 0-12-0; 0-12-0;	వెల
నీలిమందు మ. 1-కి	115 0-0
గు- సవరనులు 1-కి	15-7-6
రాణి సవరను.	16-12-0
ప్రైవికాసులు	5-0-0
బంగారము	6-12-0
వెండి	95-8-0
గవర్న మెంటు పత్రములు	83-4-0
సీమవేరుసెనగ బా 1-కి	27-0-0

Oriental Govt. Security Life Assurance Co. Ltd.,

India's Premier BOMBAY Indifia' Company 1874 Institution
Funds over 5 crores. Claimspaid nearly 5 crores

WAR-TIME BONUS.

A Triumph of Administration.

The results of the recent valuation have proved eminently satisfactory in spite of present seriously adverse conditions, and the Directors have now declared A BONUS OF 3 % on the sum assured to Whole Life Policies in force for the whole of the Triennium 1913-1915

Other important & Generous declarations.

WANTED Active and Influential Agents at:—
Anantapur, Chittoor, Cuddapah, Masulipmtam
Kurnool, Vizianagaram, Rajahmundry, & Chicacole.
Liberal Terms—Personal Security required. Apply stating age, experience, & guaranteed business, to
THE AG. BRANCH SECRETARY,
ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS,
POST BOX No. 8, MADRAS.

ది ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ ఆశ్యురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

ఇండియాలో కెల్ల బొంబాయి. ఇండియాలో కెల్ల పెద్దకంపెనీ 1874 శ్రేష్ఠమయిన కంపెనీ 5 కోట్లవైర నిధి. 5 కోట్ల చెల్లింపు

యధికాల బహుమానము. వ్యవహార విజయత్యము.

ఇటీవలజరిగిన వ్యవహార మదింపులెక్కల వ్యవహారము ప్రస్తుతము కాలము బెట్టుగనున్నను, చాల తృప్తికరముగ నున్నది. 1913-15 మూడుసం॥ కాలములో అమలులో నున్న యాశీర్వాద భీమాకని, భీమాచేయబడిన మొత్తముమీద 3% బోనసును, ఇంకను ఇతరముఖ్యమును సరసమును అ. (ప్రకటనలు దైత్యులు కెల్లడించిరి. (572)

THE GREAT WAR.

Chile Breaks off Relations with Germany.

Hindenburg Line Penetrated: British Capture of Fresnoy.

LORD CURZON ON ANNUAL IMPERIAL CABINETS.

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN.

Secret Session of British Parliament. Statement Regarding Double In-Come-Tax.

LONDON, May 4.

In the course of a statement in the House of Commons, Mr. Bonar Law said a secret session would be held on the 10th instant and a vote of credit moved on the 9th. He could not say when the statement regarding Ireland could be made. With reference to the double income, tax he had always considered it in its existing, form unfair and it ought not to continue. But this was not a time when revenue could be surrendered. He and the Dominion representatives had discussed the subject and he was very pleased to say that, although the latter felt very strongly, not merely from the standpoint of the amount affected but from the point of view of the principle involved, they fully realised at the Imperial Conference what our war needs were and did not suggest that this question should be handled till after the war. He had given an assurance that it would be one of the earliest questions to be dealt with after the war, if he were in a position to exercise any influence.

The Imperial War Cabinet.

To be Made an Annual Institution.

LONDON, May 4.

Lord Curzon in his speech to-day said:—The great and assured success of the Imperial War Cabinet experiment has convinced all of us that such a novel and important constitutional machinery ought not to fall into desuetude and that it would be a great misfortune if an attempt was not made to incorporate it in the permanent constitutional machinery of the Empire. Accordingly at the last meeting of the War Cabinet on the 3rd instant, the Premier on behalf of the members of the Cabinet who had previously discussed the matter and passed a resolution on it made to the representatives of the Dominion and India a formal offer which was warmly welcomed by them and which there are conveying to their Governments for discussion that these meetings of the Imperial War Cabinet should be an annual institution whether in peace or war to consider questions of Imperial relations interests and difficulties. (Cheers).

It was not suggested, Lord Curzon continued, that this arrangement if adopted should supersede any larger reconstruction of the governing bodies of the Empire which might be called for after the war. That would be the business of a special Imperial Conference summoned for the purpose. All that the Government was trying to do was to erect something that might last and would tend to greater unity and development of the whole Empire. Referring to the Crown Lord Curzon emphasised that our constitutional monarchy had already done and was continuing to do for us what Democracy had done or was trying to do in Russia and the United States. The Crown in this country and the Empire, he said, is the true foundation and guarantee of all our liberties. (Cheers) Under it we enjoy the freest constitution in the world and if I were a most advanced democrat I would and should feel that my liberty was safer under the Constitutional Monarchy of Britain than under any Republican Institutions in the world. (Cheers.)

Indian Problems at the War Cabinet.

Warm Expression of Appreciation.

LONDON, May 4.

A communique issued by the Imperial War Conference states that resolutions concerning the representation of India on future Imperial Conferences and the position of Indians in the self-governing Dominions were marked by generous expressions of appreciation on all sides of the assistance by India in the prosecution of the war. These observations of the Dominions' representatives and the sympathetic treatment of the subject gave the keenest satisfaction to the representatives of India.

The King's Reply to the Imperial War Cabinet.

Empire and the War.

LONDON, May 4.

The following is an amplification of the latter portion of the King's address to the Members of the Imperial War Conference "In the midst of the present terrible struggle the magnificent contributions of men, munitions, and money made by all parts of the Empire have been a source of the greatest pride and satisfaction to me. Vast armies have been raised by the Dominions which have taken or are taking the field, side by side with those of the United Kingdom; to fight the common foe in the cause of justice and of those free institutions which are the very keystone of the Empire. It is fitting also that I should, more especially refer to the munificent gifts of money made towards the expenses of the war by the Government, Princes and peoples of India. May this comradeship in the field, this community of suffering and sacrifice draw together still closer than ever all parts of my possessions, establishing fresh bonds of union that will endure to our mutual advantage long after the

war and its horrors have passed away. The queen and I recall, with liveliest and happiest recollections, visits which we have been privileged to pay to different parts of my dominions, thereby gaining personal knowledge of various countries and peoples, their resources, difficulties and all their varying problems and interests. We did not forget the warm-hearted loyal welcome given to us on those occasions and it is with feelings of affectionate regard that I shall ever follow the welfare of my subjects beyond the seas. I look forward to the day when some of our children will in their turn have the opportunity of acquiring a similar priceless experience by such visits. I rejoice at the prospect of better means of communication which will more effectively link up various portions of the Empire and trust that the days to come will see an ever-increasing exchange of visits and personal intercourse between the mother country and the Dominions. For, do not sympathy and common brotherhood help to form the surest foundations on which a state can rest? The value of an Empire lies not in its greatness and strength alone, but in the several contributions that each of its diverse parts, with varying circumstances and conditions, makes to our general stock of knowledge and progress. Thank you for coming here personally to present the address. May God bless and protect you all and grant you a safe return home on the conclusion of your labours."

Delegates' Visit to Windsor.

Full Description of Royal Reception.

LONDON, May 4.

Reuter's special correspondent at Windsor says:—The reception of the members of the Imperial War Conference by Their Majesties was a fitting conclusion to the most momentous conference in the history of the Empire, following upon the Members adopting the unprecedented course of going to Windsor and there presenting an Address of loyalty and devotion to the King. The procession of motor-cars left the Savoy hotel in glorious spring weather, conveying Mr. Walter Long, Mr. Chamberlain, Sir Robert Borden, Mr. Rogers, Mr. Hazen, Mr. Massey, Mr. Ward, General Smuts, Mr. Morris, the Maharajah of Bikanir, Sir James Meston, Sir S. P. Sinha and the Secretary Mr. Lambert. On arriving at the castle they were conducted to the white drawing room, where a few minutes later the King in morning dress arrived. The King was accompanied by the Queen, Princess Mary and the Princes Albert, Henry, and George. The members of the Conference, all of whom were previously known to Their Majesties, were presented by Mr. Long, Sir Robert Borden, in a clear, resonant voice, read the address and the King was obviously much touched. He himself read the reply. After which the whole party proceeded to lunch, which consisted of strict war rations with no intoxicants. On the King's right sat Mr. Long and on his left Sir Robert Borden. The Queen sat opposite the King, with Mr. Chamberlain on her right and Mr. Massey on her left. After the luncheon the party adjourned to the drawing room, where the Royal party unceremoniously conversed animatedly with their guests. After a stay of two hours the delegates left the castle.

King and Delegates Impressed.

Reuter's correspondent, who accompanied the party, is authorised to state that the King deeply appreciated and was much touched by the expressions of loyalty and devotion and by the spirit which prompted the presentation of the Address and the delegates were equally impressed by the cordiality of their reception and welcomed the King's reference to future royal visits to the Dominions. The members of the Conference are unanimous that the visit was an eminently fitting finale to their unforgettable mission to London in this crisis in the world's history.

Delegates Visit Hospital.

On the return journey General Smuts, Mr. Morris, Mr. Ward, Mr. Massey and others visited Queen Mary's Hospital at Roehampton and witnessed the work of fitting and training for their future life of maimed soldiers including many from the Dominions. They were much impressed by the way in which men without arms and legs, by means of artificial limbs, performed most of the functions of able-bodied men. They saw an armless man digging and a legless man cycling. The maimed inmates gave three hearty cheers for the members of the conference who suitably acknowledged them.

THE WAR SITUATION.

Lord Curzon's Review.

The Increasing Strain on Germany.

LONDON, May 4.

Lord Curzon, addressing a meeting of the Primrose League in Caxton Hall, said he did not think submarineism would so diminish our shipping as to affect the ultimate issue of the war. The Cabinet's calculation allowed for a wastage of shipping greater than had hitherto occurred. The situation in Russia was still not without anxiety. Referring to the increasing strain on Germany, he said that what might eventually in the near future could not at present be foreseen. Lord Curzon drew attention to the fact there was no military front on which the enemy was not at present retreating. We

TELEGRAMS.

were daily learning of increasing enemy desertions and surrenders and the breaking down of discipline. He considered the introduction of compulsory rationing necessary, but there was not the slightest cause for panic or real alarm.

Claim for Bounty.

Dismissed for Want of Evidence.

LONDON, May 4.

The Prize court has dismissed the claim of the Commanders of the H. M. S. "Triumph" and "Usk", for a six thousand and Sterling bounty in connection with the sinking of seven enemy warships at Tsingtau, holding that there is insufficient evidence as to how the enemy vessels were sunk.

Seaplanes vs. Ships.

Admiralty Announcement.

LONDON, May 4.

The Admiralty states that the Royal Naval Air Service first practised successfully in August 1915 seaplane torpedoing when they sank several ships in the Dardanelles.

British Trade Corporation.

LONDON, May 4.

The Directors of the British Trade Corporation include Lord Faringdon Mr. W. H. Goschen and Sir J. Hope Simpson.

CAIRO.—The death of Sir Armand Ruffier is announced.

The following is the result of one thousand guineas run at New market.

Diadem 1

Sunny-jane 2

Non-Parsil 3

Fourteen run. Won by half a length. Four lengths between second and third. Betting 6, to 4 against Diadem 25 to Sunny-jane and Nonpareil.

FRANCE.

Two Greek Destroyers to help Venezelos.

LONDON, May 4.

PARIS.—The Government has ordered two Greek destroyers to be handed to M. Venezelos to assure his communications with the islands.

AMERICA.

Brazil Detains German Minister.

LONDON, May 4.

RIO-DE-JANEIRO.—The Foreign Minister, M. Muller, has resigned. The Government has ordered the detention of the ex-German Minister M. Pauli, owing to information that the Brazilian Minister in Germany is detained.

Sinking of Argentine Ship.

Germany Apologises.

LONDON, May 4.

BUENOS AIRES.—Germany has apologised for the sinking of the steamer "Protegido" and has offered compensation. Germany has also promised that German squadrons shall salute the Argentine flag at the first opportunity.

Chile Severs Relations With Germany.

LONDON, May 4.

AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says the Chilean Minister has announced a rupture of relations between Chile and Germany and has asked for his passports.

NORWAY.

Food Shortage in Europe.

LONDON, May 4.

As evidence of the food shortage in Europe Norway is preparing to introduce rationing, and Sweden has prohibited the export of various foodstuffs, including pork, shellfish, fruits, vegetables and provisions.

RUSSIA.

New Russia's Aims.

Determined to Win the War.

LONDON, May 4.

PETROGRAD.—M. Miliukoff has transmitted to the Allied Governments the recent manifesto explaining the war objects. It impresses on the Russian people that these entirely coincide with the principles enunciated by eminent allied statesmen, including President Wilson. New Russia is determined to end the war victoriously.

GREECE.

A New Greek Government.

LONDON, May 4.

ATHENS.—M. Zaimis has formed a new Government.

SUBMARINISM.

Dutch Trawler Torpedoed.

LONDON, May 4.

YMCIDEN.—A Dutch trawler was torpedoed without warning off Terschelling. The crew has been landed.

TELEGRAMS.

FRENCH FRONT.

Great Aerial Activity. Many Successful Raids.

LONDON, May 4.

Last night's French communique says: There was somewhat lively artillery action on the Aisne front. The enemy very violently bombarded Rheims. There was intermittent artillery firing in Champagne. Four enemy aeroplanes were brought down in air fighting and fifteen were seen to fall damaged.

One of our air squadrons bombarded the station and factories at Thionville. On the morning of the 1st May, our aeroplanes dropped 320 kilogrammes of projectiles on the aviation camp at Soissons. On the following night the same camp received two thousand kilogrammes of explosives and a great conflagration was observed in the sheds. On the night of the 1st and 2nd, one of our air squadrons bombarded Betheniville, Pontfaverger, and Chatelet sur Reaume. A very fierce fire and several explosions occurred.

LONDON, May 4.

The French communique says:—The artillery was very active in the region northwest of Rheims. We made further progress in Woods West of Mont Cornille. We stopped dead an enemy attack west of Morthomme. Five enemy aeroplanes were brought down. It appears that three others, which were reported seriously damaged on 2nd instant, were brought down.

BRITISH FRONT.

Fighting of Terrible Intensity.

LONDON, May 4.

Reuter's correspondent at headquarters telegraphing this afternoon says:—Fighting of a terrible intensity has raged throughout the day at the main points of attack. The fighting at many places has been of a ding-dong order. The most conspicuous gains were made on the banks, concealed machine-gun fire impeding progress in the centre, namely up the Scarpe valley.

The Attack Described.

Describing the attack he says:—Before daylight we pushed well forward northward and the Canadians took Fresnoy. But Oppy was too strong for a frontal capture, the wood in the front being infested with machine-guns posted in trees at varying heights, and uncut wire in guides could not be got at by barrage. Several new German divisions were identified. The enemy delivered formidable counter-attacks opposite the lost ground at Gavrelle, but most of the counter-attacks were broken up by artillery. It is no exaggeration to say that the German dead number thousands.

The Day has been Good for Us.

Telegraphing later the correspondent says:—Cannonading is most intense round Roeux which is strenuously defended. There was fierce fighting at Bullecourt, on the outer edge of which we are established. A very heavy counter-attack has driven us back through Cherisy which we captured earlier. The verdict of reliable persons seems to be that on the balance the day has been good for us.

HINDENBURG LINE PENETRATED

British Success in Fresnoy.

British Aviators Still Winning.

LONDON, May 4.

Last night's communique says:—There was fierce fighting all day westward of Queant to the northward of Fresnoy and eastward of the village of Vimy. The enemy was again employing large reserves of men and guns and delivered repeated counter-attacks, practically along the whole battlefront. The enemy suffered heavily from concentrated artillery and machine-gun fire, both before attack and during the assault. Our troops, in spite of obstinate resistance in the morning penetrated the sector of the Hindenburg Line, westward of Queant, maintaining themselves there all day against constant and powerful counter-attacks. Further progress was made in the neighbourhood of Cherisy, astride the Arras-Cambrai road and on the right bank of the Scarpe, where positions which changed hands frequently and were defended with great determination are now in our possession.

On the left battle front we captured Fresnoy and positions southward and northward on a two-mile front. We also gained a footing in the trench system northward of Oppy and made progress at other points. Fighting continues. Besides the enemy's severe losses in killed and wounded, several hundred prisoners were taken. There was great aerial activity. Five German aeroplanes were brought down, five were driven down out of control, and four kite balloons were destroyed. A British machine is missing.

The Capture of Fresnoy.

Canadians Outfighting Prussian Guards.

LONDON, May 4.

Special correspondents at headquarters state that the Canadians fought on the left and the Australians on the right of the British advance and the English, Scottish and Irish troops in the centre. Important gains were made in the direction of Cherisy and Bullecourt where the Australians were engaged in most desperate street-fighting. The Prussian Guards garrisoning Fresnoy were specially reinforced with the view to attacking Arras, but the Canadians anticipated them and, surrounding Fresnoy, trapped part of the garrison, 208 survivors surrendering after a brief fight with bombs and bayonets. Beyond Gavrelle the windmill changed hands four times. It is estimated that the Germans suffered more heavily in casualties than in any previous day's battle. Reuter's correspondent sums up the position by saying:—What Hindenburg has sought most desperately to evade is happening, namely, the exhaustion of German man-power at a stage spelling the early defeat of Germany. Correspondents point out that the Canadian

success at Fresnoy breaks the Oppy-Mericourt line which is a double one. The first set of trenches was captured Arleux was taken and the second set to-day by the English troops. The Canadians took the whole of the main trenches to Oppy where they fought most fiercely with two Prussian reserve Guards Divisions. Machine-guns in trees have never been used on such a scale as in Oppy Wood, which was a perfect rookery. The gunners hid behind the trees on ladders nailed on the trunks when the British shrapnel was buzzing. The battle at Bullecourt, where the Hindenburg line was broken, was most amazing. The British pushed to the far edge of the village and faced the German counter-attacks simultaneously. The Germans were strongly established inside the village. Hence four lines were engaged, the two middle lines facing both ways. The soldiers described the position as a double sandwich, the tangle being unravelled by the hardest hand-to-hand fighting. The intensity of the artillery bombardment can be imagined from the fact that every battery, British and German, on the whole front, was firing continuously for twelve hours at high speed.

The German Report.

LONDON, May 4.

A wireless German official communique says that new English attacks on a wide front commenced after the recent artillery firing on both banks of the Scarpe. There was great artillery activity between Vaux-Aillon and Craonne and along the Aisne-Marne Canal and on the heights northward of Prosnes.

KILLING GERMANS.

Artillery Ceaselessly Active.

Results of Allied Offensive.

LONDON, May 4.

Though the infantry is comparatively inactive on the western front this does not mean the suspension of the task of killing the Germans. On the contrary the British artillery has been thundering ceaselessly day and night over the Douai plain, giving the enemy no rest. The results of the recent offensive may be summed up as follows:—

A considerable part of the Hindenburg Line is in British possession and another section is endangered.

The British have captured the Hindenburg Line between Arras and Croisilles and hold nine thousand yards of old German positions north of the Scarpe, and by an attack on the Arras-Lens front have turned the Hindenburg Line between Arras and Queant, thus creating a situation full of strategic possibilities. In the meanwhile a breach has been effected in the German front in the Moronvillers region in Champagne which seriously menaces the formidable positions of Berru and Nogent-l'Abbesse overlooking Rheims.

German Counter-Attack Repulsed.

LONDON, May 4.

The British communique says:—Fresnoy and the positions that we captured north and south of it were severely counter-attacked last night but we maintained all positions. There was severe fighting in the neighbourhood of Bullecourt. Enemy heavily counter-attacked eastward of the village last night, a sector of Hindenburg line which we captured yesterday morning, but attempts failed with heavy losses. There was fighting also during night, near Cherisy astride Arras-Cambrai road and we compelled to fall back from advanced positions, which we have captured during the day. We further progressed north-westward of St. Quentin and north eastward of Hargicourt where we captured Halakoff farm.

MESOPOTAMIA.

MESOPOTAMIA SUCCESS.

Official Report.

SILMA, May 4.

With reference to the communique issued on the 1st May, General Maude telegraphs that our troops attacked the 13th Turkish Army Corps at dawn on the 30th April in a strong position which they had been entrenching for some days on both banks of the Shatt-el-Adhaim, 25 miles south-west of Kifri. The attack took the enemy by surprise. His first two lines, including a fortified village, were rapidly stormed by our troops who advanced with great dash and swept through the position in irresistible style. The strong Turkish counter-attack lost us the village, but it was speedily regained and the enemy began a general retreat about mid-day, covered by strong rearguards. The Turks continued to retreat during the night of the 30th April, and on the 1st May were driven back into the Jebel Hamrin Hills by our cavalry which had been taking up the pursuit. Our total captures on the 30th April amounted to 359 prisoners, a large proportion, including 21 officers (of whom one regimental and two battalion commanders were unwounded) also one Hotchkiss gun, one machine-gun and a large quantity of gun and rifle ammunition. Only a part of the battle-field has been cleared. 182 Turks have been buried.

BRIEF TELEGRAMS.

The amount of subscriptions to the Indian War Loan at the District Treasuries of Bengal as reported to the Government on Wednesday was Rs. 30,74,270.

Bombay received a smart shower of rain accompanying by thunderstorm on Thursday night. The preceding days were exceedingly hot, but a change in temperature was noticeable on Wednesday night and a cloudy sky on Thursday heralded the rain.

The Bombay Municipal Corporation yesterday passed a resolution expressing their profound sorrow at the untimely death of Lieutenant the Hon'ble F. Thesiger, gallant son of H. E. the Viceroy. Touching references were made by Mr. MacBain and Mr. Wacha who moved the resolution.

Mr. Rushbrook Williams, University Professor of Modern Indian History, has been delivering an interesting course of lectures in the Allahabad Club Theatre on "Indian Army" to large and appreciative audiences and on Friday gave an account of the first beginnings of the Indian Army.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

—O—

LONDON, May 4.

The King to-day invested Lord Carmichael with the G. C. S. I.

Acting Lieutenant Prince Albert has been appointed to the battleship "Malaya".

Under the new scheme which will be issued shortly for the release of more men for the army only men skilled in essential work will be regarded as indispensable. One of the Trades directly affected is textile trade. Hitherto thousands of cotton spinners have been exempted because their occupation is "certified" but it is understood that the new list protects only certain classes of men directly engaged in the manufacture of naval and military necessities.

The British communique says:—We took upwards of nine hundred prisoners on Thursday including twenty-eight officers. We strengthened position captured in the sector of Hindenburg line and made progress eastwards along the enemy's trenches killing many Germans.

There was severe air fighting on Thursday. Three enemy machines were brought down five were driven down out of control and two were shot down by gunfire. Another was forced down behind our lines. Two of ours are missing.

The French communique says:—A brilliantly conducted operation made us masters of village of Craonne and several strong points east and north of the village. One hundred and fifty prisoners have hitherto been counted. After a lively artillery preparation in the region north-west of Rheims we launched an attack carrying first the German lines on a front of four kilometres capturing six hundred prisoners. Artillery duel was furious in Champagne throughout the day south and south-west of Moronvillers.

The Belgian communique says:—The Allied aviators bombarded German aviation centre at Bihistelles.

The Belgians dropped fifteen-hundred kilogrammes of projectiles during the night.

INDIAN TELEGRAMS.

From our own Correspondent.

[BY WIRE.]

—O—

CALCUTTA.

The Indian War Loan.

Applications for the War Loan now amount to Rs. 17,45,74,800. Details are as under:—

CALCUTTA, May 4.

	RS.	AS.	PS.
Bombay	6,75,09,000	0	0
Bengal	5,56,84,800	0	0
The Punjab	1,84,96,400	0	0
United Provinces	1,28,98,400	0	0
Madras	85,49,800	0	0
Burma	62,25,400	0	0
Minor Administrations	48,89,100	0	0
Central Provinces	28,78,100	0	0
Bihar and Orissa	20,86,200	0	0
Assam	3,57,600	0	0

Applications to Post Office section of the War Loan received up to 2nd May number 9701 for a total value of Rs. 64,72,500. Details by circles are as below:—Bombay: number of applications 3,009, amount Rs. 16,95,475; the Punjab 2,257, Rs. 13,45,550; Bengal and Assam 1,300, Rs. 11,21,300; Central 1,199, Rs. 7,59,225; the United Provinces 686, Rs. 7,13,450; Bihar and Orissa 440, Rs. 3,81,575; Madras 326, Rs. 2,98,150 and Burma 484, Rs. 1,57,975.

Suicide.

CALCUTTA, May 5.

A shooting tragedy occurred at Belgharia rifle range early on Thursday morning when Mr. G. H. Wase, Assistant, Messrs. Allen Berry and Co., Calcutta, blew out his brains with a rifle. It appears that Mr. Wase who was a volunteer on Thursday morning arrived by train at Belgharia station with a rifle. He enquired from the station staff if the rifle range was being used. He then proceeded to the range and shortly afterwards a shot was heard, the report coming from the direction of a shed. People went there and found the deceased with a gunshot wound in his head, apparently self-inflicted the bullet penetrating the head through chin.

BOMBAY.

Recruiting in Poona.

POONA, May 4.

Up to the 1st May, 55 names had been registered by the District Magistrate, Poona, of the men who offered themselves for enrolment in the Indian Defence Force. Of this number 49 are Brahmans and one Parsee. The applications of all these young men have been forwarded to the General Officer Commanding the Poona Divisional Area. The returns of other districts have not been published as yet.

BRIEF TELEGRAM.

During the week ending the 28th April, the plague mortality for all India stood at 7345 against 8712 cases. The following are the provincial figures:—Delhi 1 death, Bombay 1159, Madras 88, Bengal 8, Bihar 1313, The United Provinces 2904, the Punjab 238, Burma 74, the Central Provinces 97, Mysore 66, Hyderabad State 536, Central India 107, Rajputana 338 and Kashmir 6.

సమకాలికాభిప్రాయములు

అధికారుల జోక్యము.

ఈ దేశములో స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధిలో నుండే అధికారుల జోక్యము కలుగజేసికొనుట ఊహితము కావలెను. స్థానిక ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయముల నధికారుల నాదరణతో జూచుచుండుట, ఇందుకు పూర్వాపురపాలక సంఘమువారికి వ్రాయుచు డిరిజెన్-ఆఫ్ సరుగా రుపయోగించిన భావయే బలవంతమైన నిదర్శనము. “యోగ్యత లేకుండగా పరిపాలక సంఘమువారు నీటిపారుదల మున్నగు పనులు లేమి అధీనమునం నుండవలెనని కోరుట తెలివి తక్కువతనము” గౌరవనాయకులగు పరంజిబి, ఆస్తి, లిమాయి, మొదలగు సభ్యులగుల సంఘము నంతగా దూషించుట తగదు. ప్రభుత్వమువారు, ఒక సంవత్సరము పనిచేయుచు మరతులతో, యాపమలను తమ ఆధీనముక్రిందకు చేర్చుకొనిరి. హిందూపత్రిక.

సర్ మైకేల్ ఓడ్యయర్ : స్వరాజ్యోద్యమము

సర్ మైకేలు గారు, తాము తెలుగు పాలు గాల్గను పంజాబు రాష్ట్రమునకు రాంగూడ దని గావించిన యాజ్ఞను, “ఉద్యమ నాయకులు బోధించుచున్న పద్ధతుల ననుసరించి ఈ రాష్ట్రమున స్వరాజ్యోద్యమము గావించు బహుశెడల,” తమ ప్రభుత్వమువారి రియమిండుగ చట్టార్పించిన విప్లవాన్ని జ్వాలలు పునరుద్ధరించుట ప్రజ్వలిల్లు నను కారణము చూపి, సమంజస మని సాధించుకొనుచున్నారు.

మేము విప్లవకారులము గాము; బుద్ధివంతులకల రే ఘోషించిన రాజ్యాంగవేత్తయు కాదు. ఏ చేరుతోనో యొక చేరుతో ఉండవలె యేలది సంవత్సరములు స్వరాజ్యము వలయునని వాదించుచున్నాము. రిపబ్ల ప్రభుత్వము స్థానిక స్వపరిపాలనా విధానము, నిరంకుశాధికారులపాలన బడి రూపనాతనమైన యనంతరము కూడ, స్వరాజ్యస్థితి కొక సాధనమే. ఈ కారణమున బట్టియే మేము, దేశమందలి యితరులతో, బాటు, దాని ప్రోత్సాహపూర్వకముగ బలపఱచి వాము. మింగ్-హుక్ “సంస్కరణములు”, మార్క్స్ ప్రభుత్వ గారపుడు నిష్కపటముగా నభివర్ణించినట్లు, “ఎడమచేతితో నిచ్చుచు కుడిచేతితో నడచుచు రాజనీతి” ననుసరించిన నయినను జాతి ప్రాతినిధ్య మూలమునకు ప్రత్యేక మహమ్మదీయ నియోజక వర్గముల మూలమునకు ప్రజను చీలించియు నుద్దేశముతో నెర్పఱుపబడిన నయినను అది స్వరాజ్య సాధనము లగుటచేతనే ఘోషప్రజలు తమ యనిష్టమును పాటింపక వారి నామోదించిరి. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యవ్యవస్థలను ఘోషించిన బాతీయాద్యములను చిట్టచివరకు సమస్తముగా ఫలించుటకు స్వరాజ్యమే తరణ మని హర్షించి ప్రభుత్వము గారు 1911-వ సంవత్సరము ఆగష్టు నెలలో తాము పంపిన సందేశము దంగీకరించియున్నారు. జాతియోధావంశ ప్రబోధమునకు నిష్టవోచితమైన యథాంతి సమయములందును ఆకస్మికమైనట్టియు ఆపత్కారకమైనట్టియు మార్పులనుండి దేశమును సంరక్షింపవలెననెడి యుద్దేశ మొక్కటే ఈ యుగోక్తుల

విధానముల కన్నిటికిని మూలము. రాజ్యాంగవేత్తలగు నిష్పటి హైందవనాయకులు, కడచిన యేలది సంవత్సరములలో ఈ సామ్రాజ్యమును పరిపాలించుటకు నియమింపబడిన ప్రతి బ్రిటీషు రాజ్యాంగ వేత్తయొక్క పద్ధతిని యథార్థముగ ననుసరించియే, స్వరాజ్యము వలయునని వాదించుచున్నాను.

సర్ మైకేలు ఓడ్యయర్ గారుగారి బుద్ధి మంత్రుడగు మరియే హిందూదేశ పరిపాలకుడు గారి సభ్యమైన స్వరాజ్యోద్యమమును అణచివేయవలె నని కాని, యాటంకపఱుపవలె నని కాని యెంతయోగ్యము నభిలషింపఁ జాలఁడు. అటు లైనచో సర్ మైకేలు గారంత పట్టుదలతో, నాటంక వెట్టు మున్నది మరియేమిటి? “ఈ ద్యమ నాయకులు బోధించుచున్న పద్ధతులు” ఆ షేషణీయులు లని ఆయన చెప్పియున్నాడు. కాని, ఆ పద్ధతు లేవి? సర్ మైకేలుగారు ముఖ్యము లేని పాడి మాటలు చెప్పి తప్పించుకొనఁ జూచుచున్నట్లు కనిపించుచున్నది; ఈ విషయం తప్పించుకొనుటకు బదులుగా ఆ పద్ధతు లేమి? స్వయముగాను నిష్కపటముగాను మాకు చెప్పి యుండవచ్చును. చిరంజీవుగారు విప్లవాగ్రహారోద్యమముల పాపమునకు పోలే దని యందఱకును విశ్వసమే. అంతే కాక, ఈ క్రైస్తవ శతాబ్దముయొక్క ప్రారంభ వత్సరములలో బెంగాలునందలి స్వదేశోద్యమమున విప్లవోచితములగునకాంతి చీజములు గల చని యొప్పుకొని తప్పుకొని గ్రహించిన కాణముచేతనే, ఈ మే గూ చుహోద్యమమును ప్రత్యక్షముగా నా షేషించి యుండుటకు ప్రసిద్ధము. ఈ సంవత్సరములలో, ఈ మే యిటీవల గావించుచున్న సంపూర్ణ స్వరాజ్యోద్యోగమునకు సరియైన యుగ మేమి? దేశమందలి దున్నట్టియు ఇతరమిద కలుగునట్టియు విప్లవోచిత దేశభక్తియొక్క వినిధిశక్తులను నివారించుటకును చక్కఁబఱచుటకును సమర్థమైన సాధనము స్వరాజ్యము తప్ప మరియేమిటి లే దని యామె గ్రహించెను. ఇదియే యామె యిప్పటి స్వరాజ్యోద్యోగమునకు సరియైన కారణము. చిరంజీవుగారి యుద్దయముయొక్క తత్వ మిదియే. తా నభిమానించిన హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనమును సంపాదించుటకు మాత్రమే కాక, అంతకన్న సధికముగా గానున్న మానె ఆధునపక్ష మంతమాత్రము, తన జాతివారి స్వస్థల మగు కేటబిల్డిటెను స్థాపించిన మహా సమూహ్యమును సంక్షింపి బలపఱచుటకు కూడ, ఆమె యిందు ప్రత్యక్షముగ ప్రయత్నించుచున్నది. హిందూదేశముయొక్క పౌక్విత పరిపాలకు లీ స్వల్పవిషయమును గ్రహింపలేరా?

ఇక, తెలుగు గారు గారి విషయము గారు గారి యెవరును బ్రిటీషు సంబంధము విడిచిపోవలెనని యెన్నఁడును బోధింపలేదు. వారు రాజద్రోహముగా శిక్షింపబడిరి గాని, ఈ దేశములో రాజద్రోహమున కిది యెంత సంసిద్ధముగ మున్నదియు మన మందఱము నెఱుంగుదుము; 1907 మొదలు 1912 వఱకు భయభ్రాంతులైన ప్రభుత్వమువారి లేవిధముగా నెడతెగకుండ రాజద్రోహోపశంఖ చేసినదియు కూడ నెఱుంగుదుము. నిరంకుశ ప్రభుత్వసంవిధానమును ఎంతటి సభ్యమిదివిత సాధనముల నవలంబించి మాస్పూరించినను సంస్కారంబయిన నను, ఆ నిరంకుశ ప్రభుత్వాధికారు లా పూనికను రాజద్రోహముని నిందించుట సర్వత్ర సమాజమే. కాని, సమకాలికాభి

ప్రాయములందును చరిత్రకారుల తీర్మానమునను రాజద్రోహము లనుపేర బరకడి వీరు నిరపరాధులుగా గౌరవింపఁబడుటయు నిశ్చయమే. కాబట్టి రాజద్రోహమున కని శిక్షింపఁబడుట విప్లవోద్యమమునకుఁ గాని విప్లవోద్యమమునకు గాని నిదర్శనము గాదు.

ఈ పురాతనచరిత్రకారుల మాట యిట్లుండనిండు. సర్ మయిలె డ్యయర్ గారు స్వరాజ్యోద్యమ సంవత్సరమునం దంత దృఢముగా నా షేషించుచున్న పద్ధతులను మనకు స్పష్టముగా నివరింపవలె నని ఆయనను కోరుట యుచితము. ఈ యుద్దయనా మకులు వివరముగా నిధించిన పద్ధతులు, లక్షి దేశీయమహాసభలో ఈ విషయమై కావించబడిన తీర్మానముందు వ్యక్తిరీపఁబడినవే, దేశీయమహాసభయొక్క స్వరాజ్యపుత్తిర్రాసమందలి పద్ధతుల ననుసరించి ఈ సంవత్సరము ద్యమవ్యాప్తికి సకలముగా పరిచేయవలెనని దేశీయ మహాసభ యందలి వివిధపక్షములవారును అంగీకరించిరి. ఈ తీర్మాన మందు కోరబడిన విషయములు రెండు: (1) హిందూదేశము నందలి బ్రిటీషు రాజనీతియొక్క యుద్దేశము స్వరాజ్యమే యని బహిరంగముగా యథావిధిగాను రాజుగాను ప్రకటింపవలెను; (2) దేశీయ మహాసభ నాయకులు మహమ్మదీయు సమితివారును ఏకీభవించి యేగ్గుఱవిన సంఘమువారు నిర్ణయించిన ప్రకారము, నియోజక సంస్కరణములనుగూర్చినట్టియు సామ్రాజ్య రాష్ట్రీయు శాసనసభల పునర్నిర్మాణములకు గూర్చినట్టియు నేర్పాటును సాగ్యరైంక క్రియముగా ప్రవేశపెట్టవలెను. మాకు తెలిసింకఁగా ఈ పద్ధతులను మాత్రమే హిందూదేశమందలి స్వరాజ్యోద్యమ నా మకులు సంపదించుచున్నారు. వారు కోరుచున్న వి యా మార్పులు మాత్రమే. సర్ మైకేలు డ్యయర్ గారిని స్వరాజ్యోద్యమమునకు విముఖులుగా పనిచేయుట యుచితమని తలంచిన శిక్షింక యందఱిని, ‘ఈ మార్పులు ఆకస్మికము లని కాని ఆపత్కారకము లని కాని నిష్కపటముగా నభివర్ణింపఁగలరా?’ అని యడుగుదము.

రాజసందేశము ఆపత్కారకమైనట్టి కాని యుద్దయమైనట్టి కాని యేమార్పును యథార్థమున కలిగింపదు; ప్రభుత్వవిధానమును ముందుముందు కొన్ని మార్పులు కలిగింపబడునని వాగ్దానము మాత్రమే చేయును. దేశీయమహాసభ యొక్కయు మహమ్మదీయ సంఘముయొక్కయు సమిష్టి సంఘమువారు రామోదించిన సంస్కరణముల యేగ్గుఱు విషయము ఒకసారి చూడుడు. హిందూదేశమందలి వివిధ శాసనసభల ప్రకృత స్థితిగతు లేమాత్రము తెలిసిన సాధారణబుద్ధియందున కైనను, ఆ యేగ్గుఱు ఎంత గాఢకాంతితో పరిష్కాసాధనముగ ప్రతిపాదించబడినదియు, ఇప్పటి భర్త్యుమాత్రముల నెట్లును రించుచున్నదియు స్పష్టపడఁగలదు. ఇక, సర్ మైకేలు గారు ‘ఆకస్మికమైనట్టియు ఆపత్కారకము లైనట్టియు మార్పు’ లని వాకొనినవి హిందూదేశోద్యమము వేడియొక్కైన మెడకులలో మాత్రమే యున్నట్లు మాకు కనిపించుచున్నది. ఈ విధివిహితమైన సంస్కరణములను మార్పులను ఈ దేశములో ప్రవేశపెట్టబడిన యెడల, శివు యిప్పటి యధికారాధికర్యములు చాలవఱకు పోవు ననెడి భయముచేత వారు తప్పుచిందుకు సమాజము.

వాస్తవస్థితి యిట్లు కన్పించుచున్నది: యుగస్పృహనందలి నిరంకుశాధికారులవలెనే ఘోషించిన నిరంకుశాధికారులును బాధ్యతలేని తమ యధికారాధికర్యమును తగ్గించు ననుభయము కలిగించెడి ప్రతిమార్పును ఆపత్కారకముగా పరిగణింతురు. ఇది, వారి విలక్షణ ముద్యమరకము బట్టి కలిగిన సహజమానసభర్తమే కాని, వారి దోషము కాదు. వారిస్థితికి జాలిపడవలసినదే కాని, వారి దోషమిది తీవ్రముగ నిరోధించుటకు వీలు లేదు. అయినను, ఈ మందవృష్టి శోధయొక్క నిరంతర కృషికలన కలుగఁజేయెడి యాపన్నస్థితి కోదని యము. — ఆచార్య బజాజు పత్రిక.

నాగపూరు నందు వీరజనులను పోషించు సంఘ మొకటి కలదు. ఆ పూరునకు 314 మైళ్ల దూరమున్న యొక పల్లెటూరిలో ఆ సంఘమువారి ఒక వీరబాలికా పాఠశాలను స్థాపించిరి. ఆ మును బాలికలందరను హిందూలినానే వీరిని అగ్రజాతివారు ముట్టుకొనరు. ఆందుల కై నై సంఘమువారి బాలికలనేత కుంకుమను పంది నెట్లు వ్రతమును చేయించి అగ్రజాతి స్త్రీలు యాబాలికలతో కలయుట తలస్థించునని యాగొందించిరి. ఆస్థి యొక పుణ్యవనమున కుంకుమకాయ నా బాలికలనేత పట్టించిరి. వా రనుకొనినట్లుగనే అగ్రజాతి స్త్రీ లనేకులు ఈ బాలికలతో కలయుట సుప్రసాదమైనది. హిందూదేశ సంఘ సేవకులలో మొకఁడు డ్రావిడ్ గారు భార్య ఇందు విశేషముగా పని చేసెను. ఈ కథముల భావము తెలియజేసెను. అనేక...

The Glory of Man is his STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL. SEXUAL AND NERVOUS TOO. Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hypo-æmic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago, U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) Patented all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested (669)

of free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the Andhra Patrika" to the—

ECTREUSS (A. P. DEPTT) SOLE AGENCY, FOR THE EAST, BATALA

జాబులు

--- 000 ---

I

క్రొత్త టోలుగేటు

కంట్రాక్టు పన్ను వసూలు చేయుచుండుట.

అయ్యా,

గంజాము జిల్లా నరసన్నపేట గ్రామమునకు కిమిడి కిరింగపట్నం రోడ్డు బ్రంకురోడ్డు కలియవోట రెండు సంవత్సరముల క్రితము కిరీంగపట్నం నేర్పరచిరి. అది యట్లుండ కిమిడి కిరింగపట్నం రోడ్డులో తిలారు రెయిలు స్టేషనుకు నెల్లై బ్రాంచి రోడ్డు కలియవోట మే 1 తేది మొదలు మరియొక కాళా టోలుగేటును కట్టినారు. కిరింగపట్నం ప్రక్కనుండి కిమిడి ప్రక్కకుపోవు బండ్లు నరసన్నపేటకడ టోలు తప్పించుకొని వెళ్ళుటకు బాగ్రత పరుచుకొనుట కిట్లు చేసియుండిరని వాడుక. నరసన్నపేట కడనున్న గేటుకును కాళాగేటునకును కి మైళ్లు 5 ఫర్లాంగులు దూరము మాత్రముకలదు. కాళాగేటు వద్దనుకూడ పన్ను వసూలుచేయుటకు కంట్రాక్టుకు అధికారమున్నట్లు కనపడదు. దీనివిషయమై జిల్లా కలెక్షరులో ఏవిధమయిన ప్రచురణము ఉన్నట్లుకూడ లేదు. బ్రాంచి వద్దనుకూడ సామ్యు (టోలు) వసూలుచేయుటకు అధికారమే యున్నదేదల దానిని బ్రాంచి యని చెప్పటం కంటే అసలు టోలుగేటు అని చెప్పటమే క్రమము. కిట్ల మైళ్లదూరములో రెండు టోలుగేటులు ఉండుటకల ప్రజలయొక్క కష్ట మెంతగానుండునో యూహించుకొని యుండును గాని వ్రాయటమైనను ఈ బ్రాంచి వద్దను ప్రజాకిమిడిరోడ్డు 25.5 మైలు టోలుగేటు అను చేరుతో చీట్లు యిచ్చుచు కంట్రాక్టు టోలు వసూలు చేయుచున్నాడు. విద్యావిహీనులను అజ్ఞానుల నగు ప్రజలు కంట్రాక్టును చెప్పినట్లు పన్ను చెల్లించినేయుచున్నారు. ఈ యక్రమమును గూర్చి సుమారు 10-15 గ్రామములవారు జిల్లాబోర్డు నెసిడెంటుకును తాలూకాబోర్డు నెసిడెంటుకును వ్రాసినందులు పంపుకొనినారు. కాని ఇంకవరకు నేమియు గాలేదు. తాలూకాబోర్డు నెసిడెంటు మాప్రాంతపు మకాములో 5 దినములకుండి నేచేసియున్నను తమ బసకు 4 మైళ్లలో జరుగుచున్న సంగతిని గూర్చి విచారించవలె విచారించలేదు. ముఖ్యులు తాలూకు బండ్లకుకూడ టోలును కంట్రాక్టు వసూలుచేసెను. మేన్స్ట్రీలుగారియొద్ద జిల్లాని నాథులు చేయగ దానిని విచారించుటకు తమ కధికారుములేదని ప్రోసి చేసిరి. నెలదినములకుండి ప్రజలు కష్టపడుచున్నారు. అధికారులు ప్రజల కష్టములను విచారించి వానిని విచారించకలసి యుండును.

బాధతులు.

II

బ్రాహ్మణులు-స్వసరిపాలనము.

అయ్యా,

ఈమధ్య చెన్నపట్టణములో కొందరు దూరదృష్టిలేని శూద్రులు, మనదేశమునకు స్వపరిపాలనము రాగానే, తెలివితల బ్రాహ్మణుల చేతులలో తాము పడెదమనియు, నిప్పటి కంటే నెక్కువకుండి బ్రాహ్మణులు ఉద్యోగములలో చేరి నిరంకుశప్రభువులై, పూర్వకాలములో వలసే క్రింది జాతుల వారిని అణగారోక్కిదగ్గరియు, వాగ్దాపత్రకలను స్థాపించి ఘోష మొదలుకెట్టినారు. స్వపరిపాలన అనగా ప్రజాస్వామికప్రభుత్వమని అందరును నెరిగిన విషయమే. ఇట్టి ప్రభుత్వములో, భూవననిబట్టియు ధనమును బట్టియు ప్రతినిధుల నెన్నుకొను అధికార మొసంగబడును. ఈ అధికారము ప్రజల కందరికి క్రమక్రమముగా వచ్చినపుడుకూడ, భూస్వాములు ధనవంతులే మన గ్రామములలో పలుకుబడిగల వారుగ నుండురు గనుక. వారికే వోట్లు ఎక్కువ రాగలదు. కాబట్టి పల్లెటూళ్ళలో, అట్టి పలుకుబడి గలవారు శూద్రలే గనుక, తమ పాలేళ్లు మొదలగువారి సహాయములన మన శాసన సభలో వీరి ప్రతినిధులేమిక్కిలి హెచ్చుగనుండురు. మనరాజధానిలోనెగాక యితర రాజధానులలోకూడ శూద్రప్రతినిధులే హెచ్చుగానుండుట కెట్లినందేహములేదు. వీరికితోడు మహమ్మదీయ కైర్తవ మొదలగుకూడ చేరుదురు. కాబట్టి ద్వైజులు మూలములలకు ప్రోయ బడక తప్పదు. జగ్గయ్య పేటలో జరిగిన కృష్ణామండల సభాసమావేశములో ఒక బ్రాహ్మణుడు, యొక్తియుక్తముగ నుపన్యసించుచు, శాసనసభపాలనము గాగానే దేవాదాయ ధర్మాదాయ

దేవాలయములలోకి శూద్రులే చొరబడుటయు, శూద్రులలో హితులు శూద్రాదర్శకులు బయలుదేరి యిప్పుడున్న బ్రాహ్మణ వృత్తులు నశింపజేయుటకు, మన శాసనసభలలో, అధిక సంఖ్యకు లగు శూద్రమొంబర్లు అనేకవిధములైన చట్టములను నిర్మింపగలరనియు, యజ్ఞోపవీతములను ప్రోసిచేసి శూద్రులలో చేరినగాని జీవనోపాధియే ద్విజుల కుండదనియు, నీ మొదలగు కారణములనుబట్టి చట్టని యా బ్రిటిషుప్రభుత్వమే ఆచంద్రార్కస్థాయిగా నుండవలె ననియు, ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము మన దేశమునకు పనికిరాదనియు, వాదించెను. ఈ వాదనకు, అక్కడనున్న శూద్రు లేమియు సమాధానము చెప్పలేక పోయిరి. తరువాత, ఒకరెందరు బ్రాహ్మణ ప్రతినిధులు తమ కష్టమువారు, హిందూదేశములలోనే అల్పసంఖ్యకు లనియు, తమ కట్టి ఆరిష్టములు సంభవించినను దేశక్షేమమే అత్యవసరమైన విషయము గనుక స్వపరిపాలన తప్పక కోరవలసివే యనియు వాదించినమొదట, హోమురాలు తీర్మానము ఆమోదింపబడినది.

బంధు. వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు.

III

ఆంధ్రమహాజన సభ.

ముఖ్యమగు మూడేమటలు.

అయ్యా,

ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు సంబంధించిన ప్రజాసంఘములను గురించి యాంధ్రమహాజన స్థానికసభ వారేమియు తగిన శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచున్నట్లు కాన్పించదు. ఇక నాలస్యముచేసిన లాభములేదు. నెల్లూరునందు జరుగబోవు అయిదవ ఆంధ్రమహాజన సభలో, ఆంధ్రదేశమునం జేయవోట్ల ప్రజాసంఘములు పని చేయుచున్నదియు, అవి సంవత్సరములయొక్క చేసిన పనులును, క్రొత్తసంఘము లేయేర్పలములందు స్థాపితమైనదియు, మొదలగు వానినిగూర్చి, ఆంధ్రమహాజన సభయొక్క కార్యదర్శి చదివే రిపోర్టునందు కలిపి చదివిన చాల బాగుండును. స్థానిక సభ వారెప్పుడీ కష్టము ఆంధ్రదేశములో స్థాపితమైయున్న ప్రజాసంఘములతో సంబంధములు గలుగజేసికొని ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు నడుపుచు తగిన ప్రోత్సాహము కలుగజేయుచుండగలెను.

కడచిన నాలుగు సంవత్సరములకుండి ఆంధ్రమహాజన సభవారు చేయుచున్న పనులన్నియు కాగితములమీదనే జరుగుచున్నది గాని వైకీమాత్ర మవిచేయు పను లేమియు కాన్పించుట లేదు. సుత్రియాగములలో వలె మూడుదినములు భోజనములుచేసి యెవరంతట వారు వెళ్లుదుండిరి. ఇప్పుడు మనదేశము పరిశ్రమలలో మిగిలినదేశము లన్నిటికంటెచు చాల వెనుకపడి యున్నది. దానివలన ఫలములు మనమిదివరకంతగా అనుభవించకపోయినను ప్రస్తుతపు ఐరోపామహాసంగ్రామము వలన మనము పొందుచున్న కష్టము లింతింతని చెప్పవలసి కాదు. ఇట్టి స్థితిలో మనము చేయదగినది పరిశ్రమలను స్థాపించుట తప్ప చేరేమాగ్గులును కాన్పించవు. ప్రతి సం॥రము ఆంధ్రమహాజనసభ జరిగెడు కాలంబున మనదేశంబున లేనిపరిశ్రమను యెద్రానిని స్థాపించవలసినదియు స్థిరపరచి దాని కార్య నిర్వహణము ఆంధ్రమహాజనసభయొక్క స్థానికసభ వారే నెరవేర్చిన పక్షమున దేశమునకు మహాపకారము జరుగగలదు కావున దేశోద్ధరణకై నడుముకట్టుకొనిన కొందరు మహానీయు లీ కొరతను దీర్చినంగాని యీ దుస్థితి వక్కపడదు. ఆంధ్రమహాజన సభను స్థాపించిన మహానీయులే పూనుకొనిన యెడల ప్రజలకు విశ్వాసమును నమ్మకమును కలిగి వారి వారి స్వల్ప ద్రవ్యములను పరిశ్రమలయందు ముగిసెనుటకు వీలుండును. మన ఆంధ్రమహాజన సభ యిదివరకు జరిగిన నాల్గువత్సరములను త్రిదినములు జరుపబడినది. ఈసంవత్సర మట్లుగాక నేమి కారణమునో రెండుదినములు మాత్రమే జరుప బడునని ప్రకటించ బడినది. మూడు దినములు జరుగునప్పడే కాలము చాలక మనసభవారు తీర్మానములు వెక్కులు చర్చింపబడక యే వదలివేయవలసి వచ్చుచున్నది. ఈ యేటి ఆంధ్ర మహాజన సభ మన పురోవృద్ధికి సంబంధించిన వెక్కుమార్పులు చెందవలసినదై యున్నప్పుడు తీర్మానముల కేమి కొడువయుండును; అందుచేత నో కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులారా! మీరు నా వాక్యంబులను చక్కగా నాలూచించి యెప్పటియట్లు సభ మూడు దినములు జరపి వచ్చిన ప్రతినిధులను, ప్రేక్షకులను నిరుత్సాహము కలుగ చేయకుండురు గాక!

రామకుడురు నెంగల్వల చిట్టిపంతులు.

VI

గుంటూరు టౌన్ మేన్యుల్.

అయ్యా,

ఈపాఠశాలాస్థితియేమి? దీనింగూర్చి యనేకసంగతులు కర్ణాకర్ణిని వినవచ్చుచున్నవి. పాఠశాల మేలు గోరు కమిటీవారు పూర్వముగ విచారించి బాగానర్తురగాక.

పాఠశాలలో నాంగ్రులకును ద్రావిడులకు నొక విధమగు విరుద్ధభావసంప్రాప్తి యున్నట్లు తెలియుచున్నది. దీనికి గారణభూతు లేవరు? తా మాంగ్రులమని చెప్పికొను ప్రధానోపాధ్యాయులైన దీని విచారింప నొల్లరు గాబోలు. ఇంతకు మున్ను లేనట్టి యద్భుతవిషయంబు లుద్భవించుచున్నవి. కమిటీవారు కష్టపడి ద్రవ్యము వెచ్చించి గోడలకు సున్నము గొట్టింప నానుధాశలంబులను జీర్ణవాహక లావిర్చించుచున్నవి. అవి యవాచ్యంబు లసభ్యంబు లట్లంబును. వానిం దుడిపింప గమిటీవారి కెంత వెచ్చుచున్నారో? ఇంతియకాదు. అందలి యుపాధ్యాయులకు గొండ్లకుఁ బ్రహాణిప్రాప్తియు నగుచున్నదట. ఇ దేశి లోపమో? పిల్లవాండ్రకు బుద్ధికణ్ఠపు విధి యెవరిది? ఆ విధి చక్కఁగ నెఱవేలుచున్నదా? దానికి నుత్తరవాగు లేవన? ఉపాధ్యాయులకును బాలురకు నన్యోన్య ప్రేమానుబంధము లేనట్లు వైసంగతులంబట్టి విశదము.

సహాయోపాధ్యాయులు బడిలో నేమి బోధింతురో? దాని ముఖ్యోపాధ్యాయులు గమనించుచున్నారా? వాండు పిట్టకథల బోధించుచున్నారను నభిప్రాయము గొండజకు నెట్లుకలిగె? దీని యాధార్థ్యమును గమిటీవారు చక్కఁగ విచారింతురు గాక.

ముఖ్యోపాధ్యాయుల కి తనంగు దేశమునకు వలయు నాంగ్రభాషాశక్తికలదా? కలుగుట యవసరమా యను విషయముంగూర్చి మతియొకపరి జర్పింపఁబడును.

సహాయోపాధ్యాయులకును ముఖ్యోపాధ్యాయులకు నన్యోన్య ప్రేమకలదో లేనో విచారణీయము.

సహాయోపాధ్యాయులకు వేతన మభివృద్ధిచేయు విషయమున ముఖ్యోపాధ్యాయుల యభిప్రాయమే ప్రమాణమా? లేక కమిటీ వారు స్వతంత్రవిచారణ యేమైనగలదా? సావమీ ముఖ్యోపాధ్యాయులకు జ్ఞాపకశక్తి తక్కువయేమో, కొంద యుపాధ్యాయులు తమ జీతములనెచ్చింప, వారిద్వారా మనవి వ్రాసి యంపికొన నెన్ని పర్యాయములు వారికి జ్ఞాపకము చేసినను వారు వానిని గమిటీవారి కంపర్తెరట! అంపమనరైరట. ఈమఱుపునకు గతమేమి? కేవలము మఱపేనా? కమిటీకి నీసంగతి తెలియదు గాబోలు.

స్కూలుఫయిలు యూనివర్సిటీ పరీక్షయయిన నా తరగతి బాలురకు నింకను బడివెట్లుచున్నారట. అది యేమి వింత! ఇంతకే యుపాధ్యాయులేని దను సాతభాగముల బూర్తిచేయనో బరీక్ష యయినపిట్టల బూర్తిచేయింతురు గాబోలు. అట్లయిన నది గతజల సేతుబంధము.

పాఠశాలకు 25 తేదీని నెలనిచ్చిరి. అయిన ముఖ్యోపాధ్యాయుజ్ఞానవర్తు లగు సహాయోపాధ్యాయు లింతవఱకు బ్రతిదినము నుదయము 7-30 మొ 10 వఱకు సాచుతనము 4 మొ 5-30 వఱకు బడికిబోయి, యుండి, వచ్చుచున్నారు. ఇంతకు వారు చేయుపని లేక గోళ్లు గిల్లుకొనుచు గూర్చుండురట. ముఖ్యులు తుదకు మీరు బనిలేదు నెన్నవందురట. వృధా ప్రయాసగలిగింపనేల! ఊరక పొమ్మనుటయేల? అధికారము నూచించుటకు గాబోలు.

నెలవులకునిండు వారెవరుండనివారెవరో తెలిపి వ్రాలుచేయుడని సహాయోపాధ్యాయులకుఁ బ్రకటన నొకటి ముఖ్యోపాధ్యాయులకు పంపినట్లు వింటిమి. వీరి కీయధికారము కమిటీవారిచ్చియుండిరి కాబోలు.

ఇంక నెన్నియో సంగతు లున్నవి. అయినఁ బ్రజ్ఞులగు కమిటీవారు తమ బడిగ్రహములు వర్ణింపవచ్చు యీశాలా యశం బ ప్రమింపకమున్న జాగరూకులయి తగుసత్కృత్యంబులఁ గార్యదక్షత వహించురు గాక. చక్కఁగ బరీక్షించి యుక్తాంగంబులచేతన శాలాభివృద్ధి చేయుదురు గాక.

గుంటూరు నగరవాసి.

27 ఏప్రిల్

గతనెల 24 తేది సాయంకాలము 6 గంటలకు బళ్లారి జిల్లా రాయదుర్గము తాలూకా మురడి హనుమాపురం గ్రామమున గ్రామపంచాయతీ ప్రధమసభ జరుపబడెను. ఆ గ్రామ నివాసియును, వీరారెడ్డిగారు అధ్యక్షతవహించిరి. దైవప్రార్థన జరిగిన వెనుక డి.కొమారరెడ్డిగారు ప్రస్తుతయద్ధమును సహేతుకముగ విశదీకరించి ఆంగ్లవిజయములను సూచించి యుద్ధములు మును జనులాదరించి ఋణము సొసంగవలెనని చెప్పిరి. వారు పంచాయతీ దాగ్ధ కార్యమును గూర్చియు విశేషముగా చెప్పి విరమించిరి. అధ్యక్షులు స్వల్పపాస్యాసము సొసగిన వెనుక సభ ముగిసెను.

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పట్టుములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కలెవునం జేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటువలన వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము:

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రెల రూ 2-0-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " "	" " 0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " "	" " 0-12-0
ఆంధ్రవార్తపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక ౪ మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.	పండ్లపొడి.	మోహినీ తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	నీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టిపిడి మద్రాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్కనులోనే ధాతుసప్తము కలిగినవారికి హృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ నేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము నుభయముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వప్నస్థితిము మానును, ధాతువు మాత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమాత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలామిసిరిఅనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూల్, కాందహార్ జేశములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినటవలన నునదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము అదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను నేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బీను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-రి డబ్బీలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుషాంధ్రపత్రిక పార్కులతో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీ వెల రూ. 2-0-0.

తపాలఖర్చు 1-కి డబ్బీలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూస్ట్, బెంగుళూరు సిటీ.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అందు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailes Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంతెనలకు కప్పులకును నుచయోగించుటకు ప్రశంసమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపల్లువారు పల్లికు వర్షునారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుండురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజల్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు.

తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,

389

మదరాసు

(వై కామ్రాజ్ మేజర్ గోరునప్పకు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో, [723] మదక్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరిపట్టు వస్తువులు వీరు బహుచవుకగ సప్లయచేతురు. ఒక సారి అగ్గరుయిచ్చిచూచినచో తనుకే తెలియగలదు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిష్ ములు - బొమ్మలకాన్డల - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించె కము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. షేర్వోరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

అమృతాంజనం డిపోవారి దివ్యోషధములు

• శివార్షదేశపు కస్తూరి, మంచిది తులము 1-కి ...	80-0-0
గోగోజనము, మంచిది " ...	7-0-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
రసభస్మము తులము 1-కి రూ	0-10-0
పచ్చకూనా " ...	2-0-0
ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను తులం 1-కి ...	8-8-0
బాలామృతము నీసా 1-కి ...	0-12-0
చందాకు నూనె నీసా 1-కి ...	0-6-0

అమృతాంజనం డిపో. 109, ఫేరికోడ్డు, బొంబాయి. 7, తంబుకెట్టి పిడి, మద్రాసు.

సీతారామాంజనేయ సంవాదము.

టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ ఇతిహాస సహితము.

తెనుగున ఇది యొక్కటియే వేదాంత గ్రంథ మని వాడుక. దీనికి సరియైన టీకాతాత్పర్యము లను బ్రహ్మశ్రీ చింతామణివర్ణుల నారాయణ శాస్త్రిలవారితోను శ్రీమాన్ తల్ దేవరాజ సుఫీ గారిచేతను వ్రాయించి చక్కని అక్షరములతో మేలైన కాగితములపై మా ఆనందముద్రాలయ మున అచ్చొత్తించి ప్రకటించినారము. మేలయిన క్యాలికో బైండు చేయబడియున్నది. వెల 2-8-0.

శ్రీ వెంకటాద్రిస్వామి కీర్తనలు. రాగతాళము లతో చేప్పబడియున్నవి. శ్రీ వెంకటాద్రి స్వాముల వారి చరిత్రముకూడ చేప్పబడియున్నది. కాళికో బైండు 0-8-0. తపాలా ఖర్చులుప్రత్యేకం.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అనేడు కో,

(285)

ఆనంద ముద్రాలయము, మద్రాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో మలభేదము లేక కలిగి ఆచారవ్యవహారము లెట్లుంటున్నాయో ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియు న్నువి. గొప్పవా రీగ్రంథమువై మంచినాభిప్రాయము నిచ్చి యున్నారు. శ్రేణిమిగుల సులభము. 400 పుటలు. ఆక్యూట్రమ్ ప్రతిమాత్ర మున్నవి వెల 5-0-0 కర్పలు చేతు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములకలవు. మంచికాగితములపై అచ్చు, కాళికో బైండు ధర రూ. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేతు.

26]

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,

తెలుగు పండితుడు.

మునిసిపల్ హౌస్కూలు, కడప.

180 పుటల పుస్తకముడిచితము

ఆంగ్లమును కాశ్యోతసుఖమునుపొందుట స్వాభావిక మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట కలననే కల్లుచున్నది ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆంగ్లపూర్వమును కలగజేసి కిరీరసాఖ్యమును దృఢగాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించు ను. ఈపుస్తకము ఇనాముగా నీయుబడును పోస్టు చార్జి యు మేమే భరించిపం చెదము. వెంటనే వ్రా)యుడు

219 వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆరంభనిగూ బొంబాయి 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు.

క రో లా.

వాసనలేదు, నిరుచిలేదు, కష్టవదార్థము, పులితేపురాదా, భేదులు గావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము X అయ్యేలాగున గర్భ కో ధ న గావించును.

1 పాను, 1 పాను సీసాలు
సీసా 1-కి వెల
రూ. 2-8-0, 4-0-0.

శ్రీ జ రు గా ర్

లీవరు టానిక్.

పైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యమువలన గలుగు బాధలకును, అలసతికును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగులకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది. సీసా వెల రూ. 1-8-0.

కుల్ హ ట్టి.

ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము. ఈ సౌల్యార్థక పై పెట్టె 1-కి రూ. 2-0-0.

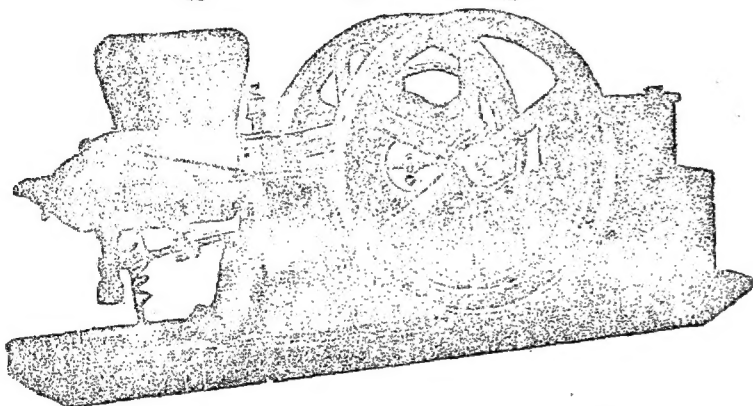
W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండుకో.,
(లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీపత్రిక వేరునుదాహరించ గోరెద

338

“ఆమెకో కో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును.

ఈ యంత్రము నడపుటను నీపిల్లవాడు అయిన నిముసములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్ర సహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయుంపబడినది. పంపులను, రంపపు యంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్ రీలను, అచ్చుయంత్రములను మొదలగు సానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడవగలదు.

వెల అతిసులభము, కనిచేయించుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1 1/2 మొదలు 6 బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మా వద్ద ప్లాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. కెలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా క్లిప్స్ వ్రాయుడు.

బెస్టు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
పోస్టుబాకు నెం. 63 మదరాసు.

327

అమృతంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల బారదోలును. వాయువుపోట్ల పోగొట్టును నవమూలికలచే హిందూ దేశ మందు తయారుచేయబడు నుంచిమందు.

అమృతంజనము డిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.

నవీనమయినది. ఓటోపర స్తాక 490

ఇది నూతనమైన గొప్పవాసనగలది. స్పిరిట్ సంబంధము లేనిది శ్రేష్టమయిన పుష్పము యొక్క సత్తువతో చేయబడినది. ఒక బొట్టు వస్త్రముమీద తగిలిన వాసన వదలక గుండును. ఇతర వాసనల వలెగాదు. మనోహరమును కలిగించు నది. ఒకతూరి తెప్పించి చూచిన నిజమును నెరుగ గలరు.

1/2 బొట్టు బుడ్డి	2-0-0
1 డ్రాము ,,	0-12-0
1/2 డ్రాము ,,	0-8-0

ధర బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0 సాంపిల్ 0-0-6

ఏకెంటు కావలయును: తాము చెల్లించగలిగిన ధరావతు తెలియపరచినచో ధరభాగ్ను చేయబడును.

ఈ త్రరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలయును.
డి పరస్తాక పెర్ఫ్యూమరీ కో,
నెం 1, ప్రెస్కోవి, బొంబాయి నెంబరు 8.

శారదాంబ
ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు నాపబడినది. అందరు జనిని తీరవలయును.
వెల 0-4-0 సాఫ్ట్ బై వేణు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
7 తంబు కెట్టి వీధి, మదరాసు

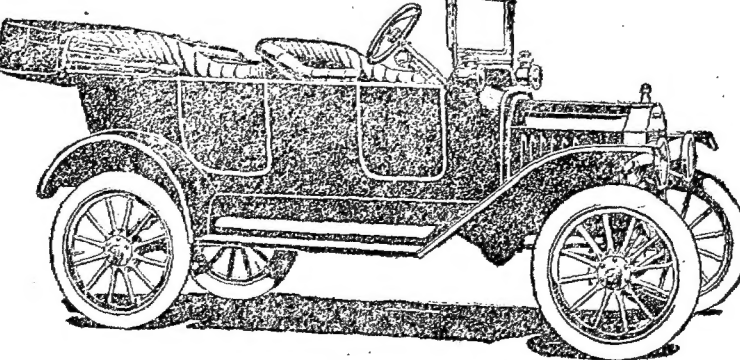
పోర్టు ట్యూ రింగు మోటారు బండి.

(572)

5 గురు కూర్పుండుటకు తగినబండి. రూ. 3500

హుడ్, కర్నెలు, ముందు ఎలక్ట్రిక్ లైట్లపములు, గ్లియోజిక్ కొమ్ము, గాలి తెర, స్టీప్స్ చక్రము, ట్రైరును ఇతర పనిముట్లు అన్నియు గలవు.

పోర్టుకారును కొనడు; ఏలనన, ఎవరికై నను ఎచ్చటను న్ను ను, స్థితియందు న్ను ను చక్కగ పనిచేయును. ప్రశస్తములగు సామానులతో మోటారు కారుల తయారు చేయుట లో చేర్చబడిన పనివాండ్రచే తయారుచేయబడినది. అది మిక్కిలి దిట్టమయినది. తేలిక అగుట దానివలన వ్యయములు తక్కువలో తీర్చుకొనుగలుగును.

దిట్టమయినది. అయినను బహుదనందు దొరుకగల ఉక్కులో మిక్కిలి తేలికయిన ఉక్కుకావున అధిక వ్యయమయినది.

ప్రపంచములో వాడుకలోనున్న మోటారుకారులలో పోర్టుకారులు సగమున్నవి. ప్రపంచములోని మహాజనులు యీబండిని ఉపయోగించి చూచి ప్రశస్తమయినదని రుజువు చేసిరి. ఇతర మోటారుకారులవలె గాక దీని పై వ్యయపరచబడ్డ ధనమునందలి ప్రతిరూపాయికిని తగిన మోటారుపనిని చేయించు కొనగలుగును.

అచ్చుది మిక్కిలి ప్రశస్తములయిన సామానులతో చేయబడినది. వెనాడియం ఉక్కు ఊష్ణమునుచరిత, ఫోర్టుహార్గము, మిగుల ప్రపంచమందంతటనా పనిచేయుచు స్వంతదారులకు కంటోమముగలిగించు మోటారుకారు ఇదియే. ఏదేశమున ప్రయాణము చేసినను చేయుదురుగాక పోర్టును కొనుడు. ఇప్పుడే కొనడు. స్టీప్స్ చక్రము ట్రైరుతో సహా రూ. 3500 పెద్ద స్టీమురు మోటారు కారులలో ఇప్పుడే వచ్చినది. మీకు వలయుకారులకు ఇప్పుడే ఆర్డరు వ్రాయించును. భజన్ ఆకాశింగము కలుగగలదు. వ్రాయనప్పుడు ఈ పత్రిక పేరు సుదహరించుడు.

Oakes & Co., Ltd, Madras.

ఓక్సు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, మదరాసు.